

ΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΙΟΥΔΑΙΗΝ ΛΑΥΡΑΙ ΚΑΛΑΜΟΝΟΣ
ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ ΒΙΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

6.60

Αυγουστίνος
Αγ. Γερασίμου καὶ ἄλλων
τῶν ἱεροδιδασκάλων καὶ
τῶν ἁγίων Πατέρων
καὶ ἱερογλωσσῶν
4 Μαρίνου
καὶ 5.92

«Καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ...
καὶ πάντες οἱ παῖδες Φαραῶ... καὶ παρεγένον-
το εἰς Ἄλωνα Ἐτάδ δ' ἐστὶ πέραν τοῦ Ἰουδά-
νου καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυ-
ρὸν σφόδρα». Γένεσις κ. 50 ἐδάφ. 7-12. «Ἐν-
ταῦθα ἡ ἁγία Παρθένος μετὰ τοῦ παιδίου Ἰησοῦ
καὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔμειναν ἐπὶ μίαν νύκτα, ὅτε ἀ-
νεχώρον εἰς τὴν Αἴγυπτον φεύγοντες τὸν Ἡρώ-
δην». Ὅδοιπ: Ρώσσου Δανιήλ.

ΥΠΟ
ΚΛΕΟΠΑ Μ. ΚΟΙΚΥΛΙΔΟΥ

Ἀρχιεπισκόπου καὶ βιβλιοθηκαρίου τοῦ Ἱ. Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου

Κελεύσει

τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων

Κυρίου Κυρίου

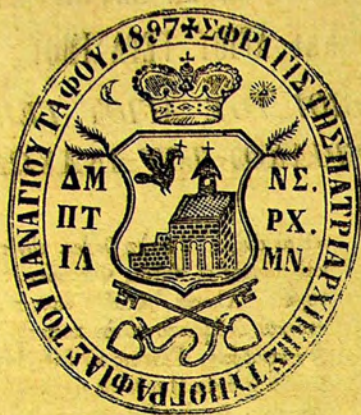
ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΤΟΥ Α΄.

ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἱ. Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου

1902

ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ
ΚΑΙ ΘΕΙΟΤΑΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ

ΔΑΜΙΑΝΩ ΤΩ Α΄

ΤΩ ΠΑΝΣΕΒΑΣΤΩ ΗΜΩΝ ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΩ

ΤΟ ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΟΥΤΟ ΠΟΝΗΜΑ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ.

Πράξις Τυπογραφείου Ἀριθ. 187.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	α΄.
Βίος τοῦ ἁγίου Γερασίου ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Σκυ- θοπολίτου	1
Βίος τοῦ αὐτοῦ ὑπὸ Σωφρονίου πατριάρχου Ἱε- ροσολύμων	12
Τοῦ αὐτοῦ βίος συνοπτικός	24
Ἐγκώμιον ἀνέκδοτον εἰς τὸν αὐτὸν ἅγιον ὑπὸ Κων- σταντίνου τοῦ Ἀκροπολίτου ληφθὲν ἐκ τοῦ codex Am- brosianus H. 81. Sup.	27
Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁ. Εὐθυμίου περὶ τοῦ ἁββᾶ Γερασίου	40
Ἐκ τῶν τοῦ Ἱωάννου Μόσχου περὶ τῆς μονῆς τοῦ Καλαμώνος	46
Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Γερασίου.	53
Κανὼν ἀνέκδοτος τοῦ ἁγίου Γερασίου καὶ τῶν ἁ. μαρτύρων Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς	61.
Βίος καὶ πολιτεία Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ ὑπὸ Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ	93
Ἐτέρα ἀνέκδοτος ἀκολουθία τοῦ ἁ. Γερασίου.	97

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1 Σεμνή χορεία ἐπιλέκτων ἀνδρῶν καὶ θεοφιλῶν
 γυναικῶν κατὰ τὸν Ε΄ αἰῶνα ἐκ τε τῆς Δύσεως καὶ
 τῆς Ἀνατολῆς θεικῶ ἔρωτι πυρπολουμένη, κατάρχε-
 ται τῆς εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Πόλιν ἀγούσης
 ὁδοῦ. Καὶ ἐμοὶ μὲν τούτων τῆς τῶν Παναγίων ὑπο-
 μνημάτων ἀπολαύσαντες προσκυνήσεως χαίροντες καὶ
 ἀγαλλόμενοι ἐπνακάμπουσιν οἰκαδε, ἕτεροι δ' ἐαυ-
 τοὺς ἀναθέντες τῷ Θεῷ, διὰ παντὸς τοῦ βίου αὐτῶν τὴν
 ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις οἴκησιν προαιροῦνται, πολισταὶ γι-
 νόμενοι τῆς ἐρήμου, ἰδρυταὶ εὐαγῶν λαυρῶν καὶ ἀκρι-
 βεῖς τηρηταὶ καὶ θεματοφύλακες τῆς Ὁρθοδόξου ἡ-
 μῶν πίστεως.

2 Καὶ ἵνα τοὺς πλείονας παραλίπω μνεῖαν ποιῶμαι
 τῶν ἐξῆς. Παλλαδίου τοῦ συγγραφέως τοῦ Λαυσαϊκοῦ,
 Φιλορώμου τοῦ ἀσκητικωτάτου ἐκ Γαλατίας πρεσβυτέ-
 ρου, Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου καὶ Θεοκτίστου τοῦ συνα-
 σκητοῦ αὐτοῦ, Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ, Εὐδοκίας
 τῆς περιωνύμου αὐτοκρατεῖρας τοῦ Βυζαντίου, συζύγου
 Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, ἧτις ἐλθοῦσα εἰς τοὺς ἁγίους
 τόπους ἐδείματο πλείσθ' ὅσα φιλανθρωπικὰ καθιδρύμα-
 τα, Θεοδωρήτου ποιμενάρχου τοῦ Κύρου, Σφίζομενου
 τοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας συγγραφέως, Εὐδοκί-
 ας τῆς τοῦ Οὐαλεντιανοῦ βασιλέως συζύγου, ἧτις ἐ-

πολαύσασα τῆς τῶν σεβασμίων Τόπων προσκυνήσεως καὶ ἀσπασαμένη τὸν τάφον τῆς ἑαυτῆς μάμμης Εὐδοκίας καὶ ὀλίγας ἡμέρας διατρίψασα ἐν τῇ ἀγίᾳ Πόλει ἐτελεύτησεν ἐν εἰρήνῃ πάντα τὰ αὐτῆς καταλιποῦσα τῇ ἀγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσει. Καὶ οὗτοι μὲν εἰσιν οἱ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος τοὺς σεβασμίους Τόπους ἐπισκεψάμενοι.

3 Ἄλλ' ἐν ἔτει 451, ἐπὶ βασιλείων Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας, ἔτι συμπίπτοντι πρὸς τὴν τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου ἀφιξίν ἐν Ἱεροσολύμοις, Γεράσιμος ὁ ἐκ τῶν Μύρων τῆς Λυκίας, ὁ Ἰορδανίτης βραδύτερον κληθείς, ὁ καὶ τῆς παρουσίας πραγματείας ὑπόθεσις, πόνῳ πολλῷ σπεύδει καὶ οὗτος εἰς τὴν τῶν ἀγίων Τόπων προσκύνῃσιν. Τὰς διατριβάς ἔτι ἐν Ἱεροσολύμοις οὗτος ποιούμενος, σαγηνεύεται τοσοῦτον ὑπὸ τῆς εὐγλωττίας τοῦ μονοφυσίτου Θεοδοσίου τοῦ ἀπὸ τοῦ θεῖου Ἰουβενάλιου ἀρπάσαντος τὸν Πατριαρχικὸν τῶν Ἱεροσολύμων θρόνον, ὥστε πάνυ ραδίως γίνεταί κοινωνὸς τῶν αἰρετικῶν αὐτοῦ φρονημάτων.

4 Τὰ τούτου φρονῶν ὁ καλὸς κάγαθὸς Γεράσιμος καταφεύγει εἰς τὴν παρά τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ἔρημον, ἵνα κατὰ μόνας ἐπιδοθῇ εἰς τὸ πέλαγος τῶν ἀσκητικῶν καμάτων. Ἐνταῦθα συναντᾶται μετὰ τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου, ὅστις ἀπαλλάξας αὐτὸν τῆς κακοδοξίας τοῦ Θεοδοσίου, ἐπανάγει αὐτὸν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν μετὰ καὶ τινων ἄλλων ἀκολούθων αὐτῷ Πέτρου τοῦ Γυρνίτου, Μάρκου, Ἰούλωνος καὶ Σιλουανοῦ. Ἀμφότεροι δ' ὅτε Γεράσιμος καὶ Εὐθύμιος ἠδελφωμένοι κατὰ Θεὸν ἐνα-

μιλλῶνται ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς τοὺς ἀσκητικούς ἀθλοὺς, γιγνόμενοι οὕτω κανόνες τῆς ἀρετῆς ἀκριβέστατοι καὶ ποδηγέται καὶ καθηγηταὶ τῶν περὶ αὐτοὺς μοναστῶν ἀριστοί.

5 Μικρὸν ἐν τῇ ἀνίκμῳ καὶ αὐχμῳδαί ἐρήμῳ τῇ παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν διατρίψας ὁ Γεράσιμος καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὡς φαίνεται, μαθητῶν αὐτοῦ προτρεπόμενος ἀφήσιν τὴν ἔρημον ταύτην καὶ ἐπάνεισιν εἰς τὰς ρωμανικὰς τοῦ Ἰορδάνου ὄχθας, ἔνθα ὡσεὶ, μίλιον ἐν ἀπ' αὐτοῦ, περὶ τὸ 455 κτίζει βορειοανατολικῶς τῆς σημερινῆς πηγῆς Ἄιν Χάζλα καὶ εἰς ἀπόστασιν 500 ἀπ' αὐτῆς περίπου βημάτων ἐπὶ τινος γηλόφου, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἡ ἀρχαία κώμη Βαιθαγλά, τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῷ λαύραν, λαύραν περιφανεστάτην, μετὰ κοινοβίου ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς. Ἀμφοτέρων τούτων τὰ ἐρείπια πρὸ μικροῦ ἀνακαλυφθέντα μόλις καταφανῆ εἰσιν ἡμῖν σήμερον.

6 Ἐπειδὴ ὁ θεῖος Γεράσιμος ἀπήλαυε φήμης αὐστηροτάτου τηρητοῦ τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἡ νεοσύστατος αὐτοῦ λαύρα ταχέως πληροῦται ἐκ τῶν ἀνὰ τὸ πεδῖον τῆς Ἱεριχοῦντος καὶ τῶν ἀνὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου σποραδικῶς βιούντων μοναχῶν, διὸ καὶ πάνυ δικαίως ὁ ὅσιος προσεκτέησατο τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἰορδανίτου καὶ πολιοῦχος τῆς ἐρήμου τοῦ Ἰορδάνου ἐκλήθη, ὡς πρῶτος αὐτὴν συστηματικῶς πόλισας.

7 Ὡς ὁρᾷ τις ἐν τε τῷ βίῳ τοῦ ἀγίου καὶ ἐν τοῖς βίοις τῶν ἀγίων Εὐθυμίου καὶ Κυριακοῦ, ἐν οἷς μνεῖα γίνεται περὶ τοῦ ἀγίου, ἡ τούτου λαύρα εἰς δύο διήρη-

το· εἰς τὴν κυρίως λαύραν, ἔχουσαν 70 κέλλας, ἐν αἷς ἐμόναζον οἱ ἐκ τῶν μοναστῶν τέλειοι, ἤτοι οἱ μετερχόμενοι ἢ μετελθόντες ἐν τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ ὑψηλοτέραν καὶ θειοτέραν τινὰ ζωὴν· καὶ εἰς τὸ κοινόβιον, ὅπερ ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ τῆς λαύρας καὶ ὅπερ ἦν, οὕτως εἶπεῖν, τὸ γυμναστήριον τῶν δοκίμων ἢ ἀρχαρίων πρὸς τὴν μείζονα καὶ τελειότεραν ζωὴν.

8 Ἡ τοιαύτη τῆς λαύρας διαίρεσις, ἡ ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παράδοξος ἡμῖν φαινομένη, συνάδει ὄλως ὡς πρὸς τὰς περὶ μοναχικῆς πολιτείας ἀρχὰς καὶ δοξασίας τοῦ θεοῦ Γεράσιμου, διότι οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος ἰδρυτής, ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἐρημιτικοῦ ἢ ἀναχωρητικοῦ (ιδιορρυθμοῦ), βίων ἀντικειμένων μὲν πρὸς ἀλλήλους (καὶ πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους τάσεις), ἀλλ' οὗς λίαν θαυμασίως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ συνεδύαζεν ὁ θεὸς Γεράσιμος ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀτόμοις. Διὸ καὶ εἰς ἐπίμετρον πάντων βλέπομεν αὐτὸν καὶ μέρος τῆς μοναχικῆς αὐτοῦ πολιτείας διερχόμενον κατ' ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ μόνον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετ' ἄλλων μεγάλων καὶ ὀνομαστῶν πολιστῶν τῆς ἐρήμου ὡς Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου, Θεοκρίστου καὶ Κυριακοῦ τῶν θείων ἀναχωρητῶν, ὧν ὁ θεὸς Γεράσιμος, ὡς μείζων τὴν ἡλικίαν, ἐπομένως καὶ τὴν πείραν ὡς πρὸς τοὺς καμάτους καὶ τοὺς τρίβους τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ὑπερεῖχεν, ἔνεκα τῶν ὁποίων μεγάλως οὗτοι ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων· ἀδελφικῶς δὲ πρὸς ἀλλήλους συζῶντες, ἀνεγνώριζον πάντες ἦν ἐκέκτητο ἕκαστος ἀξίαν καὶ προ-

σαπένεμον πάντοτε ἐκάστῳ τὴν προσήκουσαν τιμὴν.

9 Καὶ ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ αὐτῶν ταύτῃ καὶ τῇ ἀμοιβαίᾳ πρὸς ἀλλήλους ἐκτιμῆσει συνίσταται ἡ μεγάλη τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀξία, σημάσια καὶ σπουδαιότης καὶ ἡ ταῖς ἀρεταῖς ταύταις ἀκολουθοῦσα ἀδελφικὴ συνεργασία καὶ σύμπραξις ἐν τῷ μεγάλῳ κατὰ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἀποτελεσματικῶ αὐτῶν ἀγῶνι.

10 Ὁ θεὸς Γεράσιμος ἐρωτικῶς διακείμενος πρὸς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, ἦν ὁ αὐστηρότερος τηρητὴς τῶν κανόνων αὐτῆς καὶ ὁ ἀμειλίκτως αὐτὰς τηρῶν αὐτός μετὰ τῶν συμμοναστῶν αὐτοῦ ὡς ὄρα τις ἐν τε τῷ βίῳ τούτου καὶ ἐν τοῖς βίοις τῶν ἁγίων Εὐθυμίου καὶ Κυριακοῦ ἐν οἷς μνεία γίνεται περὶ τούτων. Πλήρης ἡμερῶν ὧν ὁ θεὸς Γεράσιμος καὶ ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος μετέστη πρὸς Κύριον κατὰ τὴν 5 τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἐν ἔτει περίπου 475 ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς βασιλείας τοῦ Ζήνωνος. Καὶ τὸν μὲν βίον αὐτοῦ συνέγραψαν ὁ δόκιμος βιογράφος τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἁγίων Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης καὶ Σωφρόνιος ὁ Ἱεροσολύμων πατριάρχης (634), ἐγκώμιον δ' ὁ συμπολίτης αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ Ἀκροπολίτης. Ἄπαντα δὲ ταῦτα ὄρα τις ἐν τῷ παρόντι τεύχει.

11 Τὸν θεῖον Γεράσιμον ἐν τῇ ἡγουμενίᾳ τῆς μονῆς διεδέξαντο οἱ δύο κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἀδελφοὶ Βασίλειος καὶ Στέφανος ποιμάναντες αὐτὴν ἐπὶ ἕξ ἔτη ἡτό· μέχρι τοῦ 481 ἔτους. Τούτους διεδέξατο ὁ τρισμακάριος Εὐγένιος, ὅστις, καλῶς καὶ θεαρέστως ἐπὶ 45 ἔτη καὶ μῆνας 4 δι-

ιθύνας και οὗτος τὴν μονὴν, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ κατὰ τὴν 19 τοῦ μηνὸς Αὐγούστου τοῦ ἔτους 526, ἀνὴρ προφητικὸς γεγονώς και θείοις χαρίσμασι περιλαμβόμενος κατὰ Κύριλλον τὸν Σκυθοπολίτην.

12 Τῷ Εὐγενίῳ τούτῳ μετὰ Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Θεοδοσίου, ἀνατίθεται ἐν ἔτει 494 ἡ ἐποπτεία πασῶν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ λαυρῶν προσαπονεμηθέντος αὐτοῖς και τῶν τιμητικωτάτων τότε τίτλων τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ και νομοθέτου πασῶν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ λαυρῶν και ἀναχωρητῶν. Τὸν θεῖον Εὐγένιον διαδέχεται ἐν τῇ ἡγουμενίᾳ ὁ θεοφόρος Νίκων, ὅστις, ὡς και ὁ μακάριος προκάτοχος αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν και λίαν εὐδοκίμως ἐποίμανε τὴν ἐαυτοῦ μονὴν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ βίου τῶν Ἐδεσσηνῶν ἀγίων Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ και Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ, οἵτινες ἐν τῇ μονῇ τοῦ θεοῦ Γερασίμου ἐκάρησαν μοναχοί. Ἡ τοῦ Νίκωνος ποιμαντορία φαίνεται παραταθεῖσα πλέον τοῦ ἔτους 560. Τοῦτον διαδέχεται ὁ Ἀγιόδουλος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Μόσχου (ιδὲ σελ. 53) και τοῦτον κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα ὁ Ἀλέξανδρος (σ. 58). Φαίνεται δ' ὅτι και τούτων ἡ ἡγουμενία οὐ διήκει πλέον τοῦ 620 ἔτους. Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Περσῶν (614) ¹⁾ και τὴν ὑπὸ

(¹) Παρατιθέμεθα ἐν τῷ ἔτι τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐν ἔτει 614 σφραγέντων Χριστιανῶν κατὰ τὴν

τῶν Ἀράβων ὀριστικὴν κατάκτησιν (637) τῆς τε Παλαιστίνης και Συρίας, ἡ ἱστορία τῆς τοῦ Γερασίμου μονῆς, ὡς και τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην εὐρισκομένων, ἐστὶ σκοτεινὴ και λίαν συγκεχυμένη. Ἡ τελεία τῆς μονῆς ταύτης καταστροφή φαίνεται

διήγησιν Θωμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου αὐτόπτου τῶν γεγονότων μάρτυρος και οὐτινος τὸ μὲν πρωτότυπον ἐλληνικὸν ἔργον ἀπώλετο, διεσώθη δ' ἐν μεταφράσει Γεωργιανῇ, ἐξ ἧς ὁ παρατιθέμενος κατάλογος ἐλήφθη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ εὐγενεστάτου καθηγητοῦ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πετροπόλεως κ. κ. Νικολάου Ἰακωβλέφ Μάρρ.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 26 Γεωργιανοῦ χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ φ. 160-165).

« Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ μάρτυρος Γεωργίου ἐξω τῆς πόλεως εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ ἀ. θνισιαστηρίου σφραγέντες 7. Ἐν τῇ Βασιλικῇ Αὐλῇ (ἴσως ἐννοεῖ τὴν τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως) 28. Ἐν ταῖς Δεξαμεναῖς (κιστέραις) 275. Πρὸ τῆς Πύλης τῆς Ἀγίας Σιῶν 1270. Ἐν τῇ Νέᾳ Ἐκκλησίᾳ εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἀγίων 600. Ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ (ἴσως ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σιῶν) 477. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀγίων Κοσμᾶ και Δαμιανοῦ 1212. Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Νέας Ἐκκλησίας 70. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς ἀγίας Ἀνα-

ἐπελθοῦσα κατὰ τὸν Θ΄ αἰῶνα, ὅτε καὶ ἕτεραι ἐν Παλαιστίνῃ μοναὶ σημαντικώτεραι τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Γερασίμου ἕνεκα τῶν Ἀραβικῶν κατακτήσεων ὑπέστησαν ἅπαξ διὰ παντὸς τὴν διάλυσιν αὐτῶν. Τὸ εἰς τὸ ἔτος 808 ἀναγόμενον Λατινικὸν ὀδοιπορικὸν Commemorative de casis Dei et monasteriis ποιεῖται μνείαν μο-

στάσεως 212. Ἐν τῷ Ἐμπορείῳ 39. Πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν Σαμαρειτῶν 919. Ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου 1449. Πρὸς Δυσμὰς τῆς ἁγίας Σιλῶν 196. Ἐν τῇ Προβατικῇ κολυμβήθρᾳ 2107. Ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου 308. Πλησίον τῆς πηγῆς τοῦ Σιλῶν 2818. Ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Μαγεύρων (σφαγέων) 921. Ἐν τῇ μπίρκετ (δεξαμενῇ) Μαμίλλα 4518. Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γηροκομείῳ 318. Ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ Χρυσόπολις 1202. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου 4,219. Ἐν τῷ Βασιλικῷ Γηροκομείῳ 780. Ἐν τῷ Ὄρει τῶν Ἐλαιῶν 1207. Ἐν τῷ τῆς ἀναστάσεως τόπῳ τῆς Πατρονίχης 300. Ἐν τῇ Μικρᾷ ἀγορᾷ 202. Ἐν τῇ Μεγάλῃ ἀγορᾷ 317. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Σεραπίωνος 338. Πρὸ τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ 80. Ἐν τοῖς Σπηλαίοις, ἐν ταῖς ξηραῖς Δεξαμεναῖς, ἐν ταῖς μεθ' ὕδατος Δεξαμεναῖς καὶ ἐν τοῖς Κήποις 6,917. Πλησίον τοῦ Πύργου τοῦ Δαυὶδ 265. Ἐν τῷ τοῦ τείχους ὀρύγματι δι' οὗ οἱ Πέρσαι εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν 9,809 καὶ ἄλλοι πολλοί».

ναστηρίου τινὸς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐνθα τὸ πάλαι ἐβάπτιζεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης καὶ ὅπερ ἔκτισεν ὁ ἅγιος Γεράσιμος, ὅστις καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ. Ἐκ τῆς ἱστορικῆς ταύτης σημειώσεως οὐδὲν βέβαιον ἐξάγομεν, διότι ἢ ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Γερασίμου δὲν ἐσώζετο τότε καὶ ἐκ τούτου ἡ ἄγνοια καὶ ἡ παντελῆς σιωπὴ περὶ αὐτῆς τοῦ Ὀδοιπορικοῦ, ἢ ὅτι τῆς μονῆς καταστραφείσης ἢ θεῖα σορὸς τοῦ πολιούχου τοῦ Ἰορδάνου μετεκομίσθη ἐν τινι παρακειμένῳ καὶ σωζομένῳ μοναστηρίῳ ὡς λ. γ. ἐν τῷ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἢ ἄλλος τις ἅγιος Γεράσιμος, ἄγνωστος ἡμῖν, ἔκτισε τὸ μοναστήριον, ἐν ᾧ τόπῳ ἐβάπτιζεν ὁ Ἰωάννης.

13 Ἄλλ' ἡ μονὴ αὕτη ἢ τεσοῦτο προῶρως ἀπολεσθεῖσα, ἔσχε τοῦτο τὸ εὐτύχημα, ἵνα τὸ ὄνομα αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον προσδώσῃ εἰς τὴν παρακειμένην αὐτῇ μονὴν τοῦ Καλαμῶνος, ἢ διὰ τῶν καταφυγόντων εἰς αὐτὴν πιθανῶς μοναχῶν τοῦ ἁγίου Γερασίμου ἢ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως εἰς αὐτὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου, ὡς τούτου μᾶλλον συνήθους καὶ γνωστοῦ καὶ ὡς τοῦ ὄντως πολιστοῦ καὶ πολιούχου τῆς ἐρήμου τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ πότε μὲν ἀκριβῶς γέγονε τοῦτο ἄγνωστον ἡμῖν· πιθανῶς ὅμως κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, ὡς ἐροῦμεν, κατωτέρω.

14 Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἤδη ἀρξώμεθα τῆς ἱστορίας τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος, ὡς συνέχειαν τῆς ἱστορίας τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου, ἀπαραίτητον ἡγοῦμεθα, ἵνα εἰπώμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς πρώτης ἰδρύσεως καὶ συστάσεως τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος.

Τὴν ἀρχικὴν τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος σύστασιν ὡς καὶ τὴν τοῦ Προδρόμου, ἢ παρ' ἡμῖν ἀρχαία παράδοσις ἀνάγει ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς μακαρίας Ἑλένης. Καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ Προδρόμου μονῆς ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ τόπου ἦτοι τόπου τοῦ βαπτίσματος τοῦ Κυρίου, ἢ παράδοσις ἔχει λόγους τινὰς συνηγοροῦντας ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ Καλαμῶνος ἐλαχίστους νομίζω. Ἴσως ἢ περὶ τοῦ Καλαμῶνος παράδοσις ἐπήγαγε μεταγενέστερον ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ, ἐν ᾧ ἀναγινώσκωμεν ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους τοῦ Χριστιανισμοῦ διωγμούς πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν κατέφυγον εἰς τὰ παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν σπήλαια τοῦ Καλαμῶνος, καὶ ἴσως οὗτοι πρῶτοι ἐπήξαν τὰς πρώτας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μονῆς κέλλας. Τῆς γνώμης ταύτης καίτοι πιθανῆς οὐσης, ἐγὼ μᾶλλον ἀποδέχομαι τὴν γνώμην ὅτι τῆς μονῆς προηγῆθη τὸ πρῶτον μικρὸς ναῖσκος ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν κατοίκων τῆς μικρᾶς κώμης Βηθαγλᾶς πλησίον τῆς ὁποίας ἔκειτο ἡ μονή. Ὁ μικρὸς δ' οὗτος ναῖσκος ὑπὸ τῶν πέριξ μοναχῶν συχναζόμενος, προήχθη ὑπ' αὐτῶν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς περιφανῆ λαύραν. Συνήγορον τῆς γνώμης μου ταύτης ἔχω καὶ τὴν ἔλλειψιν κτίτορος ἰδιαίτερου τῆς μονῆς ταύτης, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι μοναὶ οὐ στεροῦνται τιοῦτου.

15 Ὅθεν ὁ μὲν ναῖσκος ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτέραν ἢ τὴν τῆς μονῆς ἐποχὴν, ἢ δὲ περὶ αὐτὸν σύστασις τῆς λαύρας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἦτοι κατὰ τὸ 400.

16 Ἐκλήθη δὲ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος ἢ ἐκ τοῦ περιεκτικοῦ Καλαμών, οὕτω καλουμένου τοῦ μέρους διὰ τοὺς πολλοὺς καλάμους, ὅτινες καὶ μέχρι τῆς σήμεραν ἀποτελοῦσιν ἐνιαχοῦ δάσεις ἀδιαβάτους, ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον, (ἢ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων «Καλῆς μονῆς = Καλαμών = Καλαμονή).

17 Ἡ ἱστορία τῆς μονῆς ταύτης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτῆς μέχρι τῆς εἰσβολῆς τῶν Περσῶν καὶ ἀπὸ ταύτης πάλιν μέχρι τοῦ ΙΑ' αἰῶνός ἐστιν ὅλως σκοτεινὴ, διὸ καὶ ἐλαχίστας ἔχομεν περὶ αὐτῆς πληροφορίας καὶ ταύτας ἀσημάντους, ἅς δύνανται τις γὰ εὔρη ἐν τῷ Ἰωάννῃ τῷ Μόσχῳ καὶ ἐν τοῖς συναξαρίοις τοῦ ἀγίου Σάββα, ἀγίου Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου καὶ τοῦ ἀγίου Στεφάνου τοῦ θαυματουργοῦ.

18 Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Περσῶν (614) ἡ μονὴ αὕτη ἦν καλῶς ὀχυρωμένη καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν τῆς μονῆς τοῦ Χοζιβᾶ πατέρων καὶ τῶν Κελλίων αὐτοῦ κατέφυγον εἰς αὐτὴν χάριν ἀσφαλείας. Περιέργον ὅτι κατὰ τὸ διάρρῃσαν μετὰ τοῦτο χρονικὸν διάστημα οὔτε εἰς ἡγούμενος τῆς μονῆς ταύτης γίνεσθαι ἡμῖν γνωστός. Ἐκ τούτων προήχθη γὰρ σχηματίσθω ἰδιαίτερον τινὰ γνώμην περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως ὀρισμένων τινῶν ἐν Παλαιστίνῃ μονῶν, ὧν τὴν ἴδρυσιν προκάλεσαν γεγονότα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διᾱθήκης καὶ ἐπομένως αὐταὶ ἀνεγνωρίζοντο ὑπὸ τοῦ καθολικοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος ὡς Προσκυνήματα ἦτοι κοινοὶ τόποι, ὧν ἡ ἐποπτεία ἐξηρτᾶ-

το ἢ ἐκ τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τῶν Ἱεροσολύμων ἢ ἐκ τοῦ ἐπισκόπου ὑφ' ὃν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος προσκύνημα ὑπήγετο. Ἐκ τῆς ἐπομένης γεωγραφικῆς καὶ ἱστορικῆς ἐρεύνης τοῦ τόπου, ἐνθα ἔκειτο ἡ μονή, ὡς ὀψόμεθα κατωτέρω, ἐξάγομεν ὅτι αὕτη ἔκειτο ἐν τινι τόπῳ, ὃν ἡ Χριστιανικὴ παράδοσις φαίνεται ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀπηξίωσε προσοχῆς τινος, ἀλλὰ καὶ δι' ἰδιαιτέρας τινός, ὡς νομίζω, περιέβαλεν αὐτὸν ἱερότητος.

19 Ὁ γνωστὸς τοῦ Χοζιβᾶ χεῖμαρρος ὁ παραπλευρῶς βαίνων τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Ἰορδάνην τέμνει τὸ μέγα τῆς Ἱεριχοῦντος Πεδίον εἰς βόρειον καὶ νότιον (δεξιὸν καὶ ἀριστερόν). Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ νοτίου πεδίου, ὅπερ καταλαμβάνει ἅπασαν τὴν ἀπὸ Ἱεριχοῦντος μέχρι Νεκρᾶς θαλάσσης διήκουσαν ἑκτασιν καὶ ὅπερ σήμερον ἐπιχωρίως καλεῖται Ἐσ Ζόρα. Καὶ τοῦ πεδίου τούτου, τὰ μὲν πρὸς τὴν Ἱεριχοῦντα γειτνιαζόντα μέρη εἰσὶν ἐν μέρει γόνιμα καὶ δασώδη, ὡς ὀρᾷ καὶ σήμερον ὁ τούτων ἐπισκέπτης· ἅπαντα δὲ τὰ λοιπὰ ἄγονα, ἀνικμα ἢ καὶ μόνον ὑπὸ διαφορῶν θάμνων, δενδρυλλίων καὶ καλαμώνων καλυπτόμενα.

20 Φαίνεται δ' ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι μείζον μέρος τοῦ πεδίου τούτου ἢ σήμερον ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς καλλιεργίαν, ὅτε ἢ τε Ἱεριχώ καὶ αἱ ἀνά τὴν περίχωρον αὐτῆς μοναὶ ἤκμαζον καὶ μέγα μέρος τῶν ὑδάτων τοῦ χεῖμαρρου Χοζιβᾶ ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἄρδουσιν τοῦ πεδίου τούτου καὶ ὕδρευσιν τῶν ἐν αὐτῷ μονῶν, ὡς καταδεικνύεται τοῦτο καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε σφωζομένων ὕδραγωγ-

γείων τοῦ χεῖμαρρου τούτου, ἅτινα τὸ ὕδωρ αὐτῶν ἐναπεταμίευσον εἰς μεγάλας δεξαμενάς κειμένας κατὰ τὴν κατάβασιν τῆς Ἱεριχοῦντος.¹⁾

21 Καθ' ἅπασαν δὲ τὴν ἑκτασιν τοῦ πεδίου τούτου μία καὶ μόνη δαφιλῆς πηγὴ ποσίμου ὕδατος ὑπάρχει, ἡ τοῦ Ἄιν-χάζλα (παρ' ἡμῶν ἀγίασμα τοῦ ἀγίου Γερασίου). Πλὴν δὲ ταύτης ὑπάρχουσι μὲν καὶ ἄλλαι τῆδε κακεῖσε ἀνά τὸ πεδίον πηγαί, ἀλλὰ λίαν μικραὶ καὶ ἔχουσαι τὸ ὕδωρ αὐτῶν γλυφόν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἐρείπιων ἄρχονται ἀπὸ τοῦ καταβάματος τῆς Ἱεριχοῦντος καὶ κατ' εὐθείαν γραμμὴν διήκουσι μέχρι τῆς πηγῆς Ἄιν-Χάζλα. Ἐκ τούτων, ἄλλα μὲν εἰσι μόλις καταφανῆ, ἄλλα δὲ σπιθμᾶς τινος τοῦ ἐδάφους μόνον ἐξέχουσιν ἐκτὸς τῶν τῆς μονῆς τῆς ὑπὸ τινων καλουμένης τοῦ Χρυσοστόμου· ταύτης τὰ ἐρείπια καὶ μέτρα τινὰ ὑψοῦντο ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους μέχρις ἐσχάτων, ὅποτε οἱ λαξευτοὶ λίθοι, τὰ κιονόκρανα καὶ οἱ σπόνδυλοι μετακομισθέντα εἰς Ἱεριχοῦντα ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς ἀνέγερσιν διαφορῶν οἰκοδομημάτων.

22 Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου καὶ δὴ ἐν τῷ γειτνιαζόντι πρὸς τὸν Ἰορδανην μέρει καὶ περὶ τὴν πηγὴν Ἄιν Χάζλα ἐνθα ἔκειντο αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος μοναὶ Καλαμῶ-

¹⁾ Κατὰ τὸν βίον τοῦ ἁ. Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου τὸ προσκύνημα τοῦ Ζαχαρίου ἔκειτο εὐθὺς κατὰ τὴν κατάβασιν τῆς Ἱεριχοῦντος, ἐνθα μέχρι τῆς σήμερον σφίζονται κίονες τεθραυσμένοι καὶ ψηφιδωτά.

νος και ἁγίου Γερασίμου, οἱ γεωγράφοι και οἱ ιστορικοὶ τοποθετοῦσι τὴν Ἄλωρα τοῦ Ἀτάδ, περὶ ἧς γίνεται μνεία ἐν τῷ 50 κεφ. τῆς Γενέσεως ἐδαφίῳ 7-12. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· Ἀνάβηθι θάψον τὸν πατέρα σου καθὼς ὤρκισέ σε. Καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ και συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ και πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ και οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ και πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου και πᾶσα ἡ παροικία Ἰωσήφ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ και πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ και ἡ συγγένεια αὐτοῦ και τὰ πρόβατα και τοὺς βόας ὑπελίποντο ἐν γῆ Γεσέμ, και συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ και ἄρματα και ἵπποις και ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα και παρεγένοντο εἰς Ἄλωρα Ἀτάδ ὃ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου και ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν και ἰσχυρὸν σφόδρα, και ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἡμέραν και εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναὰν τὸ πένθος ἐπὶ ἄλωρι Ἀτάδ και εἶπαν. Πένθος μέγα τοῦτό ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις, διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ πένθος Αἰγύπτου, ὃ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου» Καὶ ὁ Εὐσέβιος μετὰ τοῦ Ἰερωνύμου ταῦτα λέγουσιν ἐν τῇ λέξει Ἄρεα Ἀτάδ. «Locus trans Jordanem in quo planxerunt quondam Jacob tertio ab Hiericho lapide et duobus millibus a Jordane, qui nunc vocatur Bethagla». Καὶ ἀλλαχοῦ· Area Atad· Situs est locus ille ad tertium lapidem ab Hierichunte et distat ab Jordane duobus lapidibus». Τὴν λέξιν ἀτάδ οἱ ἑρμη-

νευταὶ ἐρμηνεύουσι ῥάμνον. Πράγματι δὲ ὁ περὶ τὴν πηγὴν Ἄν Χάζλα τόπος ἐστὶ πλήρης τοιοῦτων. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ τὸν 12' αἰῶνα Π. Χ.

23 Ὡσαύτως ἐνταῦθα οἱ τε ἀρχαιότεροι και νεώτεροι γεωγράφοι τοποθετοῦσι τὴν κώμην Βηθαγλά, ἧτις ἦν ἐν ἐκ τῶν βορείων ὄριων τῆς φυλῆς Ἰούδα ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ βιβλίου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Καὶ τὰ ὄρια αὐτῶν ἀπὸ βορρᾶ, και ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσσης και ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰορδάνου ἐπιβαίνει τὰ ὄρια ἐπὶ Βαιθαγλαῖμ και παραπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ Βαιθάραβα . . .». Καὶ ὁ θεῖος Ἰερώνυμος, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ Εὐσεβίου, δύο κώμας Βαιθαγλᾶς ἀναφέρει· μίαν κειμένην πλησίον τῆς Γάζης και ἀπέχουσαν αὐτῆς 8 μιλλιάρια, και μίαν ἄλλην κειμένην ἐπὶ τῆς θέσεως Ἄρεα Ἀτάδ και ἧτις ἀπὸ μὲν τῆς Ἰεριχοῦντος ἀπέχετο μιλλιάρια 3, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰορδάνου δύο. Ὅτι και ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς ἦν κοινῶς παραδεδεγμένον ὅτι ἡ Βαιθαγλά κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ Ἄρεα Ἀτάδ και συνεταυτίζετο μετ' αὐτοῦ, ἀπόδειξις ὃ τῆς Μαδηβᾶς γεωγραφικὸς χάρτης, ὅστις και τὴν τοποθεσίαν και τὴν ὀνομασίαν αὐτῆς διέσωσεν ἡμῖν ὡς ἐξῆς ΑΛΩΝΑΤΑΘ Η ΝΥΝ ΒΗΘΑΓΛΑ = Ἄλωνατάθ ἡ νῦν Βηθαγλά. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ γεωγράφος τῆς Μαδηβᾶς μνείαν ποιούμενος τῆς Ἄλωνατάθ ἐν τῷ χάρτη αὐτοῦ και παριστῶν αὐτὴν μετ' οἰκοδομήματος, βεβαίως ὑποθέτει ταύτην ἢ ὡς κώμην μετὰ τινῶν κατοίκων ἢ ὡς τόπον ἀνεγνωρισμένης ἱερότητος, ἔνεκα γεγονότος τινὸς

της Παλαιας Διαθήκης ή της Καινης, λαβόντος χώραν εν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καί ποῖον μὲν γεγονός της Π.Δ. ἔλαβε χώραν εν τῷ τόπῳ τούτῳ εἶδομεν ἀνωτέρω, ἥδη πρόκειται νὰ μνημονεύσωμεν ἂν καί ἡ Χριστιανική παράδοσις συσχετίζει γεγονός τι αὐτῆς πρὸς τὴν ἰδρυσιν της μονῆς.

24 Πρῶτος ὁ Ρῶσσοσ Δανιήλ, ἐξ ὧσων γινώσκω, λέγει ἡμῖν ὅτι ἡ Θεοτόκος φεύγουσα εἰς Αἴγυπτον διενυκτέρευσε εν τῷ τόπῳ τούτῳ καί ὅτι αὐτὴ ὠνόμασε τὸν τόπον *Καλαμονή*. Ἐν καί ἡ τοῦ IB' αἰῶνος ἱστορικὴ αὕτη πληροφορία ὡς παρατηρεῖ τις εἶναι πολλῶ μεταγενεστέρα, οὐδαμῶσ ὅμως ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὁ Δανιήλ παρέλαβεν αὐτὴν ἐκ προγενεστέρων πηγῶν. Καί ἐν σημειώσεσι δὲ Ἰθηρικαῖσ ἀναγομέναισ εἰς ἐποχὴν πρὸ τοῦ Δανιήλ καί εὕρισκόμεναισ ἐν διαφοροῖσ ἀρχαίοισ Ἰθηρικοῖσ χειρογράφοισ τοῦ Θ' καί I' αἰῶνος, ἡ μονὴ τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι της εἰς Αἴγυπτον φυγῆς της Θεοτόκου. Συνήγοροσ τοῦ Δανιήλ ἔρχεται καί ὁ ἡμέτεροσ Φωκᾶσ ὁ κατὰ τὰ 1175 ἐπισκεψάμενοσ τοὺσ ἀγίουσ Τόπουσ, ὅστισ, ὀμιλῶν περὶ της μονῆς τοῦ Καλαμῶνος λέγει ἡμῖν ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε μικρὸσ ναὸσ θολωτὸσ ἐπ' ὀνόματι της Θεοτόκου ἀνεγερθεῖσ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων, ὡσαύτωσ δὲ καί εἰκῶν της Θεοτόκου, ἱστορηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Λευκᾶ. Ἐξ ὧλων τούτων τῶν παραδόσεων ἐξάγεται ὅτι ἡ ἰδρυσις της μονῆς ἐστιν ἀρχαιοτάτη καί ὅτι αὕτη ἐκτίσθη ἐπὶ τόπου ἐνθα ἦτε Ἰουδαϊκὴ παράδοσις καί ἡ Χριστιανικὴ ἀπεδωκαν τὴν ὑπαρξιν ἱερῶν γεγονότων.

25 Συνεχίζοντεσ καί αὐθισ τὰσ ἱστορικὰσ περὶ της μονῆς τοῦ Καλαμῶνος μαρτυρίασ λέγομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 800 μέχρι τοῦ 1100 ὁπότε ἄρχονται αἱ σταυροφορίαι οὐδεμίαν σαφῆ πληροφορίαν ἔχομεν περὶ της μονῆς ταύτης, πολλῶ δὲ ἤττον περὶ της τοῦ Γερασίμου, πλῆν τινων μεμβρανίνων κωδίκων της βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Καινοῦ, ἀναγομένων ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνοσ μέχρι τοῦ ID' ἐν οἷσ ἐκ μεταγενεστέρων αὐτῶν σημειώσεων ἐξάγεται, ὅτι οἱ κώδικεσ οὗτοι ἀνήκον ἄλλοτέ ποτε ταῖσ εἰρημέναισ μοναῖσ. Ἐπὶ της Σταυροφορικῆς ἐποχῆς ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1100 καί ἐφεξῆσ ὀμολογουμένωσ ἔχομεν θετικὰσ τινασ πληροφορίασ μόνον περὶ της μονῆς τοῦ Καλαμῶνοσ.

26 Καί ὁ μὲν Ρῶσσοσ Δανιήλ ὁ κατὰ τὸ ἔτοσ 1113 ἐπισκεψάμενοσ τοὺσ ἀγίουσ Τόπουσ ὡσ ἐξῆσ ποιεῖται μνησίαν της μονῆς τοῦ Καλαμῶνοσ ἐν τῷ αὐτοῦ Ὀδοιπορικῶ. « Ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Προδρομοῦ μέχρι τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁ. Γερασίμου, οὐτινοσ δοῦλοσ ἦν ἄγριοσ θηρίον ἀριθμεῖται ἐν βέρστιον, ἀπὸ δὲ τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Γερασίμου μέχρι της Καλαμονῆς της ἀγίας Παρθένου ἐπίσης ἐν βέρστιον. Ἐνταῦθα ἡ ἀγία Παρθένοσ μετὰ τοῦ παιδίου Ἰησοῦ καί τοῦ Ἰωσήφ ἐμειναν ἐπὶ μίαν νύκτα, ὅτε ἀνεχώρουν εἰς τὴν Αἴγυπτον φεύγοντεσ τὸν Ἡρώδη. Ἡ ἀγία Παρθένοσ ὠνόμασε τοῦτον τὸν τόπον *Καλαμονή*, ὃ ἐστι καλὴν οἰκησίαν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει μοναστήριον καθιερωμένον εἰς τὴν ἀγίαν Παρθένον καί τὸ ἄγριοσ Πνεῦμα κατέρ-

χεται ἐπὶ τῆς εἰκότος τῆς ὑπαρχούσης ἐνταῦθα
Τὸ μοναστήριον τοῦτο εὐρίσκεται οὐχὶ μακρὰν τοῦ
τόπου οὗ οὐδ' Ἰορδάνης ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν
τῶν Σοδόμων. Ἔστι δὲ ὑπὸ τείχους περικυ-
κλωμένον καὶ κατοικεῖται ὑπὸ εἴκοσι μοναχῶν.
Ἐντεῦθεν μεχρι τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Χρυ-
σοστόμου ἀριθμοῦνται δύο βέροστια, καὶ δύο βέροστια
ἀπὸ τούτου τοῦ τόπου μέχρι τῆς Ἰεριχοῦντος.

27 Ὁ δ' ἡμέτερος Φωκᾶς ὁ ἐν ἔτει 1185 ἰδὼν τοὺς ἀ-
γίους Τόπους καὶ ἐπ' ἀκριβεῖα διακρινόμενος τὴν μὲν
μονὴν τοῦ ἁγίου Γερασίμου παριστᾷ ὡς ἐκ βάθρων κε-
χαλασμένην, τὴν δὲ μονὴν τοῦ Καλαμῶνος ὡς σφί-
μένην καὶ ἀκμάζουσαν, διὸ καὶ παρατιθέμεθα ἐνταῦθα
τὰς περὶ τούτων περιγραφὰς τοῦ Φωκᾶ. Καὶ περὶ μὲν τῆς
μονῆς τοῦ Γερασίμου ταῦτα λίαν ἐπιχαρίτως διηγείται
οὗτος ἡμῖν. «Μέσον τοῦ Προδρόμου Μορῆς καὶ τοῦ
Ἰορδάνου ἐστὶ τὸ πᾶν σμικρότατον τοῦ Ἐρμουσιμ
ἄρου, ἐν ᾧ τὸν Σωτῆρα ἰστάμενον ὁ Ἰωάννης δα-
κτυλοδεικτῶν ἐπεφώνει τοῖς ὄχλοις τοῦτον εἶναι
τὸν αἰνοντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ἐν δὲ τῷ
μεταξὺ τῶν μονῶν τοῦ Προδρόμου, καὶ τοῦ Κα-
λαμῶνος ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰορδάνου ροῆς ὑπάρχει κε-
χαλασμένη ἐκ βάθρων ἢ τοῦ ἁγίου Γερασίμου μο-
νή, ἐφ' ἣ οὐδὲν ὅλως ὄραται ἢ μικρὰ τινα τοῦ να-
οῦ λείψανα καὶ σπήλαια δύο καὶ ἐγκλειστήριος στύ-
λος, ἐν ᾧ μέγας γέρον Ἰβηρ ἐγκλείσται. χαρί-
εις πᾶν καὶ θαυμαστός, ᾧ ἐντυχόντες μεγάλας
ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐντεῦξέως ὠφελήθημεν· καὶ γὰρ

θεῖα τις ἐπιπολεῖ χάρις τῷ γέροντι. Ἄλλ' ἀναγ-
καῖον φήθημεν τὸ πρό τιτων ἡμερῶν γεγονός τῆς
πρὸς ἐκεῖνον ἡμετέρας ἀφίξεως ἐν χαριεντισμοῦ
λόγῳ θαῦμα τοῖς περὶ τὰ θεῖα λίχνως ἐντροφῶσιν
ἐξηγήσασθαι. Ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου ἐλικοειδέσι
καὶ ἀγκυλοστρόφοις ροαῖς, ὡς τὸ εἶκος, τῆς ἐχό-
μενα τοῦ ποταμοῦ γῆς μέρη τινα περιγράφονται
ἐν οἷς μέγα τι καλάμων χρῆμα ἐκφύεσθαι πέφυ-
κεν. Ἐν τούτοις λεόντων φύλα εἰώθασιν κατοικεῖν·
τούτων δύο τῷ γέροντος ἐγκλειστηρίῳ τῆς ἐβδο-
μάδος εἰσπαρεγίνοντο καὶ τῷ στύλῳ τὰς κεφα-
λας προσερείδοντες τῇ ὀφθαλμῶν ἐπινεύσει τροφήν
ἤτουν, ἧς ἐπιτυγχάνοντες εὐμαρῶς πρὸς τὰς συν-
ήεις δίνας τοῦ ποταμοῦ ἀπίασι (ἴσ. ἀπήσαν) χαί-
ροντες· ἢ δὲ ἦν ὄσπρια βραχύντα ἐν ὕδατι καὶ ὀ-
λυρίτης ἴσως ἢ κριθίνου κλάσματος ἄρτος (ἴσ.
κλάσμα τι ἄρτου).

28 Τούτων ποτὲ παραγενομένων καὶ τὴν
συνήθη ἀπαιτούντων διὰ τῆς ἐπινεύσεως τῶν
ὀμμάτων τροφήν, ὁ γέρον μὴ εὐπορῶν ὄψω
θεραπεῦσαι τρόπῳ τὴν τῶν θηρίων ἔφασιν (ἔτυχε
γὰρ ἐπὶ ἡμερῶν διάστημα εἴκοσι μὴ τι τῶν ἐδωδί-
μων τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον εὐπορεῖν ἄνδρα), φησὶ πρὸς
αὐτούς· ἐπείπερ, ὦ θηρία, μήτε τὸ τῆς ἡμετέρας
φύσεως ἀσθερές διὰ τιος τῶν ἐδωδίων παρακα-
λέσαι ἔχομεν ἐπὶ ἡμέρας εἴκοσι ἔδη, μὴθ' ὑμῖν
ἐπαρκεῖσαι τὰ δέοντα κατὰ τὸ σύνθηρες, τοῦ Θεοῦ
λόγοις, οἷς εὐμηχάνως οἶδε καταρτίζειν ἡμᾶς, τοῦ-
το οἰκορομήσαρτος, δέον ἐστὶ πορευθῆναι πρὸς τὰς

τοῦ Ἰορδάνου ροῆς καὶ μικρόν τι ξυλάριον πρὸς ἡμᾶς ἀγαγεῖν, ἀφ' οὗ στανρία κατασκευάσαντες ἡμῶν τοῖς ἐπευχίταις χάριν εὐλογίας ταῦτα παρήξομεν (ἴσ. παρέξομεν)· ἀφ' ὧν ἀντιδεξιωθέντες κατὰ τὴν ἐκάστου προαίρεσιν μικρά τινα κερμάρια τὰς πρὸς τροφήν ἐμῶν τε καὶ ὑμῶν ἐξ αὐτῶν εὐπορήσομεν. Εἶπε, καὶ οἱ θῆρες ἤκουσαν, καὶ ὡς ἐν λογικῷ κινήματι καὶ βαδίσματι πρὸς τὰς τοῦ Ἰορδάνου χωροῦσι ροῆς, καὶ μετὰ μικρόν, ὡ τοῦ θαύματος, ὑπαύχονα φέρουσι δύο ξυλάρια, καὶ τῇ βάσει τοῦ στύλου θέντες αὐτά, πρὸς τὰ Ἰορδάνου ἔλη προθύμως ἐχώρησαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλοις, ἡμεῖς δὲ τῆς τῶν τόπων ἱστορίας ἐχόμεθα».

29 Περὶ δὲ τῆς τοῦ Καλαμῶνος τὰ ἐξῆς. «Ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Καλαμῶνος μονὴ καὶ αὕτη ὑπὸ πύργων καὶ κορτίων ἀπὸ τετραγώνου λαξευτοῦ λίθου ἀνωκοδόμηται, καὶ ὁ ναὸς μέσον αὐτῆς ἐγκύβητος τρουλλωτὸς ἴδρυται, ἐν κυλινδρωτοῖς θόλοις ἐπικαθήμενος. Τούτου συνέζευκται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ναὸς ἕτερος θολωτὸς πάνυ σμικρότατος, ἐν τοῖς χρόνοις ὡς λέγεται, τῶν Ἀποστόλων ἀνεγερθεὶς, οὗ ἐν τῷ μύακι εἰκῶν τῆς Θεοτόκου ἱστόρηται ἐν ἀγκάλαις φερούσης τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μῆκος ἐμφαίνουσα τῆς ἐν τῇ βασιλευούσῃ Ὁδηγητρίας, ὑπεραγίας εἰκόνας. Λέγεται δὲ ἐκ παλαιῶν παραδόσεων ὡς ἱστόρηται αὕτη χειρὶ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ τοῦ ἀγίου Λουκᾶ, καὶ πι-

στεύεσθαι τὴν φήμην πείθουσι τὰ τε συχνὰ θαύματα καὶ ἡ φρικωδεστάτη ἐκ τῆς εἰκόνας ἐξερχομένη εὐωδία. Καὶ μετ' αὐτὴν ὡσεὶ σταδίων εἴ ἴδρυται ἡ τοῦ Χρυσοστόμου μονή, ἧς ἀποθεν ὡσεὶ τόξου βολῆς ἐγκλειστήριος ἵσταται στύλος, εἰς ὃν ὁ μέγας ἐφυσύχασεν ἀνήρ, Ἰβηριώτης τὸ γένος, τὸν τρόπον ὑπλοῦς, τὸν λόγον αἰδέσιμος, πάσαι ἐπὶ χρόνοις συχνοῖς ἐν τῷ περὶ τὴν θάλασσαν τῆς Ἀτταλείας πεπηγότι λίθῳ τοὺς ἀσκητικὸς διαγύσας πόρους, ὅτε καὶ ἡμεῖς τῷ ἀνδρὶ ἐνετύχομεν, τῷ αἰοιδίῳ Βασιλεῖ καὶ πορφυρογεννήτῳ τῷ Κομνηνῷ συστρατευόμενοι».

30 Τοιαύτη ἡ τῶν δύο μονῶν πραγματικὴ κατάστασις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Σταυροφοριῶν κατὰ τὸν ἡμέτερον Φωκᾶν, οὗτινος ἡ περιγραφή συνετάχθη ἔτη 3 πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν Σταυροφόρων ἐκ τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τοῦ Σαλαχιδίν. Οὐχ ἤττον ἡ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος καὶ μεθ' ὅλας τὰς μετὰ τὰς Σταυροφορίας ἐπελθούσας πολιτικὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδρομὰς διαφόρων βαρβαρικῶν φύλων ὡς ἐκ θαύματος διαφεύγει ταύτας καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διασώζεται, τῶν μοναστῶν αὐτῆς βίον τρωγλοδυτικὸν διαγόντων ἐν αὐτῇ. Σημειωτέον ὅτι καὶ πρὸ τῶν Σταυροφοριῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καλαμῶνος μετὰ τῶν ἡμετέρων συνέζων καὶ τινες τῶν Ἰβήρων ὡς ἐξάγεται ἐκ διαφόρων Ἰβηρικῶν χειρογράφων ἀνηκόντων τὸ πάσαι τῇ μονῇ καὶ ἐκ γραμμάτων τοῦ Ἰβηρικοῦ ἀλφάβητου ἐγγεγλυμμένων ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς μονῆς. Οἱ Ἰβη-

ρες οὔτοι καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν σχέσεων τῶν βασιλέων αὐτῶν πρῶτον πρὸς τοὺς καλίφας τοῦ Βαγδατίου καὶ τῆς Δαμασκοῦ, εἶτα δὲ καὶ πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν δευκτῆτορας τῆς Αἰγύπτου Μαμελούκους, πολῦτιμον ἀρωγὴν καὶ σύμπραξιν ἐν τῇ τῶν Προσκυνημάτων διατηρήσει καὶ διασώσει παρεῖχον τοῖς ἡμετέροις.

31 Ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν φαίνεται ὅτι ἐν τῇ μονῇ καλλιεργοῦνται καὶ τὰ γράμματα, διότι βλέπομεν ἐνίοις κώδικας τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ λίαν καλλιγραφικῶς καὶ ὀρθῶς ἀντιγραφομένους ἐν αὐτῇ. Μετὰ τὸ 1200 καὶ ἐπέκεινα ἡ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος ἢ ἐξ ἀγνοίας ἢ ἐκ τῶν λόγων, οὓς εἶπον ἀνωτέρω, ἐκλαμβάνεται ὡς οὔσα ἡ μονὴ τοῦ ἁ. Γερασίμου ἢ ταυτοχρόνως μονὴ τοῦ τε ἁ. Γερασίμου καὶ τοῦ Καλαμῶνος· καὶ τοῦτο ἐξάγομεν ἐκ τῶν διαφόρων κωδίκων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ, οἵτινες ἦσαν ἀλλοτέ ποτε κτήμα τῆς μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου, καὶ ὧν τὰς σημειώσεις δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, διότι ἐξ αὐτῶν κυρίως ἐξάγομεν τὴν μετὰ τὰς Σταυροφορίας ὑπαρξίν τῆς μονῆς μέχρι τοῦ 1588 ὅτε ἔχομεν ἐπίσημον Σουλτανικὸν ὀρισμὸν περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς μονῆς, ὡς ὀφόμεθα ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει. Λόγου χάριν ἐκ μὲν τῆς Πατριαρχικῆς Συλλογῆς ἔχομεν τοὺς ἐξῆς κώδικας. Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 1 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος Ι' μετὰ τῶν σημειώσεων ἐν μὲν τῷ πρώτῳ φύλλῳ «βιβλίον τοῦ ἁ. Γερασίμου» ἐν δὲ τῷ φύλλῳ 104α «Κύριε βοήθει τὸν σὸν δοῦλον Ἰωάννην καὶ σῶσον αὐτὸν καὶ τὸν δοῦλόν σου καὶ ἄφες αὐ-

τοῦ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ συγχώρησον αὐτὸν
ε ψ λ ε' = 1227.

Τὸν ὑπ' ἀριθ. 35. μεμβρ. κώδικα αἰῶνος ΙΑ' μετὰ τῆς σημειώσεως ὅτι «ὁ Ἰωάννης υἱὸς Ζαχαρίου ἀφιέρωσε τὸ βιβλίον ἐν ἔτει 1522 εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου τὴν ἐπονομαζομένην τοῦ Καλαμῶνος».

Τὸν ὑπ' ἀριθ. 137 ἐκ χάρτου κώδικα αἰῶνος ΙΔ' μετὰ τῆς ἐπομένης σημειώσεως ἀναγομένης κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα. «Κατὰ Μάρθα Παλαιολογίνα ἢ Διπλοβατασίνα ἔδωκα τὸ πατερικὸν τοῦτο εἰς τὸν πατέρα μου τὸν καθηγούμενον τοῦ τῆς Λαύριε τοῦ Καλαμῶνος ἤγονν τοῦ ἁγίου Γερασίμου τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ κύρ Γαλακτίωνα, ὡς ἵνα ἔχῃ αὐτὸ εἰς ὠφέλειαν αὐτοῦ ἕως ὅτου ζῆ μετὰ δὲ θάνατον αὐτοῦ νὰ ἐπι...».

32 Ἐκ δὲ τῆς συλλογῆς τοῦ ἁγίου Σάββα τοὺς ἐπομένους κώδικας. Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 60 μεμβρ. κώδικα αἰῶνος ΙΒ' μετὰ τῆς σημειώσεως «βιβλίον παρηγουρικὸν τοῦ ἁ. Γερασίμου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ. Τὸν ὑπὸ ἀριθ. 76 βομβύκινον κώδικα αἰῶνος ΙΔ' μετὰ τῆς σημειώσεως ἐν φύλλῳ 269 «Πληρῶν δοξάζω Θεῷ τῷ δόντι τέλος ἀμῆν. Ἐπληρώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς κάμου τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ἰωνᾶ καὶ τάχα μοναχοῦ ἐκ χώρας τοῦ Μηζηθρᾶ, πλησίον Μονεμβασίας ἐγράφη δὲ διὰ συνεργείας καὶ πόθου πολλοῦ κυροῦ Νίκωνος ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ εἰς τὴν μονὴν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, με-

τόχιον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ἀγιοτάτου Ἰορδάνου, καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν διὰ τὸν Κύριον εὐχεσθαι διὰ τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων καὶ μὴ καταρᾶσθε, ὅτι οὐδεὶς ἔχων τὸ τέλειον. Ὁξβ'. Η' ἔτι «καθόδεκέ». Ἐν δὲ τῷ 273 φύλλῳ σημειώσις τις ἀραβικοῖς γράμμασι γέγραπται ὑπὸ Ἰακώβου τοῦ ἐκ Ρέμλης υἱοῦ τοῦ Μούντασαρ, ὃς λέγει ὅτι τὴν βίβλον ταύτην τῇ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀνέγνω μηνός, ἔτει 6914, ἧτοι τῷ 1405. Ἰδὲ σελ. 115 τόμ. β'. καταλόγου Κεραμέως Παπαδοπούλου.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 139 μεμβρ. κώδικα αἰῶνος IB' μετὰ τῆς σημειώσεως «βιβλίον τοῦ ἀγίου Γερασίμου».

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 99 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος IA' μετὰ τῆς σημειώσεως «Προφητεία τοῦ μεγάλου Γερασίμου του ἐν τῷ Ἰορδάνῃ» ἦν «Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως καὶ Ἐπιφανείας Ἰγνάτιος καὶ ὑπέρτιμος ἐδώρησε τῇ ἐν Ἰορδάνῃ μονῇ τοῦ ἁ. Γερασίμου». Ἀκμάζει δ' οὗτος κατὰ τὸν ID' αἰῶνα.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 161 χαρτῶον κώδικα αἰῶνος ID' ὅστις ἔχει τὸ μονάγραμμα τοῦ ἀγίου Γερασίμου.

Τὸν ὑπ' ἀριθ. 232 μεμβρ. κώδικα αἰῶνος IA' μετὰ τῆς σημειώσεως ὅτι «ὁ κώδιξ κατὰ τὴν πεντεκαίδεκάτην ἑκατονταετηρίδα εὐρίσκειτο ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀγίου Γερασίμου».

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 249 βομβύκινον κώδικα αἰῶνος IB' μετὰ σημειώσεως τοῦ IE' αἰῶνος ὅτι ὁ κώδιξ ἦν κτήμα τῆς μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 260 βομβύκινον κώδικα αἰῶνος II' μετὰ τῶν ἐξῆς σημειώσεων τοῦ ID' καὶ IE' αἰῶνος. «Καγὼ ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Πέτρος ὅταν γοῦν ἦρτα ἀπὲ τὴν διακονίαν τῆς Κύπρου ἔφερά το ἀπὲ τὰ βιβλία τὰ εἶχαν εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον, εἰς τὸ μετόχιον τοῦ ἀγίου Γερασίμου· ἦτον περισσίας καὶ ἔφερα ἕτερα δ' βιβλία· ἓνα βιβλίον μέγαν, τὸ τριῶδιον μὲ τὰς προφητείας καὶ μὲ τὸ πεντηχοστάριν· καὶ ἔχει καὶ μηναιὸν ἐξαμηναιὸν καὶ πᾶσαν ἀκολουθίαν. Ἀρχεται γοῦν ἀπὲ τὸν Μάρτιον μῆναν ἕως τοῦ Αὐγούστου, καὶ θεοτοκάριν, κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἀναγνωστικὸν καὶ πατερικόν, καὶ ἐπαφήκᾳ τα εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Γερασίμου. Εἴ τις δὲ βουλευθῆ νὰ τὸ στερήσῃ τὸ μηναιὸν ἐτούτο ἀπὲ τὴν λαύραν τοῦ ἀγίου Γερασίμου, εἴτε ἀπὲ τὴν Ὁδηγητρίαν τὸ μοναστήριον, νὰ ἔχη τὰς ἀρὰς τῶν τιῆ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ Ἰούδα τοῦ προδότου καὶ μετὰ τῶν κραζάντων «ἄρον, ἄρον σταύρωσον αὐτόν». Ἐτους στω 45' ἰνδικτιῶνος ια', μηνὶ ἰουλίῳ (1388) εἰς τὰς β' καὶ εἴτις βουλευθῆ νὰ κόψῃ τέτραδον, εἴτε φύλλον εἴτε τοὺς ἀφορισμοὺς ἐτούτους, νὰ ἔναι ἀφωρισμένος ἀπὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἀγίου πνεύματος. Γένοιτο, γένοιτο, ἀμήν».

Τὸν ἐν Πετροπόλει ὑπ' ἀριθμὸν 117 μεμβράνινον κώδικα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πορφυρίου μετὰ τῆς σημειώσεως. «Ἐγράφη σὺν Θεῷ αὕτη ἡ » προφητεία εἰς τὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου τοῦ Καλαμῶνος διὰ χειρὸς Σεργίου μοναχοῦ ἀμαρτωλοῦ, τῆς σε- » βασμίας τοῦ Ἀνεμᾶ λαύρας τῆς εἰς τὸν Ὀλυμπον

» τῆς Βηθουσίας ἐπαρχίας μηνὶ Ἰουλίῳ ἰνδικ. Ζ' ἔτους
» ς φ ξ β' (1054) οἱ ἐν αὐτῇ ἐντυγχάνοντες εὐχεσθὲ
» με διὰ τὸν Κύριον».

Καὶ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 136 μεμβράνινον Πατριακὸν
κώδικα μετὰ τῆς σημειώσεως « Ἐγράφη ἡ βίβλος
αὕτη Παύλῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ καὶ ἡγουμένῳ
λαύρας τοῦ Καλαμῶνος μηνὶ Ἀπριλίῳ ιη', ἰνδικτιῶ-
νος ε', ἔτους ς υ ο' (962)».

33 Ὁ δὲ μητροπολίτης Ἐφέσου Δανιὴλ ὁ μεταξὺ
τῶν ἐτῶν 1490—1498 ἰδὼν τοὺς ἀγίους Τόπους τὰ
ἐξῆς λέγει περὶ τῆς μονῆς. « Ἐκ τούτου οὖν τοῦ μο-
ναστηρίου (τοῦ Τιμίου Προδρόμου) πρὸς νότον ὡσεὶ
μιλίων 4 ἔστηκεν εἰσέτι καὶ τὸ τοῦ ἁ. Γερασίμου μο-
ναστήριον μοναχῶν ἔρημον ὄν». Παντελῶς ἔρημον ἄ-
δυνατοῦμεν νὰ παραδεχθῶμεν αὐτό, ὡς λέγει ὁ Δανι-
ήλ, ἀλλ' ὅτι ὑπῆρχον εἰς ἡ δύο μοναχοί, ἔστι δ' ὅτε
καὶ πλείονες μετὰ φόβου διάγοντες ἐν αὐτῷ. Οἱ προσκυ-
νηταὶ τῶν χρόνων τοῦ Δανιὴλ δυσκόλως ἠδύναντο νὰ
ἐπισκεφθῶσι τὴν μονὴν τοῦ ἁ. Γερασίμου, διότι αὕτη
ἔκειτο ἐν ἀπομεμονωμένῳ μέρει καὶ ἦν μᾶλλον εὐ-
πρόσβλητος εἰς τοὺς ἐπιδρομαῖς τῆς ἐρήμου, ἐπομένως
ἔσπευετο τῆς κινήσεως ἐκεῖνης ὡς καὶ τῆς ἐπιδείξεως
ἦν ἐκέκτητο ἔτι ἡ τοῦ Τιμίου Προδρόμου μονή, ὅθεν ἐν
σχέσει πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Προδρόμου καλεῖ τὴν τοῦ
Γερασίμου ὁ Δανιὴλ ἔρημον, διότι ἐν ἔτει 1522 εἰς
τὴν μονὴν τοῦ ἀγίου Γερασίμου γίνεται ἡ ἀφιέρωσις
τοῦ 35 κώδικος τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν Συλλογῆς.

34 Ἐν ἔτει 1588 ἡ μονὴ ἀνακαινίζεται ἐπισή-

μως διὰ τῆς ἐκδόσεως Σουλτανικοῦ Ἰραδέ, ὃν ἐν συ-
νόφει παρατιθέμεθα ἐνταῦθα καὶ ὃν δύναται τις ν' ἀνα-
ζητήσῃ ὑπ' ἀριθμὸν 265 ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ἱεροῦ ἡ-
μῶν Κοινοῦ.¹⁾

35 «Φιρμάνιον τοῦ ἀσιδίου Σουλτάν Μουράτ
τοῦ Γ' υἱοῦ τοῦ ἀειμνήστου Σουλτάν Σελήμ ἐκ-
δοθὲν ἐν ἔτει ἀπὸ Ἐγείρας 996 (1588) Ρεπιέλ περὶ ἀ-
νακαινισμοῦ τῆς παρὰ τὴν Ν. θάλασσαν μονῆς τοῦ
ἁβδᾶ Γερασίμου».

36 «Οἱ μοναχοὶ Κοσμάς, Ἀθανάσιος, Ἰωάνης
καὶ Λουκάς ἔδωκαν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Ἐμὴν Μεγα-
λειότητα ὅτι πλησίον τῆς Ν. Θαλάσσης ἔχουσιν ἐκ
παλαιῦ μόναστήριον ὅπου λειτουργοῦσι καὶ ὅτι οἱ
τοῖχοι τοῦ μοναστηρίου τούτου ἔχουσιν ἀνάγκην διορ-
θώσεως καὶ ὑπάρχουσί τινες οἵτινες ἐμποδίζουσιν αὐ-
τοὺς εἰς τοῦτο, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἄδειαν ἀπὸ τὸν μουφτὴν
ν' ἀνακαινίζωσι τὸ μόναστήριον αὐτῶν. Ὅθεν διατάσ-
σω, ἵνα ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἐξετασθῇ καλῶς εἰς τὸ δι-
καστήριον καὶ ἂν δὲν παρῆλθον ἔτη 15 καὶ ἂν δὲν ἡ-
γέρθη ἄλλοτε δίκη ἐναντίον αὐτῶν καὶ ἂν ὑπάρχη ἐκ-
κλησία παλαιὰ ὡς λέγουν νὰ ἀνακαινίζουσιν αὐτὴν καὶ
τὸ μόναστήριον αὐτῶν ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως νὰ μὴ κτίζουσιν
τίποτε περισσότερον. Ὅστις δ' ἂν ἀντιστῆ εἰς αὐτοὺς

¹⁾ Κατ' ἐπιγραφὴν τινα εὑρισκομένην ἐν τῇ μονῇ καὶ ἔχουσαν οὕτω
συμπληρωμένην ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Γάλλου ἀρχαιολόγου Germer Durand
« Ἀνε] κενήσθε νερά Μον)ή ταῦτι ἐν ἡμέρας τοῦ Ἰ(ωάν)ου π(ατ)ρ(ι)
ἀρχου (καὶ) Ἰακώβου τοῦ ἰγουμ(ενου)» καὶ ἦν ἀνάγει οὗτος ἐν τοῖς ἔ-
τεσι 1143—1138; ἐξάγεται καὶ ἕτερος παλαιότερος ἀνακαινισμὸς τῆς
μονῆς.

νά καταγγελθῆ εἰς τὴν Βασιλείαν μου διὰ νὰ τιμωρηθῆ».

37 Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ, ὅπερ οὐπω καλῶς ἔτι ἅπαν ἐμελετήθη καὶ ἐταξινομήθη, πλὴν τοῦ πολυτιμοτάτου καὶ σεβαστοῦ ἡμῖν τούτου ἐγγράφου, ἴσως θὰ εὔρηται καὶ ἄλλα ἐγγραφα μεταγενέστερα ἢ προγενέστερα τούτου ἀφορῶντα τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος μονήν, ἀφ' ἧς δὲν ἐκλείπεται μοναχοὶ μέχρι τοῦ 1800 ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς περιγραφῆς, τοῦ κοιμητηρίου τῆς μονῆς, ἣν ἐγκαταλείπει ἡμῖν ἐν τῷ Ὀδοιπορικῷ αὐτοῦ ὁ κατὰ 1800 ἀκμάσας ἐξ Ἑλασσῶνος μοναχὸς τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ Παρθένιος ὀνόματι καὶ οὐτινος τὸ χειρόγραφον κεῖται ὑπ' ἀριθμὸν 587 ἐν τῇ Πατριαρχικῇ συλλογῇ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ. Τὰ ἐξῆς οὗτος ἀρκετὰ περίεργα ἀφηγεῖται ἡμῖν

38 «Κακείθεν ἔδεύεις πρὸς νότον κατὰ τὴν Ν. Θάλασσαν καὶ μετὰ δύο ὥρῶν διάστημα εἶναι ἡ λαύρα τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου εἰς τόπον πεδινὸν καὶ καυσῶδες, μίαν ὥραν ἀπέχει τοῦ Ἰορδάνου. Ἀπὸ τὴν λαύραν τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου ἕως μισθὸν κάρτον εἶναι τὸ κοιμητήριον τῶν ἁγίων πατέρων τὸ ὁποῖον κοιμητήριον εἶναι χωσμένον μέσα εἰς τὴν γῆν σκεπασμένον μὲ τὴν ψιλὴν ἄμμου τῆς Ν. θαλάσσης, ἔχει τὴν εἴσοδον ἀνοικτὴν καταβαίνης δεκατέσσαρες βαθμίδες μέσα εἰς τὴν γῆν καὶ εὕρισκεις δύο πύρτες, ἡ μία εἶναι τῆς ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὸ μὲν Ἱερὸν εἶναι ζωγραφισμένον μετὰ μωσίου καθὼς ἡ λαύρα τοῦ ἀββᾶ Θεοκτίστου, ἡ δὲ ἄλλη εἶναι μὲ ταῖς

μπογιαῖς, ἄλλο πρᾶγμα δὲν ἔχει, ἡ δὲ ἄλλη πύρτα εἶναι ἡ κραββάται ὅπου ἔθαπτον τοὺς πατέρας τὸν ἀριθμὸν 12· καὶ ἡ μὲν ἐπτὰ ἔχουσι σώματα ἁγίων λειψάνων ὀλόκαιρα χωρὶς νὰ τοῖς λείπη κανένα μέλος, τὰ δὲ πέντε εἶναι ἄδεια, παραμέσα εἶναι ἄλλο κοιμητήριον γεμάτον ὅστέα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξέρχεται ἄρρητος εὐωδία. Ἀπεκεῖ ἕως τὴν Ν. θάλασσαν εἶναι δύο ὥρας». Σελ. χειρογράφου 65-66. Φαίνεται δ' ὅτι τὰ ἔχνη τοῦ κοιμητηρίου σὺν τῷ χρόνῳ ἀπώλοντο, ἐπειδὴ τοῦτο ἔκειτο ὀλίγον μακρὰν τῆς μονῆς καὶ οἱ μοναχοὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς περιόικους νομάδας οὐκ ἐξήρχοντο τῆς μονῆς εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ.

39 Πρὶν ἢ ἀρξώμεθα τῆς περιγραφῆς τῆς σημερινῆς τῆς μονῆς καταστάσεως ἀπαραίτητον ἐκρίνομεν, ἵνα παραθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ Γερμανοῦ Τ. Τόβλερ λεγόμενα περὶ τῆς μονῆς ἐν τῷ ἐν ἔτει 1854 ἐκδοθέντι πολυτιμοτάτῳ αὐτοῦ συγγράμματι Περὶ τῆς Τοπογραφίας τῆς Ἱερουσαλήμ κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐλλογιμωτάτου Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων κ. Γερμανοῦ Βασιλάκη. «Τὸ μοναστήριον τοῦ Ἱερωνύμου (ἦτοι τοῦ ἁγίου Γερασίμου) ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου κεῖται νοτιοανατολικῶς τῆς Ἱεριχοῦντος, μετὰξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ν. Θαλάσσης, περὶ τὴν μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ ποταμοῦ, μίαν ὥραν καὶ 15 λεπτὰ μακρὰν τῆς Ἱεριχοῦντος καὶ οὐ μακρὰν τοῦ Οὐάδι ἐλ Κατάφ, εἴκοσι λεπτὰ νοτιοδυτικῶς πρὸς δυσμὰς τῆς πηγῆς Χάγλα, ἐπὶ τινος λοφίσκου. Ὑπὸ τῶν Ἀράβων τὰ ἐρείπια καλοῦν-

ται Κάζο Χάγλα ἢ Χάτζλα καὶ πύργος Χάτζλα, καθὼς καὶ Δερ Μάρ 'Ιουχάννα Χάτζλα. Τὰ ἐρείπια εἶνε ἔτι καὶ νῦν σημαντικά. Τῷ 1838 τὰ τεῖχη διετηροῦντο καλῶς κατεσκευασμένα ἐκ λελαξευμένων λίθων, καὶ ἡ Ἐκκλησία εὐκόλως διεκρίνετο. Τῷ 1280 δύο μίλια μακρὰν τῆς Ἀσφαλτίτιδος καὶ ἐν μίλιον μακρὰν τοῦ Ἰορδάνου ἔκειτο ἑλληνικὴ Μονή, δῆθεν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου οἱ υἱοὶ οἱ Ἰακώβ ἐκόψαντο περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Τῷ 1384 ἡ ἐγγὺς πρὸς βορρᾶν τῆς Ν. θαλάσσης χώρα ὠνομάζετο ἔρημος τοῦ Ἰερωνύμου, ὅπου οὗτος ἤσκησε μετάνοιαν, καὶ ἐνταῦθα κατόικουν Ἕλληνες μοναχοὶ. Τῷ 1483 ἡ ἐκκλησία ἦτο ἀρκούντως ὠραία καίπερ βεβηλωμένη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ἔχουσα τὰ θυσιαστήρια κατεστραμμένα. Μανθάνων δέ τις ὅτι τῷ 1519 κατόικουν ἐκεῖ ἀράχλαι σκώληκες, φρῦνοι, ἀρουραῖοι μῦς καὶ τὰ παραπλήσια, ξενίζεται ἐπὶ τινι διηγῆσαι ἐκ τοῦ 1522, καθ' ἣν ἐκεῖ κατόικουν τότε Ἕλληνες μοναχοὶ τοῦ τάγματος τοῦ Μ. Βασιλείου, μήτε μάχαιραν μήτε κρεάγραν μεταχειριζόμενοι καὶ ὡς οἱ Ναζιραῖοι κομοτροφοῦντες.

40 Τῷ 1561 ἢ τε Ἐκκλησία καὶ ἡ Μονὴ ὠνομάζετο θαυμασίως ὠραία· τῷ 1734 ἴστατο ἔτι μέρος τι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῷ 1754 μόνον ὀλίγον τι πλέον. Καὶ ὅμως διῆσχυρίζονται τινες ὅτι τῷ 1807 εὔρον χρώματα εἰκόνων ἐν καλῇ καταστάσει καὶ τῷ 1821 ἐπίσης θόλους τῆς Ἐκκλησίας· αἱ δ' εἰκόνες ἐμαρτύρουν ἀναντιρρήτως περὶ πραγματικοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1483 ἐπανειλημμένως ἀναφέρον-

ται αἱ εἰκόνες αὗται· εἶδον ἐν τοῖς τοίχοις τὴν παράστασιν τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, διαφόρους εἰκόνας, τινὰς μεθ' ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, ἐν αἷς τὴν τοῦ Πάπα Σιλβέστρου, τῷ 1697 ἔτι διαφόρους ἀβλαβεῖς εἰκόνας, καθὼς πολλὰς ἑλλήνων Ἀγίων καὶ ἐν τῷ βᾶθει τῆς ἀψίδος τοῦ ἀγίου βήματος τὸν μυστικὸν δεῖπνον τοῦ Κυρίου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «λάβετε, φάγετε κτλ.» ὠραίοις ἑλληνικοῖς γράμμασιν· τῷ 1753 ὑπῆρχον λίαν πεπαλαιωμένοι τοιχογραφίαι, οἷον ἡ εἰκὼν Νικοδήμου καὶ Ἰωσήφ, τῷ 1821 μετὰ πολλῶν εἰκόνων Ἀγίων καὶ ἡ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ δὴ καὶ τῷ 1838 εἰκόνας Ἀγίων ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἡ δὲ τοῦ Μοναστηρίου καταστροφὴ καὶ κατερείπωσις συνεβάδιζε σχεδὸν μετὰ τῆς τοῦ Ναοῦ. Τῷ 1483 πᾶν τὸ ἐκ ξύλων κατεσκευασμένον μέρος ἐκινδύνευε νὰ καταρρεύσῃ· τὸ Μοναστήριον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατεστραμμένον, ἐστειροῖτο πραγματικῶς μοναχῶν, αἱ δ' ὑπολειπόμεναι αὐτοῦ κατοικίαι ἐχρησίμευον ὡς κτηνοστάσιον καὶ ἐν ὑπερβολικῷ καύσῳνι διὰ τῆς σκιᾶς ὡς χάνιον. Ἐν τῷ 16ῳ αἰῶνι ἡ οἰκοδομὴ, καίπερ κατηρειπωμένη, ἐδείκνυεν ὅτι τὸ Μοναστήριον ἦτο ἐξαιρετικόν· διεκρίνοντο ἔτι ἐν σαθρότητι καὶ καταπτώσει, σταυροδρόμια, κοιτῶνες καὶ ἄλλα οἰκήματα, καίτοι ἐν τῷ ἀοικήτῳ τόπῳ τὰ πάντα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἔτι μᾶλλον κατέπιπτον. Ἐν τῷ 17ῳ αἰῶνι τὸ ἄλλοτὲ ποτε μέγα καὶ μεγαλοπρεπὲς Μοναστήριον διεκρίνετο ἔτι μόνον ἐν τισιν ὠραίοις ἐρείπιοις, ἅτινα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον μέχρι σήμερον διετηρήθησαν.

41 Ὑπέθεσάν τινες ὅτι ὁ Ἰερώνυμος διέτριψε χρόνον τινὰ ἐνταῦθα, ἐντεῦθεν δὲ ἐπήγαγε καὶ τὸ ὄνομα· ἀλλὰ κατὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀντιστρατεύονται τρεῖς κυρίως λόγοι. Καὶ πρῶτον αἱ εἰκόνες καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ μαρτυροῦσιν ὅτι τὰ πάντα ὑφίσταντο ἑλληνικὴν ἐπιρροήν, καὶ φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτῶν δὲν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν ἰδιαιτέρως τὸν διδάσκαλον τοῦτον τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐδόλως παρελήφθη εἰς τὸ μνηολόγιον αὐτῶν. Ὡς φαίνεται εἶνε ἐσφαλμένη ἢ ἐν τῷ 16ῳ αἰῶνι παραστάσις, ἢ δεικνύουσα πῶς ὁ Ἰερώνυμος ἐξείλκυσε ἀκανθαν ἐκ τινος χωλαίνοντος λέοντος, μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ Γερασίμου, χωρὶς νὰ βασιζῆται ἐπὶ τινος ἄλλης ἱστορικῆς εἰδήσεως. Ἐπειτα περὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἰερωνύμου ἐλλείπει καθ' ὅλου ἀξιοπιστός τις ἱστορικὴ βᾶσις· πρὸ τοῦ 1479 δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρω τι περὶ τούτου. Τρίτον δὲ λόγον κατὰ τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ Μοναστηρίου ἐξάγω ἐκ τοῦ βίου αὐτοῦ τοῦ Ἰερωνύμου. Βεβαίως εἶνε ὀρθὸν ὅτι οὗτος ἐζῆσε χρόνον τινὰ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐρήμῳ, ἣτις παρὰ τῇ Συρίᾳ συνορεύει τῇ χώρᾳ τῶν Σαρακηνῶν, ὅποτε παρατηρητέον ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς Πατὴρ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἀπῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν ἐρημον, ἀναμφιβόλως δὲ ἡ ἐρημος αὕτη ἀνήκε τῇ πρὸς τὰ ἄνω τοῦ Ἰορδάνου χώρᾳ τῆς Συρίας. Πολὺ δὲ πρότερον ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι τὸ Μοναστήριον ἔκειτο ἐν Βεθ-Χάγλα ἢ πλησίον αὐτοῦ. Αἱ δὲ περὶ Βεθ-Χάγλα ἀρχαιόταται εἰδήσεις εἶνε ὑπὲρ τῆς πηγῆς Χάγλα· αὕτη δὲ ἦτο τὸ νότιον

ὄριον μεταξὺ τῶν φυλῶν Βενιαμὴν καὶ Ἰούδα οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰορδάνου. Μετὰ τὸ 330 ἐλέγετο ὅτι τὸ Βεθ-Χάγλα ἔκειτο δύο μίλια μακρὰν τοῦ Ἰορδάνου καὶ τρία τῆς Ἰεριχοῦς· ἀλλ' ὀφείλω νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα ὅτι αἱ ἀποστάσεις δηλοῦνται πολὺ συντόμως καὶ μόνον ἐπὶ τῆς σημερινῆς πηγῆς Χάγλα καὶ τῆς σημερινῆς Ἰεριχοῦς ἐφαρμόζονται, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς Ἰεριχοῦς τῆς κατὰ τὰς δηλώσεις τῶν ἀρχαίων ἐξήκοντα στάδια ἢ $8\frac{1}{2}$ μίλια ἀπεχούσης τοῦ Ἰορδάνου. Ἀλλὰ τότε ἢ ἀπὸ Ἰεριχοῦς διὰ Βεθ-Χάγλα εἰς Ἰορδάνην ὁδὸς θὰ ἦτο ἴσως ἥμισυ μίλιον μακροτέρα».

42 Περὶ τὰ τέλη ὅμως τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, φαίνεται ὅτι ἡ μονὴ ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον μένει ἐρημος μοναχῶν. Καὶ ἀπόδειξις τούτου ὅτι ἡ τῆς μονῆς σιδηρᾶ πύλη μετακομισθεῖσα ἐκεῖθεν ἐτέθη εἰς τὴν δευτέραν πύλην (ἦτοι τὴν ἐνδοτέραν) τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὡσαύτως καὶ ἡ τῆς μονῆς ἀγία καὶ σεβασμία εἰκὼν μετακομισθεῖσα ἐκεῖθεν εἰς Ἰεροσόλυμα, εὔρηται νῦν ἐν τῇ μοναστηριακῇ ἡμῶν ἐκκλησίᾳ τῶν ἀγίων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκὼν ἐστὶ διπλῆ, διότι τὸ μὲν ἐν πλαίσιον αὐτῆς, ἦτοι ἡ μία πρόσοψις, παριστᾷ τὴν Θεοτόκον τὴν Μυρελαιώτισαν, περιβεβλημένην ὑπ' ἀργυροῦ ἐλάσματος, οὗ τὰ περίξ παριστᾷσι κλῆμα, οὗ τὸν μὲν κορμὸν ἀποτελοῦσιν ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ Σολομῶν, τοὺς δὲ κλάδους ὁ Νῶε, ὁ Ἰακώβ, ὁ Γεδεών, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Ἰεζεκὴλ, ὁ Ζαχαρίας, ὁ Ἀαρῶν,

ὁ Ἀββακούμ καὶ ὁ Δανιήλ· ἡ δὲ ἑτέρα πρόσοψις ἦτο τὸ ὀπισθεν τῆς εἰκόνας παριστᾶ τὸν ἅγιον Γεράσιμον κλίνοντα τὴν κεφαλὴν καὶ μετὰ τινος ἀρρήτου θυμηδίας καὶ γλυκύτητος καθορῶντα τὸν παρ' αὐτῷ ἱστάμενον λέοντα. Καὶ ἡ μὲν εἰκὼν τοῦ ἁ. Γερασίμου δύναται ν' ἀναχθῆ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα, περὶ δὲ τῆς τῆς Θεοτόκου ἀδυνατῶ νὰ ἐκφέρω γνώμην καθ' ὅσον αὕτη, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, περιβέβληται ὑπὸ ἀργυροῦ ἐλάσματος, οὐχ ἦτον ὅμως ἐστὶν ἀρχαιοτέρα τῆς τοῦ Γερασίμου εἰκόνας. Ἡ εἰκὼν ὡς παρατηρεῖ τις εὖρηται ἐξωγραφημένη καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλωτικὸν κατ' ἐμὲ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ συνταυτίσεως ἢ ἐνώσεως τῶν δύο μονῶν. Ἄρα γε δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ περιγραφομένη καὶ ἦτις ἦν καθ' ὅλα ὁμοία τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰκόνι τῆς Ὁδηγητρίας; Περὶ τούτου ἀδυνατῶ νὰ ἐκφέρω γνώμην, τοῦτο καὶ μόνον ἀποδεχόμενος ὅτι ἡ σωζομένη εἰκὼν ἐγένετο κατ' ἀπομίμησιν τῆς ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ περιγραφομένης ἀρχαίας εἰκόνας τῆς μονῆς.

43 Ἐν ἔτει 1870 ἐγκαθίσταται ὀριστικῶς ἐν τῇ μονῇ ὡς ἡγούμενος αὐτῆς ὁ ἱερομόναχος Ἰωάσαφ Μπαῖνος ἐκ τοῦ χωρίου Κολλινῶν τοῦ δήμου Καλτεζοῦντος τῆς Πελοποννήσου, κληρικὸς πάνυ εὐσεβής, φιλότιμος καὶ ἀκριβῆς τηρητῆς τῶν πατρῶν, ὅστις ἤρξατο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀνακαινίζων τὴν μονὴν τῇ συνδρομῇ τῶν προσκυνητῶν καὶ τοῦ ἐναρέτου μοναχοῦ Κλήμεντος Λαγοῦ ἐκ Κανδυλῶν τῆς Πελοποννήσου

καὶ τούτου καταγομένου. (1) Ἐπὶ τῆς ἡγουμενίας τούτου ὁ τὸν ἀνακαινισμόν καὶ τὴν ἐκ βάθρων ἀνέγερσιν διαφόρων ἱερῶν καθιδρυμάτων τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ ἀναλαμβάνων τότε Σεβαστὸς ἀρχιμανδρίτης καὶ γέρον Σκευοφύλαξ τοῦ Παναγίου Τάφου ΕΥΘΥΜΙΟΣ, ἤρξατο καὶ τοῦ ἀνακαινισμοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γερασίμου. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τούτου ἐν ἔτει 1885 τῇ 17 Φεβρουαρίου τελοῦνται μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἡμῶν τότε πατριάρχου Νικοδήμου τοῦ Α' παρόντων καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιλέκτων μελῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Ἀδελφότητος. Τὸν ἀνακαινισμόν τοῦ ναοῦ δηλοῖ καὶ ἡ ἐξῆς ἐπὶ τοῦ ἀνωφλίου αὐτοῦ ἐπιγραφή.

- » Ἐπὶ τῆς εὐκλεοῦς πατριαρχείας Νικοδήμου τοῦ Α' 1884»
- » τῇ ἐνδοξῶν ποτε μονῇ ἀββᾶ τοῦ Γερασίμου»

(1) Ἡ σεμνὴ ὄντως πολιτεία τῶν δύο τούτων ἐναρέτων τέκνων τῆς εὐάνδρου καὶ καλλίπαιδος Πελοποννήσου εἴλκυσε βραδύτερον καὶ ἄλλους συμπολίτας καὶ συμμοναστὰς αὐτῶν τοὺς τότε μὲν ἐπιδοκίμους, νῦν δὲ διαφόρους ἱερατικοὺς βαθμοὺς κατέχοντας ἐν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Ἀδελφότητι ὡς τὸν ἀρχιμ. Ἀθράμιον Κατσίνην τανῦν ἡγούμενον τοῦ Σαρανταρίου ὄρους, τὸν ἀρχιμ. Σωφρόνιον Τράγον τανῦν ἡγούμενον τῆς ἁ. Γεθσημανῆς, τὸν νῦν ἡγούμενον τῆς μονῆς Σεραπίωνα, τὸν ἐκ Μεγαλοπόλεως μοναχὸν Ἀρσένιον Γιαννόπουλον καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Κορνήλιον ὡσαύτως τὸν ἐκ Σάμου ἀρχιμ. Θεοτόκην, τὸν ἐκ Κεφαλληνίας μοναχὸν Γεράσιμον Παουλάτον, τὸν ἐκ Λαζῶν ἱερομόναχον Ναθαναήλ, τὸν ἐκ Σαμοθράκης Πολύκαρον καὶ τὸν ἐκ Μπογαζίων Ἰλαρίωνα. Οἱ δύο τελευταῖοι μετὰ τοῦ προρρηθέντος Κλήμεντος, διήλθον ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ ἐν τῇ μονῇ καὶ μεταστάτες πρὸς Κύριον ἐν αὐτῇ ἐτάφησαν.

- » τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ καιροῦ εἰς ἔδαφος πεσοῦσαν»
- » βλέπε καὶ αὐθις θάλλουσαν, ὡς ξένη, καὶ ἀνοθοῦσαν»
- » Γινώσκεις τὸν Εὐθύμιον τὸν ἐκ Δαρδανελίων»
- » αὐτὸς αὐτὴν ἀνήγειρεν ἐκ μέσου ἐρειπίων»
- » Καὶ Ἰωάσαφ δ' ὅστις νῦν τὰ τῆς μονῆς ἰθύνει»
- » ἐπίσης συνετέλεσεν ἵνα αὐτὴν λαμπρύνῃ»
- » γινώσκων νῦν τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ, ὡς ξένη»
- » εὐχάριστος διὰ παντὸς κ' εὐγνώμων τούτοις μένε».

45 Προκειμένου περὶ τῆς νῦν ἐκκλησίας τῆς μονῆς αὕτη ἔκτισται ἐπὶ τῶν θεμελιῶν ἀκριβῶς τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας, ἧς μόνον διεσώθη τὸ ἱερὸν βῆμα καὶ τινα ἐπὶ τοῦ δαπέδου αὐτῆς τῆδε κακεῖσε ἀρχαῖα μωσαϊκά. Διήρηται δ' αὕτη εἰς ἄνω καὶ κάτω ἐκκλησίαν καὶ ἡ μὲν κάτω τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γερασίμου, τῆς δ' ἄνω τὸ μὲν ἀριστερὸν κλεῖτος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, τὸ μέσον ἐπ' ὀνόματι τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς τῆς Θεοτόκου, καὶ τὸ δεξιὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. Τούτου παράκειται ἕτερον μικρὸν παρεκκλήσιον ἐσχάτως ἀνεγερθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν ἡγουμένου αὐτῆς Σεραπίωνος καὶ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

46 Τὸν προρρηθέντα Ἰωάσαφ ἐπὶ δεκαετίαν κυβερνήσαντα τὴν μονὴν καὶ ἀφέντα παρ' ἡμῖν μνήμην ἀγαθὴν ὡς ἐναρέτου καὶ χρησίμου κληρικοῦ διεδέξαντο ἐν τῇ ἡγουμενίᾳ οἱ ἐξῆς. Πρῶτον μὲν ὁ ἐκ Λαζῶν ἀρχιμ. Γρηγόριος Λαζάρου, εἶτα δ' οἱ Πελοποννησιοὶ ἀρχιμανδρίται Λουκάς, Ἀβράμιος (ὁ νῦν διαπρεπῆς ἡγούμενος τοῦ Σαρανταρίου ὄρους) καὶ ὁ πρόην ἡγούμενος τῆς ἐν

Ἰορδάνῃ μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου Παχώμιος. Ἀπὸ τῆς 9 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1894 μέχρι τοῦ νῦν τὴν μονὴν κυβερνᾷ ὁ ἐκ Καρδαμύλης τῆς Λακωνίας ὀσιώτατος ἐν μοναχοῖς Σεραπίων διακρινόμενος ἐπ' ἀκρα εὐσεβείᾳ, ἐγκρατείᾳ, ἀσκήσει καὶ θαυσιφιλίᾳ. Φιλότιμος καὶ δραστήριος ὧν οὗτος οὐ παύεται ἐκ τῶν ἐνόνητων ἀνοικοδομῶν ἐν τῇ μονῇ διάφορα ἐπωφελεῖ ἀνοικοδομήματα. Ὅθεν ἐν μὲν τῇ Ἱερικουντι ἀνήγειρε ξενωνά τινα, ὅπως ἐξ αὐτοῦ ἡ μονὴ πορίζεται ἐνιαυσίως εἰσδήματι, ἐν δὲ τῇ μονῇ ἀνεκαίνισε τὰς δύο δεξιαμενάς αὐτῆς, ἀνήγειρε τέσσαρας μικροὺς ξενῶνας καὶ ἕτερα δύο δωμάτια διὰ τράπεζαν καὶ μαγειρεῖον ζωγραφίσας πρὸ μικροῦ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς μονῆς.

47 Ἡ μονὴ τανῦν ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν μοναχῶν πρὸς ἐπιτέλειαν οὐ μόνον τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς περιποίησιν τῶν ἐκάστοτε ἐκεῖσε μεταβαινόντων προσκυνητῶν. Οἱ βουλόμενοι νὰ διαμείνωσιν ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ μονῇ, δύνανται νὰ εὐρωσιν ἄνετον ἐν αὐτῇ τὴν διαμονήν, δέον ὅμως ἵνα πρὸ τούτου καταστήσωσι γνωστὴν τὴν πρόθεσιν αὐτῷ τῷ καθηγουμένῳ τῆς Μονῆς. ¹⁾

¹⁾ Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ κώδιξ 215 τῆς συλλογῆς τοῦ ἁγίου Σάββα ἦν κτῆμα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου μετὰ τῆς σημειώσεως «Βιβλίον ἐξαήμερος τοῦ Χρισοστόμου τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου τοῦ ἐν τῇ Ἰορδάνῃ». ἀναγομένης κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα. Ὡσαύτως καὶ τὸ γνωστὸν λειτουργικὸν Εὐαγγέλιον τοῦ μοναστηρίου τῆς Μεγάλης Παναγίας τὸ γραφέν ἐν ἔτει 1062, ἦν κτῆμα τῆς μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου κατὰ τὴν Η' ἑκατονταετηρίδα.

Περὶ τῆς πηγῆς "Αἰν Χάζλα

ἢ τοῦ ἁγιάσματος τῆς μονῆς

Εἴκοσι περίπου λεπτά βορειοανατολικῶς τῆς Μονῆς κεῖται ἡ πηγὴ ἢ κοινῶς λεγομένη "Αἰν Χόζλα. Τὸ ὄνομα αὐτῆς, ὡς παρατηρεῖ τις, εἶναι παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος Βεθαγλά. Ἡ πηγὴ αὕτη ὡσαύτως καλεῖται καὶ ἁγίασμα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου, διότι κατὰ τινα παλαιὰν παράδοσιν καὶ τὰ μεταγενέστερα ἑλληνικὰ ὁδοιπορικὰ τῆς Ἁγίας Γῆς τὴν πηγὴν ταύτην παρήγαγε διὰ προσευχῆς ὁ τοῦ ἁγίου Γερασίμου μαθητῆς Σαββάτιος. Ἄδηλον ἂν ἡ πηγὴ αὕτη εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Σαββατίου παραχθεῖσα ἢ ἄλλη τις σὺν τῷ χρόνῳ ἀπολεσθεῖσα ὡς ἀπωλέσθησαν καὶ τὰ ἴχνη τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου, διότι κατ' εἰκασίαν ὡς εἶπον ἄνωτέρω, τὰ παρὰ τὴν πηγὴν ταύτην ἐρείπια ὡς ἐρείπια τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου ἀποδεχόμεθα, καθότι ἕτερα μεταξὺ τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος καὶ τῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἔνθα κατὰ τὸν Φωκᾶν ἔκειτο ἡ τοῦ Γερασίμου μονή, οὐκ ἀπαντῶσι. Τῆς πηγῆς ταύτης σαφῶς μνεῖα ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ οὐ γίνονται μὴ οὔσης, ὡς φαίνεται, ἐκ τῶν σημαντικῶν πηγῶν. Νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ πάλαι αὕτη δὲν ὑπῆρχεν, ἀδυνατοῦμεν, διότι ἡ παρ' αὐτὴν κώμη Βεθαγλά δύναται νὰ συνηγορῇ ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως πηγῆς τινος πλησίον αὐτῆς κειμένης.

Τὴν ὑπαρξίν τῆς πηγῆς ταύτης κατὰ τὸν 5' καὶ Ζ' αἰῶνα μαρτυροῦσι καὶ τὰ διάφορα ὑδραγωγεῖα τὰ σωζόμενα ὀλίγον κάτωθεν αὐτῆς. Ἡ πηγὴ σήμερον μετὰ τῶν πέριξ καὶ τούτων ὀλίγων καὶ ἥμιστα ἐπιτη-

δεῖων πρὸς καλλιέργειαν γαιῶν αὐτῆς ἀγορασθεῖσα λίαν ἀδρῶς χάριν τῆς μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου πρὸ τινων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ ἀνήκει αὐτῷ ὡς ἰδιοκτησία ἀναπαλλοτρίωτος. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἐστὶ διαυγές, γλυκὺ καὶ πεπτικόν. Περὶ ταύτην ὑπάρχει μικρὸς μὲν, ἀλλὰ λίαν περικαλλῆς κήπος φυτευθεὶς ἐπιμελείᾳ τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Σαραπίωνος καὶ καλιεργούμενος ὑπὸ τῶν φιλοπόνων τῆς μονῆς μοναχῶν ¹⁾. Ὀλίγον κάτωθεν τῆς πηγῆς πλησίον τῶν ἐρείπιων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου διάγει μονάζων ὁ εὐσεβῆς καὶ εὐπαίδευτος ἐκ Χρυσάφης τῆς Λακωνίας μοναχὸς Αὐγουστίνος, ²⁾ ὅστις μετὰ φιλοπονίας περισσῆς καταγίνεται εἰς

¹⁾ Ἄξιοι μνεῖας εὐφύμου ἐκ τῶν νῦν μοναχῶν τῆς μονῆς εἰσιν ὁ ἐκ Σπάρτης Θεοδόσιος, ὁ ἐκ Πόρου Νικηφόρος, ὁ ἐκ Σπετωῶν Κυριακὸς καὶ ὁ ἐκ Θήρας Νικηφόρος Βονάκις.

²⁾ Προκειμένου περὶ τοῦ ἁ. Γερασίμου καὶ τῆς μονῆς αὐτοῦ καθόλου ὁ μοναχὸς οὗτος τὴν ἐξῆς μ' ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν.

Ἐν τῇ Καλύβῃ τῆς πηγῆς "Αἰν Χάζλα.

20 Ὀκτωβρίου 1902.

Κύριε Κλεόπα, ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν σας.

Ἡ ἱστορία τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, εἶδατε πόσον μὲ ἐνδιαφέρει, ἐπειδὴ δὲ ἐκδίδετε τὸν βίον του, σᾶς γράφω καὶ ἐγὼ ὀλίγα ὅσα εὔρον τῆδε καχεῖσε, καὶ ἀφορῶντα εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον.

Ὁ ἡμέτερος Ἰωαννίδης παραδέχεται τὸ ἁγίασμα ὡς Πηγὴν Βεθεγλάμ, καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς τῶν Βενιαμιτῶν πόλεως Βεθεγλά· ἡ Γραφὴ οὐδαμοῦ ἀναφέρει

τὴν μελέτην τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Εὐτυχῆς οὗτος, ὅστις μακρὰν τῆς τύρβης τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων διάγων καὶ ἐν ὀλίγοις ἀρκοῦμενος καὶ ταῦτα ἐκ τῶν ἰδίων ποριζόμενος ἀνυψοῖ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ θεῖον καθ' ὃν οὗτος οἶδε θεάρεστον τρόπον.

τὴν Βεθεγλάμ ἢ Βεθεγλά ὡς πηγὴν, ἀλλ' ὡς πόλιν, ... καὶ ἐγεννήθησαν αἱ πόλεις υἱῶν Βενιαμίν . . . . . Ἰεριχώ, Βεθεγλά κ. τ. λ. (Ἰησ. Ναυὴ ιη'. 22). Ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ διαχωρίζων τὰ ὄρια τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμίν λέγει . . . . ἐπιβαίνει ἐπὶ τὰ ὄρια Βεθεγλά κ. τ. λ. (αὐτόθ. ιε' 6). Ἐὰν ἦτο τὸ ὄριον ἢ Βεθεγλά ὡς πηγὴ τὸ διαχωρίζον τὰς δύο φυλάς Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, δὲν θὰ ἐδυσκολευέτο ἡ Γραφή νὰ ἀναφέρει αὐτὴν διότι ὀλίγον κατωτέρω ἐν τῷ ἰδίῳ κεφαλαίῳ ἀναφέρει τρεῖς πηγὰς . . . . καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ πηγὴν ὕδατος Ναφθῶ. Ἰη. Ναυὴ ιη', 15)... καὶ καταθήσεται ἐπὶ πηγὴν Ρωγὴλ (αὐτόθ. ἐδάφ. 16)... καὶ διελεύσεται ἐπὶ πηγὴν Βαιθσαμύς (αὐτόθ. 17), ὡς βλέπετε ὅταν ὑπάρχωσιν πηγαὶ ἢ Γραφὴ ἀναφέρει αὐτάς. Τὰς πηγὰς Ναφθῶ ἢ Νεφοέ, Σαμέζ, πηγὴν ἡλίου (ιε' 7) οἱ κριτικοὶ τοποθετοῦν αὐτάς ἐνταῦθα.

Ἐπειτα ἔχομεν καὶ τὸν ἅγιον Ἰερώνυμον ὅστις τὴν Βηθαγλά τοποθετεῖ δύο μίλια πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῇ ὁδῷ τῆ ἀγούση πρὸς Ἰεριχώ· ἐκτὸς αὐτῶν διατὶ ὁ ὄνος νὰ φέρῃ τὸ νερὸν ἀπὸ τὸν Ἰορδά-

Τοιαύτη ἐν συνόψει τὸ γ' ἐπ' ἐμοὶ ἡ ἱστορία τῶν μονῶν Καλαμῶνος — ἀγίου Γερασίμου. Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ εἰρημένα ἐξάγομεν τὰ ἐπόμενα. Ὅτι ἡ νῦν μονὴ ἢ τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁ. Γερασίμου, εἶναι ἡ ἀρχαία μονὴ τοῦ Καλαμῶνος· ἡ δὲ μονὴ τοῦ ἁ. Γε-

νήν; διατὶ νὰ κτισθῆ τόσον μεγάλη στέρνα ἐὰν εὐρίσκετο ἢ πηγὴ;

Ὅτι ἐνταῦθα εἶναι ἡ Λαύρα τοῦ ἀγίου Γερασίμου, παράβαλε Φωκᾶν, ὅστις λέγει μετὰξὺ Προδρόμου καὶ Καλαμῶνος ἀπὸ τῆς ροῆς τοῦ Ἰορδάνου εὐρίσκεται ἡ μονὴ τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου κεχαλασμένη ὁ δὲ Σωφρόνιος λέγει ὅτι ὁ ἁ. Γεράσιμος ἐκτίσε Λαύραν, οὐ πλέον μιλίου ἐνδὸς ἀπέχουσαν τοῦ Ἰορδάνου μετὰξὺ δὲ αὐτῶν ἐκτίσεν ἑτέραν μονὴν Κοινόβιον. Καὶ ἐὰν ἐπὶ στιγμὴν παραδεχθῶμεν ὅτι ἐνταῦθα ὅπου ἔχω τὴν καλύβην μου δὲν εἶναι ἡ Λαύρα τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, δὲν δυνάμεθα ἐν τῇ ἱστορίᾳ νὰ εὐρωμεν ἑτέρας μονῆς ἢ Λαύρας ὄνομα, διότι πλὴν τῆς Λαύρας τοῦ Γερασίμου, οὐδεμίαν ἄλλην εὐρίσκετο ἐνταῦθα.

Τὰ ἐνταῦθα ἐρείπια τὰ πλησίον τῆς καλύβης μου ὡς ἔχουσι σήμερον ἦτοι ἢ διαίσεις αὐτῶν μαρτυροῦσιν τὴν ὑπαρξίν ἀρχαίας τινὸς μονῆς. Ἡ στέρνα ἢ σφῆζομένη ἔχει ἀπὸ τὸ ἔσωθεν μέρος μῆκος καὶ πλάτος 5 1)2 μέτρα ἀπὸ δὲ τὸ ἔξωθεν 7 1)2. Κελλίαι σφῆζονται 7 καὶ ἐν κατεστραμμένον. Πόσα δὲ ἀκόμη εἶναι διὰ τοῦ

ρασίμου έκαιτο 300 περίπου βήματα βορειανατολικῶς τῆς πηγῆς Ἰν Χαζ' α. Πρῶτον ιδρύθη ἡ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος καὶ εἶτα ἡ τοῦ Γερασίμου. Ἡ τῆς πρώτης ἰδρυσις ὀφείλεται εἰς γεγονότα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, καὶ ἀπῆλαυε μεί-

χώματος κεκαλυμμένα δὲν ἤξεύρω, τὸ μῆκος αὐτῶν 4 μέτρα, τὸ δὲ πλάτος 3.

Ἐν γένει τὰ κελλία, ἢ στέρνα, τὰ τῆδε κακέϊσε διεσπαρμένα μωσαϊκά, μαρτυροῦσιν ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρξε Μονὴ ἐνταῦθα· εἰς ἓν ἐκ τῶν κελλίων σώζεται ὁ σουβᾶς, ὅστις εἶναι κατεσκευασμένος διὰ κορασανίου, εἰς μικρὸν τεμάχιον.

Ἡ αὐλὴ τῆς Μονῆς ἦτο ἐστρωμένη διὰ χαλικίων ἐκ τοῦ χειμάρου τοῦ Χοζεβᾶ, καὶ διὰ ἀσβέστου καὶ ἄμμου.

Μία μεγάλη πέτρα σώζεται ἕως 1500 ὀκάδας ἐκ τῆς σκληροτέρου εἶδους πιθανὸν νὰ εἶναι ἐκ τοῦ ἁγίου Σάββα, διότι μόνον ἐκεῖ εὐρίσκονται τοιοῦτου εἶδους λίθοι, σώζεται καὶ ἑτέρα ἀλλὰ κατεστραμμένη, ἣτις ἐχρησίμευε διὰ κοπάνισμα τίς οἶδε.

Τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε κτίσει ὁ γέρον Σεραπίων μίαν καλαμίνην καλύβην, πλησίον εἰς τὴν ἰδικήν μου, ὅπου ὑποτίθεται ὅτι ἦτο ἴσως ἡ Ἐκκλησία, τὸ ἔδαφος ἦτο ἐστρωμένον ἐκ μαύρων πλακῶν ἐκ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, τὰ δὲ κελλία εἶνε ἐστρωμένα ἐκ πλακῶν ἐκ τοῦ ἐνταῦθα μαλακοῦ λίθου. Ἐσώζοντο πρὸ ἐπιτῶν εἰς ἓν ἐκ τῶν κελλίων δοχεῖα κατασκευαστὰ καὶ ἴσως

ζωνός τινος ἐσρότητος καὶ ὡς προσκύνημα ἐθεωρεῖτο, τοῦτου δ' ἔνεκεν ὁ ἰδρυτὴς αὐτῆς ἄγνωστος παραμένει ἡμῖν. Ἡ μονὴ τοῦ ἁ. Γερασίμου ἐκλείπει κατὰ τὸν θοὸν αἰῶνα, ἐν ᾧ ἡ τοῦ Καλαμῶνος διασφύζεται καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα τῶν Σταυροφοριῶν ἀκμάζει. Με-

πίθων, τῶρα μόλις διακρίνονται, ἴσως διὰ τῶν ἀνασκαφῶν εὐρεθῶσι πλείοτερα μωσαϊκά· ὕλοι, κέραμοι, εἰς μικρὰ τεμάχια πολλὰ σώζονται.

Ὁ βίος τοῦ ἁ. Γερασίμου ἔχει σημασίαν διότι εἶναι ἴσως ὁ πρῶτος ὁ ἀναδείξας τὴν ἐρημον τοῦ Ἰσραήλ ὡς πόλιν, καὶ ὁ πρῶτος ὁ συστήσας τὸν λεγόμενον ἀναχωρητικὸν βίον· ἐκτὸς τούτων καὶ διὰ τὸ σύστημα τοῦ μοναχικοῦ βίου του· τοὺς ἀρχαρίους ἔθετε ἐν τῷ Κοινοβίῳ, αἵτινες ἐμάνθανον κατὰ τὴν τότε συνθηθεῖαν τὸ ψαλτήριον, καὶ ἐδοκιμάζοντο ἐν τοῖς διακονήμασι· καὶ ὅταν τὰ πάντα ὑπέμενον ἀγογγύστως, τρόπον τινα ἐπροβιβάζοντο, καὶ μετεφέροντο εἰς τὴν Λαύραν ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπῆρχε ζωὴ ἄνωτέρα, καὶ ὑψηλότερα μαθήματα· ἐκ τῆς Λαύρας προβιβαζόμενοι μετεφέροντο εἰς τὴν ἐρημον, ἐνθα ἐδιδάσκοντο τὴν θεωρίαν τοῦ μοναχικοῦ βίου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχεν ὁ Γεράσιμος 70 κέλλας ἐξωθεν τῶν Μονῶν, ταῦτα ἴσως ὁ Γεράσιμος παρέλαβε ἐκ τῶν Αἰγυπτίων πατέρων, ὅτε διήρχετο τὴν Θηβαίδα, ἐξετάζων τοὺς βίους των, πρὶν εἰτι εἰλθῆν ἐν Παλαιστίνῃ. Τὸ αὐτὸ σύστημα εἶχε καὶ ὁ Εὐθύμιος, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Σάββας κατόπιν ἠκολούθησεν.

τὰ τὰς Σταυροφορίας ἢ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος προσλαμβάνει συγχρόνως καὶ τὴν ὀνομασίαν μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου καὶ τοῦτο διήκει περίπου μέχρι τοῦ 1450 ἔτε ἢ μονὴ τοῦ Καλαμῶνος προσλαμβάνει τελείως τὴν ὀνομασίαν μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου ὑπονοουμένης ἐν αὐτῇ καὶ τῆς τοῦ Καλαμῶνος. Καὶ τοῦτο ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξακτέον ὅτι ἡ εὐαγῆς καὶ σώτειρα ἡμῶν Ἀγιοταφίτικῆ Ἀδελφότης οὐκ ἐπαύσατο κατὰ τὰ μεγάλα ταῦτα διαρρέυσαντα χρονικὰ διαστήματα κατέχουσα τὰς μονὰς ταύτας καὶ διασώζουσα αὐτὰς ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀνωμάλους καιρικὰς περιστάσεις. Δι' αὐτῶν Αὕτη ἐστήριξε καὶ ἐκράτυνε τὸν χριστιανισμὸν Παλαιστίνης καὶ Συρίας ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ μέλλοντος τῶν χωρῶν τούτων καὶ πρὸ δόξαν καὶ ἔπαινον Αὐτῆς.

Τελευτῶν χάριτας τὰς μεγίστας ὁμολογῶ τῷ σεπτῷ καὶ φιλομούτῳ ἡμῶν Πατριάρχῃ Κυρίῳ μὲν Κυρίῳ ΔΑΜΙΑΝῶ τῷ Α'. τῷ ἐπιτρέψαντι τὴν ἐκδοσιν τοῦ παρόντος ἔργου ἐλαχίστου μὲν, ἀλλ' ἐν ἐλλείψει ἐτέρου λείαν χρησιμωτάτου διὰ τοὺς ἐν ταῖς μοναῖς τοῦ Ἰορδάνου μονάζοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν.

Ἐν Ἱεροσολύμοις τῆ 20 Νοεμβρίου 1902

ΚΛΕΟΠΑΣ Μ. ΚΟΙΚΥΛΙΔΗΣ

Ἀρχιεπίσκοπος καὶ βιβλιοθηκῆριος τοῦ Π. Τάφου.

*Βίος καὶ ἄσκησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ
Θεοφόρου Γερασίμου,
τοῦ κατὰ τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου δίκην ἡλίου
λάμπαντος.*

ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου

1. Ὁ πεφωτισμένος τε καὶ ἡγιασμένος πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος ὠρᾶτο μὲν ἐκ τῆς τῶν Λυκίων χώρας, ἀφιερῶθη δὲ ἐκ βρέφους τῷ Θεῷ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ γονέων, χριστιανῶν ὄντων, καὶ ἐν κοινοβίῳ ἐκ παιδὸς τὴν μοναχικὴν ἐξεπαιδεύθη ἀκρίβειαν. Τῆς τοίνυν ἡλικίας προκοφάσης καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἀρετῆς χρόνῳ καὶ πείρᾳ βεβαιωθείσης καὶ εἰς ὕψος ἀναδραμούσης, πρῶτον μὲν ἀνεχώρησεν εἰς τοὺς κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν ἐρημικωτέρους τόπους, καὶ ταῖς αὐτομάτοις πρὸς τροφήν χρώμενος βοτάναις καὶ πολλοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας ἐπιδεικνύμενος, καὶ οὕτως ἐπὶ χρόνον ἀσκήσας μυρίοις ἰδρώσι καὶ πόνοις, νικηφόρος ἀνεδείχθη. Μετέπειτα δὲ ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης ἀγόμενος καὶ «ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν» προκόπτειν ἐπείγόμενος ἦλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ προσκυνήσας τοὺς ἁγίους καὶ σεβασμίους τόπους κατήλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ διήγεν ἐν τῇ περὶ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν ἐρήμῳ, τὸν ἀναχωρητικὸν μετερχόμενος βίον. Ὅστις ἐν τῷ

καιρῷ τῆς οἰκουμενικῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐρήμου ἀναχωρητῶν συνυπήχθη τῇ τῶν Ἀποσχιστῶν κακοδιδασκαλίᾳ καὶ ἀλόγῳ φιλονεικίᾳ· ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ μεγάλου πατρὸς Εὐθυμίου διδασκαλίας ἐπέισθη συνθέσθαι τῷ ὄρω τῷ ἐκτεθέντι ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου.

2. Οὗτος ὁ πανεύφημος Γεράσιμος μέγας ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐξέλαμψεν ἐρήμῳ καὶ τὰς τῶν ἀρετῶν ἀκτῖνας πανταχοῦ ἐξέπεμψε· καὶ πρῶτον μὲν ἐν τῇ περὶ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν ἐρήμῳ μετὰ ἄλλων ἀγίων ἀναχωρητῶν ἐπὶ γρόνον ἰκανὸν διετέλεσε, καὶ τὰς τούτων ἀρετὰς μιμησάμενος καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλου κάλλος λαβῶν, ὥσπερ οἱ τὰς μορφὰς μεθ' ὑπερβολῆς γράφοντες, καὶ εἰς μίαν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν συναγαγὼν, ἐν ἀρετῆς εἶδος ἐκ πάντων ἀπηκριβώσατο, καὶ οὕτως τῇ μακρᾷ φιλοσοφίᾳ ἑαυτὸν παιδαγωγῆσας καὶ ἀνακαθάρσας ἰκανῶς τὴν αὐτοῦ καρδίαν τῇ πρὸς Θεὸν ἐγγύτητι, οὕτως πολιστῆς καὶ πολιούχος τῆς κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀναδείκνυται· ἐνθα λαύραν περιφανεστάτην συστησάμενος, κοινόνιον μέσον αὐτῆς πεποίηκε, καὶ τοὺς μὲν ἀρχαρίους ἐν τῷ κοινόνιῳ μένειν καὶ παιδαγωγεῖσθαι τὴν μοναχικὴν πολιτείαν ἐνομοθέτησε, τοὺς δὲ τελείους κατὰ Θεὸν καὶ πόνοις ἐκουσίως διαπρέποντας καὶ ταῖς κατὰ Θεὸν ἀναβάσεις τοὺς πολλοὺς ὑπεραναβεβηκότας ἐν ταῖς κέλλαις κατώκησεν, οὕτως αὐτοὺς κανόνισας, ὥστε ἕκαστον αὐτῶν τὰς μὲν πέντε τῆς ἐβδομάδος ἡμέρας ἡσυχάζειν εἰς τὸ ἴδιον κελλίον μηδενὸς ἐτέρου μεταλαμβάνοντα, πλήν

ἄρτου καὶ ὕδατος καὶ φοινίκων, τῷ δὲ Σαββάτῳ καὶ τῇ Κυριακῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐρχόμενον καὶ τῶν θείων μετασχόντα μυστηρίων εἰς τὸ κοινόνιον μεταλαμβάνειν ἐψητοῦ, ὀλίγῳ οἴνω χρώμενον—ὁμοῦ δὲ ἅπαντας τὸν κανόνα ἐπετέλουσαν τῆς ψαλμωδίας τῷ τε Σαββάτῳ καὶ τῇ Κυριακῇ—, τὰς δὲ ἄλλας πέντε ἡμέρας ἡσυχάζειν, ὡς εἴρηται.

3. Ἀδύνατον δὲ ἦν τινα αὐτῶν ἄψαι λύχον εἰς τὸ κελλίον τὸ σύνολον, ἢ ποιῆσαι θερμόν, ἢ ἐψητοῦ γεύσασθαι· ἀλλ' ἦσαν ἀκτῆμονες καὶ ταπεινόφρονες καὶ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς αὐτοκράτορες. Γαστρὸς δὲ καὶ ἡδονῆς ἐκράτουν· οὐ μὴν γε ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν, λύπης καὶ ὀργῆς καὶ δειλίας καὶ λήθης, ἐξωγεγόνασι, «λογισμοὺς αἰεὶ καθαίροντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρούμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ», οὕτως αὐτοὺς τοῦ μεγάλου Γερασίμου παιδεύοντος καὶ ὀδηγοῦντος καὶ ποιμαίνοντος οὐ σκεύεσι ποιμένος ἀπίρου, ἀλλὰ καὶ λίαν περισκεμμένου· αὕτη γὰρ ἦν αὐτῷ σπουδὴ μόνη, ἢ περὶ «τὸν κρυπτὸν τῆς καρδίας ἄνθρωπον» θεραπεία καὶ ἐπιμέλεια, πτερῶσαι τὰς ψυχὰς καὶ ἀρπάσαι κόσμου καὶ καρποφορῆσαι αὐτὰς τῷ Θεῷ. Καὶ ὁ μὲν Γεράσιμος μετάρσιος ὑπάρχων καὶ τῷ πνεύματι συναυλιζόμενος ἔσπευδεν ἕλαστον δι' ἀρετῆς ἔλκειν πρὸς οὐρανὸν ἐκ τοῦδε τοῦ βίου, οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν πατέρες ἐκουσίως ὑπ' αὐτοῦ κυβερνώμενοι καὶ ὀδηγούμενοι ἐκαρποφόρου ἀξίως τῆς ὀδηγίας. Εἰργάζοντο μὲν οὖν ἐν ταῖς κέλλαις σειρὰν καὶ μαλάχια· ἕκαστος δὲ αὐτῶν τὸ ἐργόχειρον τῆς ἐβδομάδος ἀποφέρων τῷ Σαββάτῳ εἰς

τὸ κοινόβιον, τῇ Κυριακῇ δαίλης τὸ ἀνάλωμα τῆς ἐβδομάδος λαμβάνων, ἄρτους καὶ φοίνικας καὶ ἐν κιλικῆσιον ὕδατος, οὕτως εἰς τὸ κελλίον ἀπήρχετο. Καὶ τοσοῦτον ἦσαν ἀμέριμοι ἀπὸ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν νενεκρωμένοι τῷ βίῳ καὶ Θεῷ μόνῳ ζῶντες, ὥστε μηδὲν τῆς ὕλης τοῦ κόσμου τούτου ἔχειν τινὰ εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, πλὴν τούτων τῶν ἀναγκαίων, ἐνὸς κολοβίου καὶ παλλίου καὶ κουλλίου· στρωμνὴν δὲ εἶχεν ἕκαστος ψιθύριον ἐν καὶ κεντώριον καὶ ἐμβρίμιον καὶ σκευὸς ὀστράκιον ἐν, εἰς δὲ ἐγεύετο καὶ τὰ βραία ἔβρεχεν.

4. Τοιαύτην δὲ συνήθειαν παρεδίδου αὐτοῖς ὁ Θεοφόρος Γεράσιμος, ὥστε ἀνεωγμένας τὰς κέλλας ἀφιέναι, ἵνα ἕκαστος τῶν συναγωνιστῶν τὴν ἰδίαν χρεῖαν λαμβάνῃ, μηδενὸς κωλύοντος· εἰ δὲ καὶ ὁ ἔχων τὸ κελλίον μὴ πάρεστιν, οὐκ ἐφρόντιζεν ὁ χρεῖαν ἔχων, καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτοὺς ἀποστολικῶς βιοῦντας — ἦν γὰρ καὶ τούτων ἐν τῇ ἐρήμῳ οἰκούντων ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία —, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἐλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ τοῦτο δὲ ἐν τοῖς περὶ τοῦ μεγάλου Γερασίμου φέρεται διηγήμασιν· ὅτι προσῆλθον αὐτῶ τινες τῶν ἀναχωρητῶν λέγοντες· «Ἐπίτρεψον ἡμῖν θερμὸν ἑαυτοῖς ποιῆσαι καὶ ἐψητοῦ μεταλαμβάνειν καὶ λύχνον ἄπτειν ἐν τῷ νυκτερινῷ κανόνι πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν». Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων «Εἰ ὅλως βούλεσθε εὐκρατίου καὶ ἐψητοῦ μεταλαμβάνειν καὶ ὑπὸ λύχνον ἀναγινώσκειν, συμφέρει εἶναι ὑμᾶς εἰς τὸ κοινόβιον· ἐγὼ γὰρ τοῦτο γενέσθαι

οὐ συγχωρῶ εἰς τὸν τῆς ζωῆς μου χρόνον». Ἀκούοντες δὲ οἱ Ἱεριχοῦντιοι, ὅτι οἱ τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου μεγάλην ἔχουσι πολιτείαν, ἤρχοντο πρὸς αὐτοὺς ἐν ἐκάστῳ Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ παράκλησιν αὐτοῖς φέροντες οὐ μετρίαν. Τινὲς τῶν ἀγωνιστῶν πατέρων θεωροῦντες τοὺς κοσμικοὺς ἐρχομένους φυγῇ ἐχρῶντο, μηδὲν τῆς ἐγκρατείας προκρίνοντες, γινώσκοντες αὐτὴν οὕσαν γεννήτριαν τῆς σωφροσύνης, τοὺς τε ρυπαροὺς ἀναστέλλουσαν λογισμοὺς καὶ τὴν τοῦ ὕπνου βαρύτητα ἀνακόπτουσαν· ἔργῳ γὰρ καὶ λόγῳ τῶν τῆς ἐγκρατείας ἀγαθῶν ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τοῦ ἡγιασμένου πατρὸς· οὕτω γὰρ καὶ αὐτὸν ἔλεγον τελείως τῆς γαστριμαργίας περιγεγονέναι, ὥστε αὐτὸν πάντα μὲν τὸν ἐν Παλαιστίνῃ τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον τὰς ἐβδομάδας νηστεύειν, πάσας δὲ τὰς τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς ἡμέρας ἄσιτον αὐτὸν διαμεμενηκέσαι, τῇ κατὰ Κυριακὴν κοινωνίᾳ ἀρκούμενον.

5. Διηγήσατό μοι ὁ ἀββᾶς Κυριακὸς ὁ ἀναχωρητῆς λέγων ὅτι «ἐν νεότητί μου, φησὶν, ἐπιποθήσας τὴν ἔρημον οἰκῆσαι, ἦλθον εἰς τὴν λαύραν τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου, καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ χειρῶν λαβῶν ἀπεστάλην ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Γεράσιμον, ὅστις Γεράσιμος, μὴ βουλόμενος ἔχειν ἐν τῇ ἑαυτοῦ λαύρᾳ νεώτερον, δεξάμενός με ἐν τῷ τῆς λαύρας κοινοβίῳ ὑπηρέτην τῶν πατέρων κατέστησε. Τοῦ δὲ πέμπτου χρόνου ἤδη πληρωθέντος τῆς ἐμῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, τῇ ἐννέα καὶ δεκάτῃ τοῦ ἰανουαρίου μηνὸς ἐν ἡμέρᾳ Παρασκευῇ περὶ ἑσπέραν ἡ-

τοίμαζον τὸ μαγειρεῖον, καὶ ὡς περὶ ὥραν πέμπτην τῆς νυκτὸς τοῦ Σαββάτου, ἐμοῦ ἀγρυπνοῦντος καὶ τὸ λάχανον τῶν πατέρων καθαρίζοντος, ἦλθε πρὸς με ἄφνω ὁ ἐν ἀγίοις Γεράσιμος καὶ λέγει μοι· « Ἀνάστα τάχιον, Κυριακέ· ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου καὶ περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιον καὶ ἀκολούθει μοι ». Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησα αὐτόν· Καὶ ἀπιόντων ἡμῶν ἐπὶ τὴν Ἱερικῶ λέγω τῷ γέροντι· « Τίμιε πάτερ, τίς ἡ αἰτία τοῦ τοσούτου ὁρόμου; » Καὶ λέγει μοι ὁ μέγας Γεράσιμος· « Εὐθύμιος ὁ ἡγιασμένος τετελεύτηκε ». Καὶ θαυμάσας ἐγὼ εἶπον· « Καὶ πόθεν σοι, σεβάσμιε πάτερ, τὸ εἰδέναι τοῦτο σαφῶς; » Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Γέρων καὶ εἶπεν, ὡς « Περὶ ὥραν τρίτην τῆς νυκτὸς εἶδον εἰς προσευχὴν ἰστάμενος σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἀστραπὴν φωτὸς ἐξερχομένην καὶ φθάνουσαν ἕως τῆς γῆς· καὶ ἔμεινεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἡ ἀστραπὴ ὡς στύλος φωτὸς φαινόμενος ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐμοῦ τὴν ὀπτασίαν καὶ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἀποροῦντος καὶ μαθεῖν τὴν αἰτία, καὶ τὸν Θεὸν παρακαλοῦντος, ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φωνῆς λεγούσης Ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου ἐστὶν Εὐθυμίου, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναλαμβανομένη. Καὶ ἰδοὺ ὁ ὄφθεις στύλος φωτὸς κατὰ μικρὸν ὑψοῦτο ἀπὸ τῆς γῆς μετὰ φωνῆς ὑμνωδίας πολλῶν, καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐντεῦθεν ἔγνων σαφῶς, ὅτι ὁ μέγας Εὐθύμιος ἐτελειώθη. Καὶ ὁδεύσαντες εὕρομεν οὕτως, καὶ προσκυνήσαντες καὶ καταθέμενοι τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ἀγίου πατρὸς ὑπεστρέψαμεν ὁδοῦντες τὸν Θεόν ».

6. Οὕτω μὲν οὖν ὁ θεοφόρος Γεράσιμος τὴν Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου χάριν λαβών, τοῦ τὴν ψυχὴν Ἀμμοῦν τοῦ Νιτριώτου ἀναλαμβανομένην εἰς τὸν οὐρανὸν τοῖς τῆς ψυχῆς ὄμμασι θεασαμένου, (καὶ οὗτος) τὴν τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου ψυχὴν διορατικοῖς εἶδεν ὀφθαλμοῖς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναλαμβανομένην· γερονῶς γὰρ οἰκητήριον τοῦ παναγίου πνεύματος καὶ ναὸς τοῦ μονογενοῦς Θεοῦ Λόγου καὶ μονῆ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, εἶχεν ἔνδον τὴν μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεότητα ἀποκαλύπτουσιν αὐτῷ τὰ πόρρω καὶ μακρὰν ἐπιτελούμενα. Οὕτως τοίνυν γενναίως ἀσκήσας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὀδηγήσας καὶ φωτίσας, καὶ τὰ τῆς εὐσεβείας σπέρματα ὅλη ἐγκατασπείρας τῇ κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμῳ, καὶ « σκευὸς ἐκλογῆς » τῆς ἐρήμου ἀναδειχθείς, εἰς χεῖρας Θεοῦ τὸ πνεῦμα παρέθετο.

7. Διηγήσαντο [ἡμῖν] εἰ τοῦ αὐτοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου φοιτηταὶ παραβαλοῦσιν αὐτοῖς, καθὼς εὗραμεν τῶν ἀκουσάντων τὸ σύγγραμμα, ὅτι « Περιπατῶν ἐν μιᾷ παρὰ τὴν ὄχθιν τοῦ ἀγίου Ἰορδάνου ὑπήνησεν αὐτῷ λέων πάνυ ὀδυρόμενος ἀπὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ· εἶχε γὰρ ἀπὸ καλάμου σκόλοπα παγέντα ἐν αὐτῷ, ὡς ἐκ τούτου ὀγκωθῆναι αὐτοῦ τὸν πόδα καὶ πληρῆ ἐμπύων γενέσθαι. Ὡς οὖν ἐθεώρησεν ὁ λέων τὸν γέροντα, ἐπεδείκνυεν αὐτῷ τὸν πόδα τὸν πεπληγότα ἐκ τοῦ ἐμπαγέντος αὐτῷ σκόλοπος, κλαίων τρόπον τινα καὶ δεόμενος τῆς παρ' αὐτοῦ θεραπείας τυχεῖν. Ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ γέρον ἐν τῇ αὐτῇ ἀνάγκῃ, καθίσας καὶ λαβόμενος αὐτοῦ τοῦ ποδός, καὶ ἀνατεμών τὸν τόπον

εξήνεγκε τὸν κάλαμον μετὰ πολλῶν ὑγρῶν ἰχώρων, καὶ καλῶς περικαθάρας τὸ τραῦμα καὶ δῆσας τὸν τόπον παννίῳ ἀπέλυσε αὐτόν. Ὁ δὲ λέων θεραπευθεὶς οὐκέτι εἶασε τὸν γέροντα, ἀλλ' ὡς γνήσιος μαθητῆς, ὅπου δ' ἂν ὑπῆγεν, ἠκολούθει αὐτῷ ὥστε θαυμάζειν τὸν γέροντα τὴν τοσαύτην εὐγνωμοσύνην τοῦ θηρίου. Καὶ λοιπὸν ἀπὸ τότε ὁ γέρον ἔτρεφεν αὐτόν, βάλλων αὐτῷ ἄρτον καὶ βρεκτὰ ὄσπρια. Εἶχε δὲ ἡ λαύρα, ἥτοι τὰ σπήλαια, ἓνα ὄνον, δι' οὗ παρέφερον τὸ ὕδωρ εἰς τὴν χρείαν τῶν γερόντων· ἐκ γὰρ τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου πίνουσι τὸ ὕδωρ· ἀπέχει δὲ ἐκ τῆς λαύρας μίλιον ἓν. Συνήθειαν οὖν εἶχον οἱ πατέρες διδόναι τὸν ὄνον τῷ λέοντι, ἵνα ἀπέρχηται καὶ βόσκη αὐτόν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου.

8. Ἐν μιᾷ οὖν βοσκόμενος ὁ ὄνος διέστη ἀπ' αὐτοῦ ὁ λέων οὐκ ὀλίγον διάστημα, καὶ ἰδοὺ καμηλάριος ἐρχόμενος ἀπὸ Ἀραβίας καὶ εὐρῶν τὸν ὄνον ἔλαβεν αὐτόν εἰς τὰ ἴδια· ὁ δὲ ἀπολέσας τὸν ὄνον ἦλθεν εἰς τὴν λαύραν πάνυ στυγνὸς πρὸς τὸν ἀββᾶ Γεράσιμον. Ἰδὼν οὖν αὐτόν ὁ γέρον ἐνόμισεν, ὅτι αὐτὸς ἔφαγε τὸν ὄνον, καὶ λέγει αὐτῷ «Σὺ ἔφαγες τὸν ὄνον»; Ὁ δὲ ὡσπερ ἄνθρωπος κάτω νεύων ἵστατο, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ γέρον· «Εὐλογητὸς Κύριος· τὸ ἔργον τοῦ ὄνου σὺ ποιεῖ ἀπὸ τοῦ νῦν». Ἀπὸ τότε οὖν ὁ λέων, κελεύσαντος τοῦ γέροντος, μετέφερε τοῖς πατράσι τὸ ὕδωρ. Καὶ ποτὲ τις στρατιώτης ἐλθὼν πρὸς τὸν γέροντα, καὶ ἰδὼν τὸν λέοντα παραφέροντα τὸ ὕδωρ παρέσχε τῷ γέροντι χρυσίλους τρεῖς ὑπὲρ τιμῆς ὄνου, καὶ ἠλευθερώθη ὁ λέων

τῆς δουλείας. Μετὰ οὖν χρόνον τινὰ ὁ καμηλάριος ὁ τὸν ὄνον λαβὼν ἔρχεται πάλιν σίτον πωλῆσαι ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει, ἔχων τὸν ὄνον μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ περάσας τὸν ἅγιον Ἰορδάνην ὑπηντήθη κατὰ συγχυρίαν τῷ λέοντι, καὶ ἰδὼν αὐτόν ὁ καμηλάριος, ἔασας τὰς καμηλούς, ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων γνωρίσας τὸν ὄνον ἐδραμεν ἐπ' αὐτόν, καὶ τῷ στόματι δακῶν τὸ δουκάλιον, ὡς εἰώθει, ἔστυρεν αὐτόν μετὰ τῶν τριῶν καμηλῶν, καὶ χαίρων ὡς τὸν ὄνον ὃν ἀπώλεσεν εὐρηκῶς, ἅμα τε καὶ κράζων ἦλθε πρὸς τὸν γέροντα· ὁ γὰρ γέρον ἠλπίζεν ὅτι ὁ λέων ἔφαγεν αὐτόν. Τότε οὖν ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος ἐπληροφόρηθη ὅτι ἐσυκοφαντήθη ὁ λέων· ἐπέθηκε δὲ καὶ ὄνομα τῷ λέοντι Ἰορδάνην. Ἐποίησε δὲ μετὰ τοῦ γέροντος ὁ λέων χρόνους πέντε ἀχώριστος αὐτοῦ αἰεὶ ὢν.

9. Ὅτε δὲ πρὸς Κύριον ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος, ὁ πολυάρετος καὶ παμπόθητος καὶ τῆς δόξης τῆς θείας ἠμφιεσμένος, ἀπεδήμησε καὶ ἐτάφη ὑπὸ τῶν πατέρων, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ ὁ λέων οὐχ εὐρέθη εἰς τὴν λαύραν· μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ἐζήτηε τὸν ἅγιον γέροντα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος ὁ Κελεξ καὶ φίλος τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου ἰδὼν τὸν λέοντα ἔλεγεν αὐτῷ· «Ἰορδάνη, ὁ γέρον ἀφήκεν ἡμᾶς ὄρφανούς καὶ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν· ἀλλὰ λάβε καὶ φάγε». Ὁ δὲ λέων φαγεῖν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς ὤδε καὶ ὤδε κινῶν ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν γέροντα αὐτοῦ, ὠρυόμενος μεγάλα, μὴ

φέρων αὐτοῦ τὴν στέρησιν· ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος καὶ οἱ λοιποὶ γέροντες τρίβοντες τὸν νῶτον αὐτοῦ ἔλεγον αὐτῶ.

« Ἀπῆλθεν ὁ πατὴρ ἡμῶν πρὸς Κύριον, ἐάσας ἡμᾶς ». Καὶ ταῦτα αὐτῶν λεγόντων οὐκ ἠδύναντο αὐτὸν ἐκ τῶν φωνῶν καὶ τῶν ὀδυρμῶν παῦσαι· ἀλλ' ὅσον ἐδόκουν αὐτὸν διὰ τοῦ λόγου θεραπεύειν καὶ μεταβάλλειν, τοσοῦτον αὐτὸς μᾶλλον ὠδύρετο καὶ βοαῖς μείζουσι ἐχράτο καὶ τὸν θρῆνον ἠύξανε, δεικνύων διὰ τε τῶν φωνῶν καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν λύπην, ἣν εἶχε, μὴ βλέπων τὸν ἅγιον Γεράσιμον. Τότε λέγει αὐτῶ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος. « Δεῦρο μετ' ἐμοῦ ἐφ' ὅσον οὐ πιστεύεις ἡμῖν, καὶ δεικνύω σοι ποῦ κεῖται ὁ γέρων ἡμῶν ». Καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπήνεγκεν ὅπου ἦσαν θάψαντες αὐτόν· ἀπέχει δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἡμισυ μιλίου. Καὶ σταθεὶς ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου ἔβαλε μετάνοιαν. Ὡς οὖν εἶδεν ὁ λέων πῶς ἔβαλε μετάνοιαν ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου γέροντος καὶ ἔκλαιεν, ἔβαλε καὶ αὐτὸς μετάνοιαν εἰς τὴν γῆν, κρούων τὴν κεφαλὴν σφοδρῶς καὶ ὠρυόμενος, καὶ οὕτως παραχρῆμα ἀπέθανεν ἐπάνω τοῦ τάφου. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, οὐχ ὡς ψυχὴν λογικὴν ἔχοντος τοῦ λέοντος, ἀλλ' ὡς τοῦ Θεοῦ θέλοντος τοὺς δοξάζοντας αὐτὸν δοξάσαι, οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον, καὶ δεῖξαι ἡμῖν ποίαν ὑποταγὴν εἶχον τὰ θηρία πρὸς τὸν Ἀδάμ, πρὶν αὐτὸν παρακοῦσαι τῆς ἐντολῆς καὶ τῆς ἐν παραδείσῳ ἁρτυφῆς ἐκπεσεῖν ».

10. Ἡ μέντοι τελείωσις τοῦ πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου γέγονε κατὰ τὴν πέμπτην τοῦ μαρτίου μηνὸς τῆς τρισκαιδεκάτης Ἰνδικτιῶνος, ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ζήνωνος [=475]. Βασιλεῖον δὲ καὶ Στέφανον ἀδελφοὺς αὐτοῦ κατὰ σάρκα διαδόχους τῆς ἡγεμονίας κατέλιπεν, οἵτινες ἐπὶ ἕξ ἔτη τὴν αὐτὴν ποιμάναντες συνοδίαν ἐτελεύτησαν [=481], καὶ οὕτως ψήφω πάντων τῶν ἁγίων πατέρων ὁ τρισμακάριος Εὐγένιος τῆς τοῦ μεγάλου Γερασίμου ἀγέλης ἐκράτησε, καὶ ταύτην καλῶς καὶ θεαρέστως ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἔτη καὶ μῆνας τέσσαρας ποιμάνας ἐκοιμήθη μηνὶ αὐγούστῳ 10 τῆς τετάρτης Ἰνδικτιῶνος [=526], ἀνὴρ προφητικὸς γεγονώς καὶ θείοις χαρίσματι περιλαμβόμενος ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ τῶ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Βίος και πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου
πατρὸς ἡμῶν

Γερασίμου τοῦ ἀναχωρητοῦ

τοῦ καὶ Ἰορδανίτου ὀνομαζομένου συγγραφεὶς
παρὰ Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

1. Ἀφηγοῦνται μὲν αἰεὶ τὸ καλόν, καὶ ἐπαινοῦσι
τὰς ἀγαθὰς πράξεις, αἱ ἱεραὶ καὶ θεῖαι γραφαί, ὁδη-
γοῦσαι ἡμᾶς καὶ διανιστῶσαι πρὸς ἀρετὴν, ἀλλ' οἱ γε
ράθυμοι καὶ ἀναπεπτωκότες, καὶ χαῦνοι, δκλάζομεν πρὸς
αὐτὴν καὶ ἀναδυόμεθα δυσχερῆ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς ἡ-
γούμεθα καὶ πάντα ἀδύνατον διὰ τὸ πρὸς ἡδονὴν ἐπιρ-
ρεπὲς ἡμῶν καὶ πρὸς τὰ πάθη ἀκόλουθον, βίοι δὲ σπου-
δαίων ἀνδρῶν εἰς ἐξήγησιν προτιθέμενοι, καὶ ἅπαξ μὲν
αὐτὴν ἐξήσκησαν καὶ κατάρθωσαν οὗτοι, οἷας δὲ λαμ-
πρότητος ἔτυχον, καὶ πρὸς ὅσον ὕψος ἀνήχθησαν ἀφη-
γούμενοι, τῶν τε ἱερῶν γραφῶν τὸ ἀξίόπιστον παρι-
στῶσι καὶ οὐδὲν ὅλως ἀδύνατον διδάσκειν αὐτὰς ἐμ-
φαίνουσι, καὶ τοὺς ραθυμοῦντας καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν
τῆς ἀρετῆς ἐποκλάζοντας, διαθερμαίνουσί πως τοῖς ὑ-
ποδείγμασι καὶ πρὸς ζῆλον ἐγείρουσι, καὶ πείθουσι
πολλάκις τοῖς ἴσοις ἐπιχειρεῖν, καὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις
ἐφάπτεσθαι.

2. Τοιοῦτός ἐστιν καὶ ὁ τοῦ μεγάλου πατρὸς

Γερασίμου βίος· ὅς δὴ καὶ πρόκειται νῦν ἡμῖν εἰς ἐξή-
γησιν καὶ εἰς κοινὴν ὠφέλειαν προθεῖναι τοῖς ἀκροαταῖς
ὑμῖν διεγνώκαμεν, ἱκανὸς μὲν δεῖξαι τὸ ἱκανὸν τῆς ἀ-
ρετῆς, οἷς ἐκείνον κατορθώσαντα δείκνυσιν, ἱκανὸς δέ,
πρὸς αὐτὸν διεγείραι, οἷς τὴν ἐντεῦθεν αὐτῷ προσγινο-
μένην λαμπρότητα καὶ δόξαν παρίστησι, τοίνυν λέγε-
σθαι τὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ προτιθέσθαι καὶ μέσον· ἐπισημό-
τερον μὲν τοι καὶ διὰ βραχέων· τοῦτο μὲν, διὰ τὸ
στενὸν τῆς ἡμετέρας γλώσσης καὶ ἀσθενές, τοῦτο δὲ
ἵνα μὴ δόξη ὁ λόγος διὰ τῆς μακρηγορίας καὶ τῆς κα-
τὰ τὴν τέχνην συνθέσεως μεγαλεῖον τὸ εὐφημούμενον·
ἀλλὰ τὸν λόγον μᾶλλον οὕτως ἐπικοσμεῖν καὶ σεμνύ-
ναι αὐτῇ μόνῃ τῇ τῶν ἔργων μεγαλειότητι.

3. Γεράσιμος ὁ θεῖος τὸ γέρας ὄντως τῶν μοναχῶν,
ἐφύη μὲν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λυκίων· γονέων δὲ ἔτυχε, βίον
μὲν αὐτάρκη κεκτημένων, πρὸς δὲ καλὸν δεξιῶς ἐχόντων·
ὡς δὲ ἡλικία ἤπτετο ἤδη, καὶ σύνεσιν πλουτεῖν ἤρξατο,
οὐ κατὰ τοὺς πολλοὺς τῶν νέων ἠγάπησε ζῆν, οὐ μόν-
ον τὴν αἴσθησιν τέρπον ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοῖρα τί-
θενται, τῶν δὲ τῆς ψυχῆς καλῶν οὐδένα λόγον ποιοῦν-
ται, ἀλλ' αὐτίκα πρὸς Θεὸν καὶ τὴν ἀρετὴν καλῶς ἐ-
βλεπε, καὶ τῶν παρόντων ματαιότητα πολλὴν καὶ οὐ-
δὲν ἄλλο τὰ βιωτικὰ κρίνειν εἶναι, ἢ ἀπάτην μόνον,
καὶ τοῦ λογισμοῦ σύγχυσίν τε καὶ τύφωσιν· ἀπανίστα-
ται τῶν ἐν κόσμῳ θορύβων, καὶ πρὸς τὸν ἀπράγμονα
βίον καὶ ἡρεμαῖον μεθίσταται τὴν τρίχα οὖν ἀποχειρά-
μενος, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ πᾶν εἰπεῖν εἴ τι κοσμικὸν καὶ
περίεργον φρόνημα ὅλος τῆς ἀρετῆς γίνεται καὶ θερμῶ

τῷ πρὸς αὐτὸν φίλτρῳ καὶ ζέοντι συσχεθείς, ἔσπευδε καὶ συντόνως ἀγωνιζόμενος ἦν, ὅπως ἂν αὐτῷ καθαρὰ μὲν παντὸς πάθους καὶ κηλίδος ἀπάσης ἡ ψυχὴ γένοιτο, ὁ δὲ νοῦς δεκτικὸς δειχθείη τῶν χαρισμάτων τοῦ πνεύματος, καὶ τῶν ἐκείθεν ἐλλάμψων.

4. Ἐνθεν τοι καὶ γαστρός μὲν ἐκράτει τοσοῦτον, ὡς πᾶσαν μὲν ἡδονὴν τοῦ φάρυγγος μετὰ χαρᾶς ἀποπέμπεσθαι, πᾶν δὲ τὸ βαρῦνον γαστέρα ὡς τι ἄχθος καὶ παρενόχλημα τῆς φύσεως ὄν ἀποτρέπεσθαι· ἐντεῦθεν αὐτῷ καὶ τὰ τῆς σαρκὸς ἐμπαθῆ κινήματα κατηνάζετο, καὶ τὸ τοῦ νοῦς νηφάλειον συνετηρεῖτο ἀθόλωτον· ἀλλὰ γαστρός μὲν οὕτω ἐκράτει, καὶ οὕτω πρὸς τὰς τῶν βρωμάτων ἡδονὰς ἀπεμάχετο· ὕπνου δὲ ἥττων ἐδείκνυτο, οὐκ οὐδὲν τούτῳ ἔχον εὐχερῶς ὑπεχάλα, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐνδιδούς τῇ φύσει ὅσον συνίστασθαι ταύτην καὶ μὴ πρὸς τοὺς πόνους ἀπαγορεύειν, ἐσχολάζων εὐτόνως ταῖς ἀγρυπνίαις καὶ ταῖς εὐχαῖς, καὶ τῇ μελέτῃ τῶν λογίων τοῦ πνεύματος· οὕτω τοίνυν ἀγωνιζόμενος ἐπὶ τῆς πατρίδος καὶ τὴν μοναχοῖς πρόπουσαν πολιτείαν ἐπιδεικνύμενος, καὶ πολλοὺς ἐκκενῶν τοὺς ἰδρωτάς κατὰ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας, δεῖν ἔγνω πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἔρημον μεταβῆναι, βουλόμενος μειζόνων ἐφάψασθαι τῶν ἀγώνων, καὶ τὴν ἐρημίαν τοῦ τόπου φιλοσοφίας ὑψηλοτέρας βοηθόν τε καὶ συνεργὸν ἐφευρεῖν.

5. Τοῦτο δὴ καὶ ποιεῖ· καὶ λοιπὸν ἐκεῖτε παραγε-
νόμενος, ἀρχὴν ποιεῖται τὴν ἐρημίαν καθάπερ ἐζήτει, κρείττονος ἀγωγῆς καὶ μείζονος πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐπι-

δόσεως· οὐκέτι γὰρ ἠγάπα τοῖς προτέροις ἐμμένειν, ἀλλ' ἔσπευδεν ἀληθῶς τοῖς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ πόνους καθ' ἡμέραν αὐτὸς ἑαυτὸν ὑπερβαίνειν διὰ καὶ τῶν ὀπισθεν ἐπιλανθανόμενοι, καὶ τῶν ἐμπροσθεν ὁ φησι Παῦλος ἐπεκτεινόμενος, ὥσπερ τις εὐσταλῆς καὶ κοῦφος δρομεὺς ἔτρεχε διὰ παντὸς ἀνεπιστροφῶς τε καὶ συντόνως τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως ἐπειγόμενος καὶ οὐχ ὡς δρομεὺς μόνον ἀγαθὸς ἦν, ἀλλὰ δὴ καὶ ὡς στρατιώτης γενναίως ἐπεμβαίνων μὲν εὐτόλμως τοῖς πολέμοις, βάλλων δὲ καιρίως τοὺς κατ' αὐτοῦ ἐπιόντας, οὐ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα διαγωνιζόμενος, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ σκότους ὧν καὶ ἡ περὶ τὸ πολεμεῖν τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι τέχνη καὶ μέθοδος, καὶ ἡ ἐπίθεσις ἀνένδοτος λίαν καὶ σφοδροτάτη, καὶ ἡ μάχη καρτερὰ καὶ διηνεκής, οὐχ ὑπνώσουσι γὰρ φησιν ὁ σοφός, ἐὰν μὴ κακοποιήσωσι· πρὸς τοιοῦτους ἦν ὁ ἀγὼν τῷ ἀνδρὶ οὕτω πικροὺς ἀνταγωνιστάς, οὕτω δεινοὺς πολεμίους· ἀλλ' ἦν ἄρα καλῶς τοῖς ὀπλοῖς τῆς ἀρετῆς πεφραγμένος, καὶ δυναμούμενος ὑπὸ τῆς ἄνωθεν χάριτος, καὶ διαμαχόμενος ἐπιμόνως μὴ τρέψαι ποτὲ πρὸς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν, καὶ παρασκευᾶσαι τούτους νῶτα δόντας ὑποχωρῆσαι· τοιγαροῦν φεύγουσι μὲν οὗτοι περιφανῶς ἠττηθέντες, νεκροῦνται δὲ πᾶν φρόνημα τῷ ἀγωνιστῇ.

6. Καὶ ἡ ψυχὴ λοιπὸν αὐτῷ τῆς ἐν πνεύματι καταξιούται γαλήνης· τί τὸ ἐντεῦθεν; μέγαν εἶναι κατ' ἀρετὴν καὶ Θεοῦ θεράποντα γνήσιον, καὶ ἡ φήμη τὸν ἄνδρα κηρύττει καὶ πολλοὺς πολλαχῶθεν πρὸς αὐτὸν ἐλ-

κει, και πειθει τούτω χρησθαι προς Θεον οδηγῶ, και της οικειων ψυχῶν σωτηρίας και καθηγεμόνι, τούτον τινες και μοναχικης ἡπτοντο τελειότητος και τῶν λεγομένων αναχωρητῶν ἦσαν τοσοῦτον ὀνομαστότατος ὦφθη τῶν κατ' ἐκεῖνον καιροῦ μοναχῶν και διαφορώτατος, ἀλλὰ τούτοις δὴ τοὺς αὐτῶ προσιόντας, ὁρῶν ὁ θεῖος Γεράσιμος, τὴν μετ' αὐτοῦ συνοίκησιν αἰρομένους, και παρ' αὐτῶ μένειν προθυμουμένους, *λαύραν τε μεγίστην οἰκοδομεῖ, οὐ πλέον μιλίου ἐνὸς τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ διέχουσαν, προς δὲ εἰς κοινόβιον μέσον αὐτῶν ἀνεγείρει.*

7. Και ταῦτα διαπραξάμενος νόμους τίθησιν, ὡς ἄριστα διατεταγμένους και πολὺ τὸ ὠφέλιμον κεκτημένους και τοὺς μὲν εἰσαγομένους τῶν μοναχῶν ἐν τῶ κοινόβιῳ μένειν ἐν αὐτῶ τε τὴν μοναδικὴν ἐξαρκεῖσθαι διαγωγήν, ὅσοι δὲ συχνῶς και μακροῖς πόνοις ἐνεγυμνάσαντο, και τῶν τῆς τελειότητος μέτρον ἐπέβησαν ἤδη τούτους ταῖς λεγομέναις ἐγκατοιχίζεσθαι κέλλαις, οὐκ ἐλάττωσιν οὔσαις τῶν ἐβδομήκοντα, οὐς και ὑπὸ τοιούτῳ ζῆν ἐκέλευσε τῶ κανόνι, τὰς μὲν πέντε τῆς ἐβδομάδος ἡμέρας ἕκαστον τῆ ἰδίᾳ κέλλῃ ἐφησυχάζειν, οὐδενὸς ἄλλου τῶν εἰς βρῶσιν, ὅτι μὴ μόνον ἄρτου και ὕδατος ἀπογευόμενον, σαββάτου δὲ και κυριακῆς, εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας παραβάλλοντας, και μετασχόντας τῶν ἁγισμάτων, εἰς τὸ κοινόβιον ἐψητῶ χρησθαι και οἴνου μεταλαμβάνειν ὀλίγον, ἐν κελλίῳ δέ, μηδενὶ ἐφειμένων εἶναι ἢ πῦρ καῦσαι, ἢ ἐψητοῦ γεύσασθαι, τὴν ἀκτημοσύνην ὡς οὐδὲν ἀξιοσπούδαστον ἔχειν τῆ ταπεινοφροσύνη μάλι-

στα κεκομῆσθαι, ἕκαστον μέντοι τῶν πόνων τῶν οικειων χειρῶν, ὅς διὰ τῆς ἐβδομάδος αὐτῆς ἐνεργεῖτο σαββάτου ἀποφέρειν εἰς τὸ κοινόβιον, και περι δειλην τῆς κυριακῆς τὸ ἀνάλωμα πάλιν τῆς ἐβδομάδος ἀναλαμβάνοντα, ἄρτους φημί και φοίνικας, και ὕδωρ ἐν ἀγγεῖῳ τινί, και βαίᾳ εἰς τὸ κελλίον αὔθις ἐπανιέναι, τοιούτῳ κανόνι και τύπῳ τοὺς ὑπ' αὐτῶ ἐλεοῦντας ἀναχωρητὰς ὁ μέγας Γεράσιμος ἐκέλευε διαζῆν.

8. Διὸ και τούτοις ἐκπαιδευθέντες, οὕτως ἦσαν ἀφρόντιδες και πράγμασιν ἀνθρωπίνοις οὐδαμῶς κάτοχοι, ὥστε μηδὲν αὐτοῖς εἶναι πλέον ὢν ἀμφιέννυτο, δευτέρας μὴ οὔσης περιβολῆς· ἢ στρωμνῆ δὲ τί ἕτερον; ἢ ψίαθος και ἄ κεντώνιον τε και ἐμβρίμιον συνήθως ἀποκαλοῦσι· σκευὸς τε κεραμικῶ εἰς ὕδωρ, ὅπερ ὁμοῦ προς πόσιν και τῆ τῶν βαίῶν δεύσει ἐξήκει· νόμος και οὔτος αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ μεγάλου Γερασίμου ἄριστα παραδεδομένος, ἐξιόντας ἀνεωγμένας ἀφιέναι τὰς κέλλας, ὥστε εἶναι τῶ βουλομένῳ, εἰσιόντι, λαμβάνειν ὁ βούλοιο τῶν εἰς χρεῖαν φαύλων ἐκείνων και ἀναγκαίων, οὐδενὸς εἰργοντος, ἀλλὰ και αὐτοὺς ἀποστολικῶς βιοῦντας ὀρθῶσθαι και εἶναι και τῶν ἐν ἐρήμῳ βιούντων παραπλησίως αὐτοῖς τὴν καρδίαν τε και τὴν ψυχὴν μίαν, ἐπεὶ μηδεὶς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἐκρινεν ἴδιον, ἀλλὰ πάντα ἐπίσης αὐτοῖς εἶναι και κεῖσθαι κοινά, και τοῦτο δὲ περὶ τῶν ἀναχωρητῶν λέγεται ὅτι προσελθόντων αὐτῶ τινων και ἀφείσθαι αὐτοὺς αἰτουμένων ὕδωρ τε θερμαίνειν και ἐψητοῦ μετέχειν και ὑπὸ λύχνον ἀναγινώσκειν, τὸν μέγαν Γεράσιμον ὑπολαβόντα, και οὕτω

ζῆν βούλεσθαι φάναι, πολὺ τὸ συμφέρον ἐν κοινοβίῳ δια-
 γειν ὑμῶν· ἐγὼ γὰρ οὐ μενοῦν οὐδαμῶς· ἐφήσω πα-
 ρ' ὄλον δὴ μου τὸν τῆς ζωῆς χρόνον, τοῦτο παρ' ἀνα-
 χωρηταῖς γενέσθαι, ὥστε τοὺς Ἱερικουντίους ἀκούοντας
 τῶν παρὰ τῷ θεῷ πατρὶ Γερασίμῳ τὴν πολιτείαν, οὐ-
 τω κατηναγκασμένην καὶ ἀπαράκλητον, καὶ πολὺ τὸ
 ἄχαρι τὸν βίον ἔχειν, νόμον ἑαυτοῖς ἐκθεῖναι τοιοῦτον·
 Σαββάτου καὶ Κυριακῆς εἰς αὐτοὺς ἀπιέναι, καὶ παρά-
 κλησιν αὐτοῖς μεταχομίζειν· οὔτε μετρίων ἀλλὰ τού-
 των μὲν Ἱερικουντίων ἔπαινοι, καὶ ἀπόδειξις φιλαρέτων
 ψυχῶν· πολλοὺς μέντοι τῶν ὑπὸ τῷ μεγάλῳ τούτῳ
 ἀγωνιστῶν, ὀρῶντας ἐπὶ σκοπῷ τοιοῦτῳ, τοὺς κοσμι-
 κοὺς ἐρχομένους τοσοῦτον ἀπέχειν εὐθυμον αὐτῶν καὶ
 ἠδεῖαν ἠγεῖσθαι τὴν ἄφιξιν, ὥστε μηδὲ κατὰ χώραν
 στέργειν αὐτοὺς ὄλωσ ὀφθῆναι μηδ' ὑπομένειν, ἀλλ' ὡς
 τὰ μεγάλα βλάβαντας μᾶλλον, φεύγειν αὐτοὺς καὶ ἐξ-
 ἴστασθαι, ἠδῆσαν γὰρ ἐκεῖνοι καλῶς, μητέρα σωφροσύ-
 νης ἀκριβοῦς εἶναι τὴν ἐγκράτειαν, λογισμοὺς τε ρυ-
 παροῦς ἀπωθεῖσθαι καὶ ὑπνου κουφίζειν βαρύτητα δύνα-
 μένην· ἅτε μὴ λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργοις ὑπὸ τοῦ
 πετρῶς ἄριστα τοῦτο μεμαθηκότες· καὶ γὰρ τοσοῦτον
 ἐγκράτειαν ἐκεῖνος περὶ πλείστου πεποίηκεν, ὡς τὰς
 τεσσαράκοντα τῆς νηστείας ἡμέρας, ἄσιτος διέναι τῇ
 μεταλήψει μόνῃ τῶν μυστηρίων ἀρκούμενος.

9. Οὕτω βιώσαντι Γερασίμῳ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν
 ἀρχέτυπον ἀρετῆς καὶ σωτηρίας ὑπόθεσις γενομένῳ,
 καὶ τῆς κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμου πολίτη καὶ πολι-
 ούχῳ φανέντι, τὸ κοινὸν ἔπεσε τέλος τοῦ Μαρτίου

μηνὸς τετάρτην ἐπέχοντος ἐν ὑπατεία Ζήνωνος Λυγού-
 στου τὸ δεύτερον. Ἀλλὰ καιρὸς, λοιπὸν, ἐπιμνησθῆναι
 ἡμᾶς, καὶ τοῦ κατὰ τὸν θῆρα λέοντα θαύματος, τὸν
 καὶ ζῶντι τῷ μεγάλῳ πατρὶ θαυμασιῶς καθυπουργή-
 σαντα καὶ μεταστάντι τῶν τῆδε παραδόξως ἐναποψύ-
 ξαντα· διὰ τοῦτο γὰρ τελευταῖον τῷ λόγῳ τὸ θαῦμα
 προστέθεται, διόπερ καὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς τοῦ Πατρὸς
 ἀκολουθεῖ καὶ τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως, ἔχει δὲ οὕτως.

10. Λέων τις τῶν ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμῳ
 διαιτωμένων, συνήντησέ ποτε τῷ ἁγίῳ κατὰ τὴν ὄχθην
 τοῦ ποταμοῦ ἰδόντι μέγα βῶν καὶ ὠρυόμενος, ἐνώδυ-
 νος, ἐμπαγέντος αὐτοῦ τῷ ποδὶ σκόλοπος ἐκ καλάμου,
 καὶ τὸ ἄλγος οὐ φορητὸν ἐμποιοῦντος· τοῦτον ἰδὼν ὁ
 ὄσιος καὶ οἰκτεῖρας καὶ τοῦ πάθους κατελεήσας, καὶ
 τὴν ψυχὴν ἐπικλασθεῖς, ἐξ ὧν ἐποίηε πρὸς αὐτὸν σχη-
 μάτων· ὁ θῆρ τὴν ἰκετείαν ἐπεδείκνυε, καὶ θεραπείαν
 ἐπιζητῶν, ἄπτεται τοῦ ποδὸς αὐτοῦ ἐξωδηκότος ἤδη
 καὶ ἠλκωμένου, ἐξαίρει τε τὸν σκόλοπα εὐφυῶς καὶ
 τὴν ὀδύνην αὐτῷ κηρύττει· τίς ἦν ὁ λέων; πρόβατον
 εὐθύς γίνεται, οὐ τὴν φύσιν μεταβληθεῖς, ἀλλὰ τὴν
 ἀγριότητα· καὶ τῷ μεγάλῳ κἂν τῇ κέλλῃ συνῶν καὶ
 ὅπου δ' ἂν ἀπῆι συμπορευόμενος μέγα μὲν δὴ καὶ
 τοῦτο καὶ γέμον ἐκπλήξεως, ἀλλ' οἷον ἄρα τὸ ἐφεξῆς;
 ὡς θαυμαστός ἀληθῶς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.
 Τῆς γὰρ λαύρας οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ διακειμένης ὡς
 ἔφημεν, ὄνος ἦν μεταχομίζων ἐξ αὐτοῦ τὸ εἰς χρεῖαν
 ὕδωρ τοῖς ἐν αὐτῇ· τούτου τὴν φυλακὴν ὁ γέρων ἐγ-
 χειρίζει τῷ γέροντι λέοντι, καὶ παρατίθησι τῷ θηρίῳ

τὸ δνάριον ὡς ἂν ἐλαττηρίῳ τὸ νεμόμενον· ἐνήργει ται-
γαροῦν οὗτος τὸ διακόνημα τοῦτο ἐφ' ἰκανὸν καιρόν,
καὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐπλήρου καὶ ὁ πρὶν γενόμενος πρόβα-
τον λέων, πάλιν ἐγένετο κύων, καὶ παρεπόμενος ἦν
τῷ ὄνῳ, καὶ κυκλόθεν περιῶν καὶ παρακαθήμενος, καὶ
τὰς ὁδοὺς ἐπιβλέπων, πρὸς τὴν νομὴν ἐνασχολουμένῳ.
Ἄλλὰ τί μετὰ ταῦτα συμβαίνει; ὕπνος ποτὲ κατέσχε
τὸν λέοντα· νεμόμενος ὁ ὄνος μακρὰν γίνεται ἀπ' αὐ-
τοῦ· διήρχοντό τινες ἐξ Ἀραβίας μετὰ καμήλων καὶ ἀ-
φείλοντο τοῦτον, ἐξανίσταται τοῦ ὕπνου ὁ λέων, ἐπιζη-
τεῖ τὸν ὄνον καὶ οὐχ εὕρισκει, ἐπάνεισι πρὸς τὴν λαύ-
ραν, ἐντυγχάνει τῷ Γέροντι σκυθρωπός, στυγνός, κα-
τηφής, τὴν κεφαλὴν εἰς γῆν ἐπικλίνων.

11. Ὡς οὖν εἶδεν ὁ μακάριος οὕτως ἔχοντα κα-
τὸν ὄνον μὴ συμπαρόντα, ὑπώπτευσεν ἐπιβούλως τὸν
θηρα διατεθῆναι περὶ αὐτὸν καὶ φησὶ τῷ λέοντι χαρι-
έντως πως καὶ προσηνώς, καὶ τὸ ὄλον ἀγιοπρεπῶς· τί
ἔστι τοῦτο, λέον; ἔφαγες τὸν ὄνον; ὄντως ἐπανήλθες
εἰς τὸ ἀρχαῖον, ἔδοκίμασας τῷ τρόπῳ μεταβληθῆναι
πρὸς πρόβατον, ἔσπευσας τάξιν κυνός ἐπελθεῖν, ἀλλ' ἡ
φύσις ἐνίκησε τάχα· τὴν προτέραν ἐνεθυμήθης ἀλαζο-
νεϊαν καὶ τὴν βασιλικὴν κατὰ τῶν ἄλλων ζῶων ὁ
φονεύς, καὶ ἐπεθύμησας πάλιν τοῦ ἄρχειν· ἀλλ' ἐγώ
σε ταπεινώσω καὶ καθελῶ τὸ φρόνημά σου τὸ ἐπηρμέ-
νον καὶ διὰ ταπεινοτάτης ἀγωγῆς τὰ πρότερα μὴ ἐπι-
ζητεῖν σε παρασκευάσω. Ἔσο δὴ λοιπὸν μηκέτι λέων
ὡς ἐπεθύμησας, ἀλλ' ὄνος ἀχθοφόρος, ὡς ἐκεῖνος, ᾧ ἐ-
πεβούλευσας· οὕτως εἰπὼν ὁ γέρον ἄπλοκῶς, προ-

στάσσει διακονίαν ὄνου ἐπιτεθῆναι τῷ λέοντι καὶ τοῦ-
τον ἐπιφερόμενον τὰ ἀγγεῖα μετακομίζειν τὸ ὕδωρ τοῖς
ἀδελφοῖς· γέγονε τοῦτο, καὶ ἦν ἰδεῖν τὸν λέοντα ὡσπερ
τῷ τρόπῳ πρότερον πρόβατον, εἶτα κύων, οὕτω πάλιν
ὄνον ἀχθοφοροῦντα, θαῦμα καινότερον ὄντως. Χρόνος τις
παρέδραμεν ἐν τῷ μεταξύ, καὶ τὴν διακονίαν ταύτην
ἐπιτελεῖ οὕτως ἀνολιγώρως. Ἄλλ' οἱ τὸν ὄνον ἀφελό-
μενοι παρήρχοντο αὐθις κατὰ τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ
Ἰορδάνου ἔχοντες τὸ ζῶον μεθ' ἑαυτῶν, καὶ πρὸς τὴν
ἀγίαν ἀπήρχοντο πόλιν κατὰ τινα χρεῖαν ἰδίαν. Συμ-
βαίνει καὶ τὸν θῆρα παρεῖναι τότε τῷ ποταμῷ, μετα-
κομίσαντα τὸ ὕδωρ τοῖς ἀδελφοῖς· καὶ τί γίνεται; ὁρᾷ
τὸν ὄνον πόρρωθεν καὶ γνωρίζει· καὶ ἀφίς αὐτίκα τὸ
εἶναι ὄνος, μᾶλλον δὲ τάξιν ἐπέχειν τοιοῦδε ζώου, ἀ-
θρόος πάλιν δείκνυται λέων καὶ βασιλικῷ τῷ βρυχήμα-
τι κατὰ τῶν ἀγόντων τὸν ὄνον ἔπεσε· φεύγουσιν οὗτοι
παραχρῆμα, τοῦτον ἰδόντες, πολλῷ τάχει καὶ δέει, καὶ
δραξάμενος τοῦ κημοῦ τῷ ὄνῳ περικειμένου, ἐπάνεισι
μετ' αὐτοῦ πρὸς τὴν χώραν, εὐθυμος ἄγαν καὶ τοῖς
ἄλμασι καὶ τοῖς ἄλλοις σχήμασιν, οἷς ἐποίει, τὸ περιχα-
ρὲς ἐνδεικνύμενος καὶ οἶονεῖ τις στρατιώτης γενναῖος
τοῖς ὀρώσι φαινόμενος, ἐπανήκων ἀπὸ πολέμου μετὰ
τροπαίων.

12. Εἶδε τοῦτον ὁ μέγας καὶ εὐλογήσας ἀφίησι τῆς
δουλείας, ἐπιτάξας ταύτην αὐθις τὸν ὄνον ἀποπληροῦν,
πρὸς δὲ καὶ ἐπονομάζει τοῦτον δὴ τὸν λέοντα Ἰορδάνην
τυχόν, οἶμαι, διὰ τὸ περὶ τὸν ποταμὸν Ἰορδάνην ταῦτα τὰ
θηρία συναχθῆναι. Περιέτριβε τοίνυν ἐξ ἐκεῖνου ὁ λέων

ἀνετος κἄν τῆ λαύρα παραμένων καὶ ἔξω ποι ἐνίοτε πο-
 ρευόμενος, παρέδραμον ἐνιαυτοὶ τρεῖς· καὶ ὁ θεῖος
 Γεράσιμος, πρὸς ὃν ἐπόθησε Θεόν, μεταβαίνει. Καὶ ὁ Ἰ-
 ορδάνης, εἴτε παρὰ τῷ Ἰορδάνη, εἴτε παρ' ἐτέρῳ τό-
 πῳ διάγων κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, οὐχ εὐρέθη ὁ λέων
 ἐκεῖ, ὅταν ὑπὸ τῶν πατέρων ἐτάφη. Μετὰ μικρὸν δὲ
 ἐλθὼν ἐζήτηε τὸν γέροντα. Ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος ὁ
 Κιλιξ, ὁ μαθητῆς τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, ἰδὼν αὐτὸν ἔλε-
 γεν αὐτῷ, Ἰορδάνη, ὁ γέρον ἡμῶν ἀφῆκεν ἡμᾶς ὄρφα-
 νοὺς, καὶ πρὸν Κύριον ἐξεδήμησεν, ἀλλὰ λάβε, φαγε·
 ὁ δὲ λέων φαγεῖν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ συνεχῶς τοῖς ὀ-
 φθαλμοῖς αὐτοῦ ὧδε κἀκέισε ἔστρεφε τὸ ὄμμα, βουλό-
 μενος ἰδεῖν τὸν Γέροντα, ὠρυόμενος μεγάλα, καὶ μὴ
 φέρων αὐτοῦ τὴν ἀπόλειψιν· ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος καὶ
 οἱ λοιποὶ Πατέρες τρίβοντες τὸν νῶτον αὐτοῦ ἔλεγον
 αὐτῷ φαγεῖν καὶ ἡσυχάσαι· ὁ δὲ λέων οὐκ ἐπαύσατο
 βῶν καὶ ὠρυόμενος, ὅσῳ δὲ ἐπειρῶντο λόγοις αὐτὸν
 θεραπεύειν, τοσοῦτον μᾶλλον ὠρύετο καὶ μείζοσι βοαῖς
 ἐκέχρητο, καὶ τὸν πόνον ἐπηῦξε, δεικνύων οἷαν λύπην
 εἶχε, μὴ ἰδὼν τὸν Γέροντα· τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς
 Σαββάτιος, δεῦρο μετ' ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐ πιστεύεις ἡμῖν
 καὶ δεῖξω σοι ποῦ τέθαπται ὁ Γέρον· καὶ λαβὼν ἀνή-
 νεγκεν αὐτὸν ὅπου ἦσαν θάψαντες τὸν Γέροντα· ἀπεῖχε
 δὲ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἡμισυ μιλίου· στὰς τοίνυν ὁ
 ἀββᾶς Σαββάτιος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Γέροντος λέγει τῷ
 λέοντι, ἰδοὺ ὁ γέρον ἡμῶν ὧδε ἐτάφη, καὶ ἔκλινε τὰ
 γόνατα μετάνοιαν ποιῶν ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ Γέροντος.
 Ὡς οὖν εἶδεν αὐτὸν ὁ λέων βάλλοντα μετάνοιαν, καὶ

αὐτὸς βάλλει μετάνοιαν, καὶ ἐφ' ἱκανὸν τὴν κεφαλὴν
 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς κλίνων, ἐπάνω τοῦ τάφου ἀπέθανε.
 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν οὐχ ὡς ψυχὴν λογικὴν ἔχοντος
 τοῦ λέοντος, ἀλλ' ὡς τοῦ Θεοῦ θέλοντος, τοὺς δοξά-
 ζοντας αὐτὸν δοξάσαι, οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ, ἀλ-
 λά καὶ μετὰ θάνατον, καὶ δεῖξαι τοῖς ἀνθρώποις, ἐποί-
 αν εἶχον ὑποταγὴν τὰ θηρία πρὸς τὸν Ἀδὰμ πρὸ τῆς
 παραβάσεως· Μιμησώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοὶ κἄν
 τῶν θηρίων τὴν εὐγνωμοσύνην, ἣν πρὸς τοὺς τὸν Κύ-
 ριον δουλεύοντας ἐπεδείκνυντο· ὧν ταῖς πρεσβείαις, τῆς
 αὐτῶν καταξιοθεϊήμεν μερίδος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί-
 σεως. Ἀμήν.

Ἐκ τοῦ 66 κώδικος τῆς Πατριαρχικῆς
συλλογῆς σελ. 188⁶.

Λόγος ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν
Γερασίμου.

Ὁ ὁσιος πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος, ὑπῆρχεν ἐκ χώρας Λυκίας· ποθήσας δὲ τὸν μονήρη βίον πάντα τὰ αὐτοῦ δέδωκε τοῖς πένησι, καὶ παρεγένετο εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνῆσαι τὸ ζωδόχον μνημα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς λοιποὺς σεβασμίους τόπους. Καὶ προσκυνήσας, ἀνεχώρησεν ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου μέρεσι καὶ μοναστήριον σὺν Θεῷ δειμάμενος καὶ πλῆθος ἀδελφῶν συναθροίσας καὶ καλῶς καὶ θεοφιλῶς τούτους κυβερνήσας, καὶ διδάξας τὰ τῆς ψυχῆς ὠφέλιμα καὶ ἐν βαθεῖ γήρατι φθάσας πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, πολλῶν θαυμάτων καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον αὐτουργῶν γενόμενος. Ὅμως ὁ σοφὸς τὰ θεῖα Σωφρόνιος ποιμὴν τῶν Ἱεροσολύμων γενόμενος, καὶ τῷ φιλοπόνῳ τῆς μελίσεως ἑαυτὸν αἰεὶ παρενεῖρειν ἐθέλων, τὴν πολιτείαν τούτου μετρίως διέγραψε κατὰ τὸν καιρὸν, ὅτε Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου ἔκγονος, ᾧ ἐπώνυμον ὁ Πωγωνάτος, τὰ σκηπτρα τῆς Ρωμαίων βασιλείας διεῖπεν, ὅς φησι τὸν προρρηθέντα ἰσάγγελον ἀνδρα γενέσθαι μὲν, κατὰ τὴν ἔρημον, τοσοῦτον δὲ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς ἐπιδείξασθαι καὶ τὴν πρὸς Θεὸν οἰ-

κείωσιν κτήσασθαι καὶ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἀνακαθάραι τε καὶ φυλάξαι, ὡς καὶ τῶν ἀγρίων θηρῶν κατάρχειν· λέων γὰρ διακονούμενος ὤφθη αὐτῷ· τὰς τε ἄλλας ἐνδεχομένας διακονίας διατελῶν καὶ δὴ τὸν ὑδροφόρον ὄνον ἐπὶ νομάς εἰσάγων τε καὶ ἐξάγων· οὐπὲρ ποτε παρ' ὀδιτῶν ἐμπόρων ὑποσυρέντος καὶ ταῖς καμήλοις προσδεθέντος, ὑπνω κατεχομένου τοῦ θηρός, ἡγανάκτει τὸ πρὸς ἐσπέραν, ὃ δὲ τῷ γέροντι καθυπηρευόμενος μονάζων, τὸν λέοντα μόνον ἰδὼν τῇ κέλλῃ παραβαλόντα τῷ γέροντι προσελθὼν ἔλεγεν, ὡς βορὰν ὁ λέων ἦν· καὶ τοῦ ὑδροφορεῖν κατεδικάζετο. Ὁ δὲ, ἀσμένως τοῦτο ἐδέξατο· καὶ εὐθύς ὑδρίας δύο φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων, ἣ ποδῶν εἶχε, πρὸς τὸν ποταμὸν ἔθεεν, ὑδροφορεῖν ἐν τοσοῦτοις χρόνοις, ἐφ' ὅσοις ὁ ρηθεὶς ὄνος παρὰ τῶν ἐμπόρων κατείχετο. Ἄλλ' εἶχε μὲν αὐτῆς ἢ αὐτῆ ὁδὸς τοὺς προλεχθέντας ἐμπόρους ἀνθυποφέροντας, τὸν λέοντα δὲ ὁ ποταμὸς ὑδροφορήσαντα, ὃς ἰδὼν καὶ γνωρίσας τὸν ὄνον ταῖς καμήλαις ἐπόμενον, ὀρμήματι αἰφνιδίῳ καταπλήξας τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς φυγὴν τρέψας, τοῦ μηκοῦ δραξάμενος, εἴλκε τὸν ὄνον· ὃ δὲ ὄνος ἐπομένας τὰς καμήλους ἑτέραν τῇ ἐτέρᾳ προσδεδεμένας εἴλκετο, ἕως οὗ ἤγαγε τὸν ὄνον καὶ τὰς καμήλους εἰς τὸ κελλίον παραστήσας· καὶ τῷ οὐραίῳ πλήττων τὴν θύραν, τὴν θήραν δῆθεν προσάγων τῷ γέροντι. Ὡς δὲ τὸ γεγονός εἶδεν ὁ γέρων, ἡρέμα μειδιάσας ἔφη πρὸς τὸν μαθητήν, Οὐκοῦν ἀπολυθεὶς τῆς δουλείας, ἐχέτω τῆς προτέρας λόχμης. Τότε κλίνας τὴν κεφαλὴν ὁ λέων καὶ οἶονεῖ συνταξάμενος τῷ

γέροντι εισέδου τὸ ὄρος ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος κατερχόμενος καὶ τὸν ἅγιον Γεράσιμον προσκυνῶν. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ γέροντος, ὁ λέων κατελθὼν ἐζήτει προσκυνῆσαι συνήθως τῷ γέροντι. Καὶ μὴ εὐρῶν ἐφκει ἀσχάλειν καὶ δυσφορεῖν ὡς δὲ ἔμαθε παρὰ τοῦ μοναχοῦ τὴν τοῦ γέροντος τελευτήν, λεπτῷ βρυχήματι τῆς τελευτῆς κατεθρήνει, καὶ τὸν τάφον ἐπιζητῶν κατεφαινετο. Ὡς δὲ πρὸς τὸν τάφον ἀπήχθη, ἔνθα τὸ τίμιον τοῦ γέροντος κατέκειτο λείψανον, εὐθὺς πεσὼν καὶ μέγα βρυχησάμενος, ἀφῆκε τὴν πνοήν. Οὕτω δοξάζει ὁ Θεὸς τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας· οὕτω παρασκευάζει καὶ θῆρας αὐτοῖς ὑπείκειν ὡς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν διατηροῦντας καθαρόν τε καὶ ἄσπιλον.

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ μεγάλου λογοθέτου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἀκροπολίτου λόγος καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις εἰς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν

Γεράσιμον.

«Λόγον προσάγω τῷ πατρὶ Γερασίμῳ»

«θῆρας νοητοῦς ἀπερύκειν μου θέλων».

1. Καὶ πάλιν ἐκ τῶν Μύρων μύρον ἠδύπνοον, μύρον, τὴν μὲν ἐκκλησίαν Χριστοῦ εὐωδίας ἀκηράτου πληροῦν καὶ καθηδύνον ταύτην, ὅσα δὴ καὶ ὠραίαν περιστεράν, τὸν δὲ τοῖς τῶν ἀνθρώπων σπίλοις, ὡσεὶ κἀνθάρον ἐνιλυσπώμενον σατανᾶν συμπνιγόν τε καὶ νεκροῦν. Πάλιν ἡ τοῦ Χριστοῦ κληρονομία πρὸς τὴν κατὰ Θεὸν βιοτὴν ἀξιόχρεων ἔσχε καθηγητήν. Πάλιν ἐν τοῖς Μύροις οἶκος ἀρεταῖς κατηγλαῖσμένος καὶ θείου πνεύματος κατὰγωγίον, κατὰ τὸν μέγαν ἀνηγέρθη Νικόλαον. Πλὴν εἰ καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς τοῖς ἀγίοις ἰσοσταθμά τε καὶ ὡς εἰπεῖν ἰσοστάσια, καὶ ἡ πόλις ἐπίσης ἀμφοῖν ἐναβρύνεται καὶ ἐπιεικῶς ἀμφοῖν ἀγλαίζεται. Ἄλλ' ἔστι τούτοις τό γε ἐπὶ τῇ πόλει παρηλλαγμένον τι καὶ διάφορον. Ὁ μὲν γὰρ θεὸς Νικόλαος ἐτέραν μὲν ἐσχῆκει τὴν ἐνεγκοῦσάν τε καὶ θρεψαμένην Πάταρα γὰρ τούτοι πατρίς· τὴν δὲ τῶν Μυρέων ποιμαίνειν λαχὼν, ὅσα δὴ πατὴρ καὶ τροφεὺς κατέστη

τοῖς ἐν αὐτῇ· ὁ δὲ γε κατὰ τοῦτον τὴν ἀρετὴν, καὶ τῶν Μύρων μετ' αὐτὸν αὐχημα φανείς καὶ ἀγλαΐσμα, ὁ πολὺς καὶ μέγας Γεράτιμος, γέννημα μὲν καὶ θρέμμα τῆς περιφανεστάτης τῶν ἀνὰ τὴν Λυκίαν ταυτησί πόλεως· ἀλλ' ἀπάρας ἐνθένδε πρὸς τοὺς θείους τόπους καὶ ἱεροὺς μετεχώρησε καὶ οὐκέτι πρὸς αὐτὴν ἐπανέζευξε. Τῆς γὰρ ἐνταῦθα πατρίδος ὑπερεώρακεν, ὡς τῆς ἄνω τύχῃ καὶ κρείττονος, μετανάστης κατὰ τὸν πατριάρχην Ἀβραὰμ γεγονώς τάχα γε καὶ αὐτὸς τό, ἐξελθεῖς ἐκ τῆς σῆς συγγενείας καὶ ἐκ τῆς σῆς οἰκείας ἀκηκῶς, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ρῆσιν εἰς νοῦν αὐτίκα βαλλόμενος, ἢ τοῖς ποθήσασι τοῦτον εἰλικρινῶς, ἅπαν παρεγγυᾶται περιορᾶν ὅ,τι γνήσιον καὶ φιλούμενον.

2. Ἄλλ' ἴν' εἰς ἀρχὴν τὸν λόγον ἀγάγωμεν, ἡμεγχε μὲν ἢ τῶν Μυρέων, τὸν θεῖον ἄνδρα τοῦτον, ὡς ἔφημεν, καὶ ἠνεγχεν οὐκ ἐξ ἀσήμεων τινῶν οὐδ' ἐξ ἀφανῶν, εὐσεβεῖς γὰρ τούτῳ καὶ θεοφιλεῖς οἱ γεννήτορες καὶ τῆς ἀμωμῆτου πίστεως ἀκριβεῖς ἐπιγνώμονες, οὐ τίς ἂν εὐφρονῶν μείζον ἠγήσασατο; ἢ ποῖαν δόξαν αὐτῆς προθεῖτο, καὶ οὐχὶ τᾶλλα πάντα τοῦ μηδεὸς ἄξια παραλληλίζων ταύτῃ λογίσασατο; ὅ,τι δὲ καὶ ἄλλως οὐ τῶν ἐνδεῶς ἐχόντων βίου καὶ περιουσίας, οὔτε μὴν τῶν εὐπεριοράτων παρά γε ξυγγενέσι τε καὶ αὐτόχθοσιν ὄντες ἐτύγχανον, ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῷ βουλομένῳ συνιδεῖν ῥάδιον. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἐξ αὐτῶν οὗτος φύς, ἡλικίας ἤψατο, κάλεινοι τῶν τῆδε μετέστησαν, συχνά τε τοῖς πένησι τῶν προσόντων διένειμεν, ὡς ἱστορήται, καὶ παρὰ τὴν Σιών ὄλω ποδὶ γενέσθαι ἐσπούδακεν ἐφ' ᾧ γε

τοὺς θείους τόπους καὶ ἱεροὺς κατιδεῖν, παρ' οἷς τὸ τῆς σωτηρίας ὁ Κύριος διετετελέκει μυστήριον.

3. Δῆλον οὖν ἐντεῦθεν, ὡς τῶν εὐπόρων ἦσαν ἐκείνοι· εἰ γὰρ μὴ προσῆσαν σφίσι καὶ ἱκανὰ προσῆσαν, οὐκ ἂν ὑπὸ τούτου διενεμήθησαν, μήπω τῶν βιωτικῶν ἀψαμένου ὡς οὐδ' εἰσέπειτα καὶ οὐκ ἂν, γενόμενος ἐπ' ἄλλοδαπῆς, (ἀριδιηλότερον ἐρῶ γνώρισμα), πρὸς ἔργον χρημάτων χρῆζον ὅ,τι συχνῶν ἐχώρησε, νεῶ περιφανοῦς οἰκοδόμησιν, καὶ οὐκ ἂν μεγαλοπρεπέστατα τοῦτον ἠγειρέ τε καὶ κατεκόσμησεν. Ἄλλὰ τί δεῖ λόγον τούτων περὶ ποιῆσθαι πολὺν, ἅ λόγου μηδεὸς αὐτὸς ἐποίησατο, ἀλλ' ὡσεὶ σκύβαλα κατὰ τὸν Παῦλον ἠγήσατο, ἐνδὸν σεμνύνειν τοῦτον καὶ εὐφημεῖν ἐξ ὧν ἐπεθύμησε· δι' ἃ τούτων περιεώρακε, δι' ὧν τὴν ἀληθινὴν δόξαν καὶ μένουσαν ἐκλήρωσατο. Καταγνοὺς γὰρ τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ ἀποστέρξας ἅπαν ἀνθρώπινον, τῶν θεῶν ὄλος εὐθύς γέγονε, καὶ τοῖς τῆς ἄνω συνταγῆναι προϋθυμήθη πολίταις Σιών. Ἐνθεν τοι καὶ πρὸς τὴν κάτω Σιών ἢ τάχος γεγένηται· καὶ πρῶτα μὲν τοὺς ἱεροὺς τόπους ἱστορήσαι τεθέληκεν· ἐπεὶ δ' αὐτάρκως τὸν ἐπὶ τούτοις πόθον ἀφωσιώσατο, καὶ παρὰ τὸν τῆς ἐρήμου τόπον ἀφικέσθαι διὰ σπουδῆς ἔθετο, καὶ δὴ παρὰ τὴν ἐνδοτέραν ἐλθὼν ἔρημον, καὶ ἱστορήσας τοὺς ἐν αὐτῇ καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς εὐ τε καὶ ὡς ἐχρῆν ἐξακριβωσάμενος, δι' αὐτῶν δὲ καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν ἀναμαθεῖν περὶ πολλοῦ ποιησάμενος, καὶ τοὺς ἐκατέρων ἐπιμελῶς ἀγῶνας πυθόμενος, πρὸς ἅπαντας ὁμοῦ τὴν ἀμιλλαν ἐποίησατο, καὶ πρὸς ἀγῶνας πολυαιδεῖς ἐπε-

δύσατο. Καί συναραμένου Θεοῦ, οὓς μὲν τούτων ὑπερ-
 ρηκόντισεν· οἷς δὲ πρὸς ἴσον ἐληλύθει· πάνυ δ' ὀλίγων
 ἀπελείφθη, ὡς τοῖς τὰ περὶ τῶν μακαρίων ἐκείνων εἰ-
 δόσειν ἀνδρῶν ἔδοξε, πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ τε καὶ ἐπ'
 αὐτοῦ τὰ τούτου παραλληλίζουσιν. Ἄλλ' οἱ μὲν οὐ-
 πως· ὁ δ' οὐκ ἀρκοῦν ἑαυτῷ τοῦτ' ἐνόμισεν, οὐδ' ἠγά-
 πησε τῷ τὰ καθ' ἑαυτὸν εὐ θέσθαι καὶ ὡς οὐκ ἄλλως
 ἐχρῆν· ἀλλ' εἰμὴ καὶ συχνούς ἄλλους παρορμήσειε
 πρὸς τὴν κατ' ἀρετὴν βιοτήν, μὴ μικρῷ τινι λείπε-
 σθαι τελειότητος.

4. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου διεγνώκει
 τείνειν παράγγελμα, τὸ μὴ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστος, ἀλλὰ
 καὶ τὸ τοῦ ἐτέρου σκοπεῖτω, νοουθετοῦν, εἴτουν, ἄλλος
 ἄλλον ἰθύνετω πρὸς τάγαθόν καὶ ποδηγεῖτω πρὸς τὰ
 σωτήρια· ὡς γοῦν ἐκεῖτε διατρίβων οὐκ εἶχεν ὅπως
 ἐκπλήσῃ τὸ κατὰ πρόθεσιν, συνταξάμενος τοῖς ἐκεῖ
 τὸν Ἰορδάνην κατέλαθε. Τῆδε γὰρ συχνούς τῶν χρι-
 στιανῶν φοιτᾶν ἐπυνθάνετο, τοῦτο μὲν, πρὸς ἱστορίαν
 τοῦ ποταμοῦ, τῶν τε παλαιτέρων τῶν ἐν αὐτῷ θαυ-
 μασίων ἀνάμνησιν· τοῦτο δὲ τοῦ τελεσθέντος ἐπὶ κα-
 θάρσει ἢ ζωῶτει τῆς σπιλωθείσης ἢ φθαρείσης ἡμῶν
 φύσεως. Παρὰ δὴ τὸν Ἰορδάνην γενόμενος καὶ συνα-
 γηοχῶς ὄσους ἠδυνήθη κατὰ τὴν πρώτην, πρὸς τοὺς
 κατ' ἀρετὴν ἄλλους ἀλεῖψαι, καλῶς τε καὶ ὡς ἐχρῆν
 τὸν κατὰ Θεὸν βίον αὐτοῖς συνδιήνυε, τῆς δ' ἀρετῆς
 ἐπιδιδούσης τῶν συναγωνιζομένων τῷ μάκαρι, καὶ ὁ
 ἀριθμὸς σφῶν συνεπεδίδου καὶ ἐπληθύετο. Ὅθεν καὶ
 διὰ βραχείας ἐκ φροντιστηρίου λαύρα κατέστη περιφα-

νῆς. Συχνοὶ γὰρ εἰς ταύτην πολλαχόθεν ὁσημέραι συ-
 νέρρον· οἱ μὲν, ὡς ἂν τῶν τοῦ ἀγίου ἀξιωθεῖεν εὐ-
 χῶν καὶ εὐλογιῶν, οἱ δ' αὐτοψία τὰ τῆς φήμης, εἰ ἀ-
 ληθεύει, κρῖναι βουλόμενοι, ἐξ ὧν οἱ μὲν, βελτιούμενοι,
 κατὰ ψυχὴν ἐπανήσαν, οἱ δέ, τῶν ἰδίων ἐπιλαθόμενοι,
 καὶ τῶν γενηρῶν καθάπαξ μεθέμενοι, τῷ θείῳ τῶδε
 ἀνδρὶ ὄλη ψυχῇ προσετέθησαν, καὶ τῆς κατὰ Θεὸν ἀ-
 πριξ περιέσχοντο βιοτῆς· τὸ μὲν δὴ φροντιστήριον οὐ-
 τω πεπλήθυνται καὶ οὕτω διὰ βραχείας ἐπηύξηται. Ὁ
 δὲ γε θεῖος οὗτος ἀνὴρ, τῆς νοερᾶς ἐργασίας μᾶλλον
 ἐξείχετο, εἰ καὶ τῆς πρακτικῆς ἐπεμέλετο, ὑπόδειγμα
 τοῖς ὑπ' αὐτῷ βουλόμενος εἶναι· διὸ καὶ πρὸς τὴν πα-
 λαίαν ἐκείνην ἐπανῆλθε τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν. Ἀ-
 μέλει τοι καὶ τοιαύτης ἠξιώθη τῆς χάριτος, ὁποῖαν αὐ-
 χῶν ὁ πρῶτος ἦν ἀνθρωπος πρὸ τῆς παραβάσεως, καὶ
 ἐξ ἐνὸς τᾶλλα παρεῖς, δῆλον τοῦτο ποιήσομαι.

5. Ἐξῆι ποτὲ τοῦ οικιδίου καὶ παρὰ τὰς δχθας τοῦ Ἰ-
 ορδάνου ἐβάδιζεν, εἰωθὸς δὲν αὐτῷ τοῦτό γε ἐκ διαλειμμά-
 των ἐξιέναι. Τάχα μὲν, ἑαυτὸν ἀνιέναι τῆς συντονίας τῶν
 πόνων, τάχα δὲ, καὶ φιλοσοφεῖν ἄλλως περὶ τῶν δη-
 μιουργημάτων βουλομένῳ Θεοῦ, ὅπως ἂν πρὸς τὴν
 κατὰ νοῦν ἐνέργειαν καὶ διὰ τῶν αἰσθητῶν ὁδηγεῖτο
 καὶ πρὸς τὰ κρείττω μεταβιβάζοιτο· ὡς οὖν οὕτως ἐβά-
 διζε, λέοντι περιέτυχεν· ἔτυχε δ' ὁ λέων ἐξ ὑπογυίου
 σκόλοπι καλάμου τὸν πόδα περιπαρεῖς· καὶ οὕτω πο-
 νήρως ἔχων, ὡς μηδὲ βαδίσειν εὐπετῶς δύνασθαι· εἰς
 γὰρ βάθος ὁ σκόλοψ κεχωρηκῶς, ὑπόπουον τῇ πολυ-
 ημέρῳ πληγῇ τὸν πόδα διέθηκε· περιαλγῆς οὖν ὁ λέ-

ων και κατηφής τῷ μακκρίῳ προσδραμών, ὑπεδείκνυ τὸν πόδα, τὴν ἀλγηδόνα διὰ τῆς ὄψεως ἤγγελλε· και ὁ εὐθύς καθεσθεις και τὸν πόδα τοῖς γόνατιν ἐπιθείς, τόντε ἐμπεπαρμένον αὐτῷ ἐξείλετο κάλαμον, και τὸ ἔλκος ἐκπίεσας, ὀθονίῳ κατέδητε· και, πρὸς τὰς συνήθεις ἀπιθι μονάς, εἶρηκεν. Ὁ μὲν οὖν θεὸς οὗτος ἀνὴρ οὕτως ἐκ συμφύτου τῆς ἀγαθότητος, ἐπεμελήσατο τοῦ θηρός, οὐ μὴν οὐδ' ὁ θῆρ ἀγνώμων ὠφθη περὶ τὸν εὐεργέτην οὐδ' ἐπιλήσιμων ἐγεγόνει τῆς χάριτος· τοῦθ' ὁ και τῶν λογικῶν συχνοὶ πάσχουμεν. Ἄλλ' ἐξ ἐκείνου ὡς τις τῶν συνήθων ἢ τροφίμων μᾶλλον εἰπεῖν παραβάλλων οὐ διελίμπανε. Τὸ δὲ θαυμάσιον! και τροφῆς, ἣν αὐτῷ παρετίθει, ἦν δ' αὐτῇ ὕδατι διάδροχα χεῦδροπά, τούτοις γὰρ διέζων οἱ μετ' αὐτοῦ, ὁ αἰμοχαρής, ὁ αἰμοδόρος ἐνεφορεῖτο και μᾶλλον ἢ βορᾶ σαρκῶν ἐφηδύνετο, παντὶ που δῆλον ποιῶν, ὡς πρὸ τῆς τοῦ προπάτορος παραβάσεως οὐδὲν ἦν σαρκοφάγον, οὐδὲ ὡς νῦν τὴν γένυν αἵμασιν ἐχραινεν, εἰπετό τε ὡς χειρόηθές τι κυνίδιον, και ἐπλήρου ἄττα γε οἱ πρὸς βούλησιν. Ἐπεὶ γοῦν τοῦ Ἰορδάνου σταδίοις οὐκ ὀλίγοις ἡ μονὴ διέχουσα ἦν, ὅθεν τοῖς μοναχοῖς τὸ ὕδωρ μετεκομιζετο, και πρὸς τὴν τῆς ὕδρείας ὑπηρεσίαν ὄνος μετὰ μοναχοῦ τέτακτο, μεταστήσας τὸν μοναχόν, τὸν ὄνον τῷ θηρὶ πεπίστευκεν ὁ Γεράσιμος· και ὁ εὐπειθῶς τὴν λειτουργίαν δεξάμενος, ἡγέ τε και ἐπανῆγεν ὁσημέραι, τῆς φορβείας λαμβανόμενος, ἐκ τῆς μονῆς μετὰ τῶν ὕδριων πρὸς τὸν ποταμόν, κάκειθεν αὐτὸν πληρουμένων, πρὸς τὴν μονήν.

θ. Ἦν μὲν οὖν ὁ λέων ἐφ' ἰκανῷ τῷ χρόνῳ σὺν γε

τῷ ὄνῳ, τὰ τῆς χρείας τοῖς μοναχοῖς ἐκπληρῶν· και ἐξ ἐτέρων θηρῶν τοῦτον τηρῶν. Ἄλλ' ὡ τοῦ συμβάματος! ἀπώλεσεν ὃν ἐφύλασσε! μετὰ γὰρ καμήλων ὀδίται φορτηγῶν παριόντες, και τὸν ὄνον ἀνειμένον εὐρόντες, ταῖς καμήλοις τοῦτον συναγελάσαντες, τὴν προκειμένην σφίσιν ἀπήεσαν. Ἐπεὶ δ' ὁ λέων ἐπανελθὼν ἐνθα τὸν ὄνον ἀφήκεν οὐχ εὐρηκε, τῆδε κάκεισε περιβλεψάμενος, ὡς οὐχ ἐώρακέ που, τὴν πρὸς τὰ περίξ ἐτραπή και κύκλωθι· και δὴ διαδραμῶν φάραγγας, διαδιφήσας λόχμας, και μηδαμοῦ τὸν ὄνον ὄρων, τῆς μὲν ζητήσεως μόγις ἐπαύσατο· τῇ μονῇ δ' ἐπιστάς και τῷ θεῷ Γερασίμῳ σκυθρωπὸς και κατηφής παραστάς, μηδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι τολμῶν, τοῦθ' ὅπερ οἱ τὰ χεῖριστα πεπλημμεληκότες και καταδικασθέντες τὰ ἐσχατα πάσχειν εἰώθασιν, τὴν ζημίαν ὡς εἶχεν ἐμήνυε, και ὡς ἀπόλωλεν ὁ ἐμπιστευθεὶς αὐτῷ σαφῶς διεδείκνυε· πρὸς ὃν βλοσυρὸν ἐνιδὼν ὁ Γεράσιμος, πάρει δὲ πῶς, αἰμοδόρε; ποῦ δὲ ὃν παρέλαβες; εἰς κατάβρωμά σοι τὸν ὄνον αἰμοχαρὲς ἐκδεδώκαμεν; ἀλλ' οὐκ εἰς κἀλὸν ἀπαντήσῃ σοι ἡ τοῦ ἐμπιστευθέντος ἀπώλεια. Σὺ γὰρ αὐτὸς τοῦ λοιποῦ, τὸ ἐκείνου πληρῶν ἔσει λειτούργημα· μετακομιζῶν τὸ ὕδωρ ὅθεν ἐκεῖνος ἐκόμιζεν· ἐφ' οἷς ὁ λέων κλίνας τὴν κεφαλὴν, ἔδειξεν ὡς ἐτοιμῶς ἔχει πληροῦν ὁ προστέτακται· οὕτω δ' ἐπιμελῶς ἐξ ἐκείνου τὸ τοῦ ὄνου λειτούργημα ὁ τῶν θηρῶν ἐξοχώτατος ὑπηρετῶν ἦν. Και οὕτως ἀσμένως ταῖς τοῦ Γερασίμου προσταγαῖς ἡγετο, ὡς οὐδέποτε τινα τῶν βοσκημάτων οὐδὲν· ὁ δὴ τις και θεασάμενος, τῶν εἰωθότων

ἦν οὗτος παρά τῷ μακαρίῳ φοιτᾶν, καὶ τὰ τῆς δίκης ὄθεν τούτῳ ξυμπεπτώκει πυθόμενος, τῷ θαύματι ἐκπλαγεὶς καὶ κατοικτεῖρας τῆς ὑδραγωγίας ἢ τληπαθείας μᾶλλον φάναι τὸν λέοντα, χρυσίνους τοῖς μοναχοῖς παρέσχετο τρεῖς, ἐφ' ᾧ γε τοῦ ἀπολωλότες ἕτερον ἀνωγήσασθαι· καὶ ἀπαλλάξαι τῆς δυσαχθείας τὸν λέοντα. Χρόνος ὅτι βραχὺς παρελήλυθε μεθ' ὃ τοῦτο γέγονε· καὶ οἱ τὸν ὄνον ἀπαγαγόντες αὐτῆς παριόντες καὶ ταῖς κμηλοῖς τὸν ὄνον συνεπαγόμενοι, τῷ λέοντι ξυνητήκεσαν, οἱ καὶ πτοίας πλησθέντες, αὐταῖς καμηλοῖς τὸν ὄνον καταλελοιπότες ἢ τάχους εἶχον, ἐκποδῶν ἐγεγόνεισαν· ὁ δέ, τὰς καμηλοῦς ἀφείς, καὶ μηδενὸς ἄλλου τὸ παράπαν ἀψάμενος, τῆς φορβειᾶς τὸν ὄνον λαβόμενος, ἄγει τε παρά τὴν μόνην, καὶ τῷ Γερασίμῳ παρίστησι· καὶ ὅς ἐπιγνοῦς, ὡς ἀνευθύτως ὁ θῆρ ἐς τοσοῦτον κατεδεδείκαστο τληπαθεῖν, ἀνίησί τε τῶν πόνων εὐθύς, καὶ Ἰορδάνην τοῖς μοναχοῖς ἐπισκήπτει καλεῖν.

7 Ἄρ' οὐχὶ καὶ τοῦτο δεῖγμα σαφές ὅτι καὶ πρόδηλον, ὡς εἰς τὴν πρώτην ἀξίαν ἐκείνην διὰ τῆς ἀρετῆς ἔφθασεν, ἦν ὁ πρωτόπλαστος αὐχῶν ἦν, ὅτ' ἐτίθει τοῖς ζώοις ὄνοματα; πότε δὲ τοῦτο; ὅτ' ἀγγέλους συνόμιλος ἐτύγχανεν ὦν, καὶ τῆς ἀνωθεν σφίσι συναπήλαυε χάριτος. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ ἔμποροι τὴν τοῦ παρευρεθέντος ζημίαν ὑποστάντες, πάμπαν ἀκερδεῖς ἐξ ἀμελείας ἐναπελείφθησαν· ἀλλὰ μείζω πολλῶ τινι διὰ φιλοπονίας καὶ περιέργου θέας ἐκέρδαναν· εἰς ἑαυτοὺς γὰρ ἐλθόντες, καὶ πτοίαν πᾶσαν ἀποβαλόντες, ὡς τῆς σχοίνου

τὸν λέοντα τῷ στόματι δραξάμενον ἐωράκεσαν, μηδὲν δέ τι θηριώδες πρὸς τοῦτον ἐπιδειξάμενον, ἀλλ' ὡς εἰς νομὴν ἢ σταθμὸν ἄγοντα, ξένον τι καὶ παράδοξον ἠγγεσάμενοι τὸ γινόμενον, κατακολουθεῖν ἠβουλήθησαν πόρρωθεν. Ὡς οὖν εἶδον τὴν μόνην εἰσιόντα καὶ δεικνύντα τὸν ὄνον τῷ Γερασίμῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν μονοῦ γνωρίζοντα μοναχοῖς ὡς οὐκ ἐξ αἰμοχαρείας κατάρωμα πεποιήκει ὃν ἀπώλεσεν, ὡς ᾤθησαν, καὶ τῆς εὐθύνης ὥσπερ ἑαυτὸν ἀπολύοντα διαπορηθέντες πρὸς τὰ ὀρώμενα, τίνα τε καὶ ὅποια τυγγάνει ταῦτα μαθεῖν ἐβελήσαντες καὶ γνόντες ἀκριβῶς ἀπαξάπαντα, πρηνεῖς εὐθύς πρὸ τῶν τοῦ Γερασίμου πεπτωκότες ποδῶν, εὐχὴν τε ἐλιπάρουν καὶ εὐλογίαν λαβεῖν, πλεῖστα τε τῶν ἀγωγίμων, ὧν ἓνια τῶν ἐριτίμων ἦσαν, προσήνεγκαν. Ὁ δέ, μέτρια ἄττα τούτων δεξάμενος, καὶ ὅσα μὴ ζημίαν ἐμποιῆσαι σφίσι· ἐπέκρινεν, αὐτάρκως τε τοῖς ἐκ τῆς μονῆς ἐφοδιάσας χρειώδεσι, καὶ ἐπευξάμενος τὰ σωτήρια, ἀμειαγωγῆτοις, σὺν τοῖς αὐτῶν ἀπέπεμψεν οἴκαδε. Οἱ μὲν οὖν ἔμποροι, οὕτως ὡς ἐξ ἀπροσδοκῆτου κερδάναντες καὶ ζημιωθέντες ἐξάπινα, παρά δὲ πᾶσαν αὐτῆς ἐλπίδα κρείττω, ὧν ἐνεπορεύσαντο, παρεμπορευσάμενοι, ᾤχοντο. Καὶ οὐκ ἐνέλιπον ἐξ ἐκείνου τῇ μονῇ δωροφοροῦντες τὰ πρόσφορα· ἄττα δηλονότι τὸν Γερασίμον εἶδον προσέμενον. Ὁ δὲ γε θῆρ, εἰ καὶ τῆς δουλείας ἀνεῖθη, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπειλήφει, οὐμενοῦν ἡμελήκει τοῦ συνεῖναι καὶ αὐτῆς τῷ Γερασίμῳ καὶ συμπορεύεσθαι, καὶ τὰ πρὸς βούλησιν ἐξυπηρετεῖν. Ὡ δόξης, ἧς οἱ τοῦ Θεοῦ θεράποντες ἀπολαύουσιν! ὡς γὰρ εἴ τις εὐγνώμων δούλος, ἀ-

πελευθερος γεγονώς, μή τῆς πρὶν αὐθις ἀφίστασθαι λειτουργίας ἀνέχοιτο, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀφεισιν θεραπείειν σπεύδει τὸν δεσπότην, ὡς ὅτε ὑπὸ τὴν αὐτοῦ δουλείαν ἐτύγχανεν ὢν, ὡς δὲ καὶ οὗτος· οὐδὲ γὰρ ἀπομνήμης τὴν εὐεργεσίαν τοῦ μάκαρος ἔθετο, οὐδὲ τῆς τοῦ ποδῶς θεραπείας ἐλάλειτο καὶ τῆς φιλοφροσύνης, ἧς αὐτῷ παραβάλλων ἤξιωτο. Πέντε δ' ἐνιαυτῶν περίοδοι παρερῶσαν· καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὁ θεῖος οὗτος ἀνήρ ἐξεδήμησε· προσεκληθῆ δὲ μᾶλλον εἰπεῖν ἀληθέστερον, ἐφ' ᾧ γε τὰ τῶν πόνων γέρα λαβεῖν· καὶ τῶν αὐτῶν βραβείων τυχεῖν, ὧν οἱ πρὸ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀποδυσάμενοι τῆς ἀρετῆς ἀγῶνας, ἐπέτυχον. Τίνας δὲ φημι τούτους; τὸν ἐκ Θεσβῆς Ἡλίαν, τὸν βαπτιστὴν Ἰωάννην, καὶ γε τοὺς μετ' αὐτοὺς μὲν, τὸν δ' αὐτὸν ἐκείνοις βίον ἐξηλωκότας, καὶ κατοπιν ἐκείνων ἐλομένους δραμεῖν· Ἀντώνιον, τὸν τὴν ἀρετὴν περιβόητον, Σάββαν τὸν πάνυ καὶ τὸν ἐξ ἐπαγγελίας Εὐθύμιον, οἷς καὶ συνῶν νῦν καὶ συμπαριστάμενος τῷ Θεῷ, συνικετεύει καὶ συναντιβολεῖ, πέποιθα, καὶ συνιλεοῦται τοῦτον τοῖς ὀρθῶς αὐτὸν σέβουσι· πλημμελοῦσι δὲ ἄλλως καὶ παροργίζουσι. Πλήν, ὁ μὲν, εὐαρεστήσας οὕτω Θεῷ, οὕτω τοὶ λαμπρῶν καὶ τῶν βραβείων τετύχηκε παρὰ τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ γε λέων, κατὰ τὸν τῆς ἐκδημίας καιρὸν, τυχηρῶς ὡς ἂν τισὶν ἔδοξεν, οὐ παρήν. Οἰκονομίαν δὲ μᾶλλον τοῦθ' ἡγητέον Θεοῦ, ἢ τυχηρὸν ἄλλως σύμπτωμα ὅπως ἂν γνωσθεῖη καὶ τοῖς εἰς νέωτα, οἷον γέρας ἄνωθεν εἴληφεν ὁ Γεράσιμος, ὡς μή ὅτι γε θῆρας ὑποχειρίους αὐχεῖν, ἀλλὰ

καὶ εἰς τοσοῦτον σφίσι γενέσθαι ποθεινὸς καὶ ἐράσιμος, ὡς μή δ' ἀνασχέσθαι τούτους μετὰ τὴν αὐτοῦ μετάστασιν ζῆν· καὶ ἀκούσατε θαυμάσιον εἶον· ἐπειπερ ὡς εἰώθει παρὰ τὴν μονὴν οὗτος γέγονεν καὶ τῷ ἀγίῳ προσδραμεῖν ἔσπευτεν, ἐν οὐδεμιᾷ δὲ τῶν διατριβῶν αὐτὸν εὗρισκε, τῷ Σαββατίῳ περιτυχῶν, (τοῦ μακαρίου μαθητῆς οὗτος ἦν), ἐνητένιζέ τε σκυθρωπάζων καὶ μονοноῦ τῷ νεύματι καθικέτευε, παρὰ τὸν ἅγιον ἀγαγεῖν· ὁ δὲ, μετέστη τῶν ἐνταῦθα, λέων, ὁ πατήρ, ἔφη, Γεράσιμος, ἐξ ἡμῶν γέγονε· σὺ δ' ὡς εἰώθας φαγῶν, ἀπιθι. Ὁ δ' ὡς τις τῶν λόγου μετεσχηκότων καὶ γνώσεως, λύπης ἐπὶ τῷ λόγῳ πλησθεῖς, οὐδενὸς τῶν παρατεθέντων εἰς τροφήν ἤψατο· τῆδε κάκεισε περιβλεπόμενος καὶ κατιδεῖν οὐκ ἔχων οὐδαμοῦ τὸν φιλούμενον, μέγα ὠρυάτο· γοερὸν ἐβρυχάτο· καὶ τὸ πένθος ἀπαρακλήτον ἐπεδείκνυτο· ὅπερ ὡς οἱ παρευρεθέντες τῶν μοναχῶν ἐωράκεσαν κατέψων συνήθως τούτῳ τὴν κεφαλὴν· διωμάλιζον τὰ νῶτα, ὑπέκνων τὰ ὦτα, καὶ λόγοις παρακλητικοῖς παραμυθεῖσθαι τοῦτον ὡς λογικὸν ἤθελον. Ὁ δ' ἀπαραμύθητος ἦν· κατοικτειρήσας σὺν αὐτὸν ὁ Σαββάτιος, τέθνηκεν, ὃν ζητεῖς, λέων, εἴρηκε, τέθνηκεν. Ἰθι δὴ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ θέασαι· καὶ ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν, προὔπορεύετο· ὁ δ' εἶπετο· ἕως ἄμφω τῷ τοῦ ἀγίου τάφῳ παρέστησαν· ἐπεὶ δὲ παρέστησαν, καὶ ὁ Σαββάτιος, ἐνταῦθα, λέων, εἶπεν, ὁ πατήρ Γεράσιμος τέθαπται. Ἐπιπεσὼν τῷ τάφῳ συχνὰ κατέσπεισε δάκρυα, παραυτὰ καὶ ὁ λέων συγκάμφας τοὺς πόδας, δις τε καὶ τρίς τὴν

κεφαλὴν ἐπικαταρράξας, ἀπέψυξε. Τοιαῦτα τὰ τῆς ἀρετῆς ἐμπορεύματα. Τοιαῦτα τῶν κατὰ Θεὸν ἀγώνων τὰ ἐπαθλα. Τί δὲ καινόν, εἴπερ τισὶ καὶ νομισθεῖν τοῦ καινόν, εἰ οἱ πρὸς τοὺς νοητοὺς θῆρας ἀποδυσάμενοι, καὶ τούτους οὕτω γενναίους καταστρεψάμενοι, ὡς καὶ μεγάλα κατ' αὐτῶν στήσασθαι τρόπαια καὶ θῆρας τιθασσοὺς ἐσχήκεσαν αἰσθητοὺς· καὶ ὅσα δὴ καὶ εὐαγώγους ὑπηρετάς τοὺς ἀνημέρους ἐκτήσαντο· τί δὲ καὶ τὸ τὸν θῆρα ἐς τοσοῦτον γενέσθαι περιαλγῆ, ὡς καὶ ἐκ λύπης καταστρέψαι τὸ ζῆν; οὐδέν· ἀλλ' ἡ τῆς θείας δυναστείας ἢ προνοίας μᾶλλον φάναι σαφέστατον γνώρισμα. Καὶ πῶς γὰρ ἂν ἄλλως ὁ τῶν θηρῶν ἐξοχώτατός τε καὶ ἀγριώτατος, χειροῆθης οὕτω γέγονει καὶ τιθασσός, ὥστε καὶ ὡς ὄϊς ἀκολουθεῖν, καὶ ὡς ὄνος ὑπηρετεῖν, εἰ μὴ ὁ τὰ πάντα παραγαγὼν καὶ τῶν ὄλων δημιουργός, καὶ τῶν γενῶν ἐκάστω καὶ τῶν εἰδῶν ἰδιότητα παρασχῶν, τῷ μὲν, θηριωδίαν καὶ ἀγριότητα· τῷ δ' ἦθος πρᾶον καὶ ἡμερον, ἄλλω δολερὸν καὶ ἐπίκλοπον καὶ καθάπαξ εἶπεῖ τοῖς ἀμυθήτοις εἰδεσι διανείμας τὸ πρόσφορον ἴδιον, καὶ νῦν τὲ κατὰ φύσιν δοθὲν ὑπαλλάξας τῷ λέοντι, εἰς δόξαν τοῦ δοξάσαντος καὶ εἰς ὄϊος μετῆμειψεν ἡμερότητα, καὶ πρὸς ὄνου φερεπονίαν μετέβαλεν; Οὕτω γε οὕτω δοξάζειν οἶδε τοὺς δοξάζοντας αὐτόν, ὡς ἠκούσαμεν τε καὶ διὰ πείρας ἐγνώκαμεν. Καὶ τοιαύτας τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ καμάτων ἀποδίδωσιν ἀμοιβάς· ἐπεὶ καὶ γὰρ ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ τῷ ἱερῷ τὸν νοῦν προσεσχέκει ρητῷ, λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, διαγορεύοντι, εἴτουν ἢ

ἀρετῆ· καὶ τί γὰρ ἀρετῆς τηλαυγέστερον, ὅπως ἂν ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ διὰ σπουδῆς ἔθετο, τῆ σεμνῇ διαλάμψαι διαγωγῇ, συχνούς ὄτι πρὸς δόξαν ἐπήρε τοῦ τὰ τοιαῦτα διδάξαντος, καὶ τοιούτους τὴν ἀρετὴν, διὰ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, ἀναδείξαντος. Ἀμέλει τοι καὶ εἰς τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ ὑπερδοξασμένου δεδοξασται, ὡς καὶ τοὺς νοητοὺς θῆρας καταβαλεῖν, καὶ τοὺς αἰσθητοὺς, ὑπὸ χεῖρα λαβεῖν.

8. Ταῦτά γε οἱ κατὰ Θεὸν ζῆν ἐλόμενοι, εἰς νοῦν αἰεὶ βαλλόμενοι πρὸς τὴν κατὰ Θεὸν βιοτήν διεγειρέσθων, ὅση γε δύναμις· καὶ γινέσθων πρὸς πόνους τοὺς ἀσκητικούς ἀχμαιότεροι, ἐν ὁμοίᾳ τῶν πόνων τὰς ἀμοιβὰς ἀπολάβωσιν. Οἱ κατ' ἐμὲ δ' ἀμελεῖς, καὶ περὶ τὰ κρείττω νοθεῖς, ἀνανηψαντές ποτε τῶν ἐπικήρων τούτων καὶ φθαρτῶν ὑπερίδωμεν καὶ τῶν αἰωνίων ἐκείνων ἀγαθῶν τὴν ἔφρῃν λάβωμεν, ἐν ὅπως ταῖς τοῦ μάκαρος τοῦδε καὶ τῶν ἐφαμιλλων τούτῳ τὴν ἀρετὴν πρὸς τὸν εὐίλατον ἱκετηρίαῖς Θεόν, τοῖς περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν εἰς τὴν ἀμπελουργίαν γωρήσασι γινόμενοι συναρίθμιοι, τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἀξιωθῶμεν μισθῶν, ὃ γένοιτο· ναί, γένοιτο· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

**Ἐκ τῶν τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου
περὶ τοῦ ἀββᾶ Γερασίου.**

77. « Ἦν δὲ τις ἀναχωρητὴς ἐκεῖ μέγας πρὸ μικροῦ, ἔναγχος μὲν παραβαλὼν ἀπὸ τῆς Λυκίας, Γεράσιμος δὲ καλούμενος, ὃς πᾶσαν ἐν τῇ πατρίδι τὴν μοναχοῖς πρέπουσαν ἐπιδειξάμενος πολιτείαν, πολλοὺς καὶ κατὰ τῶν τῆς πονηρίας πνευμάτων εἰσήμενε τοὺς ἰδρωτάς. Οὗτος οὖν ἐν τῇ περὶ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμῳ καλῶς ἀσκούμενος, καὶ πολλὰ τοὺς δαίμονας πλήττων, βάλλεται καὶ αὐτός, ἢ σκελίζεται μάλλον, ὑπὸ τῆς αὐτῶν κακουργίας, καὶ τοῖς αἰρετικοῖς συνεπάγεται. Ἀκούων δὲ παρὰ πάντων μικροῦ τῶν ἀναχωρητῶν τὰ γε τοῦ Εὐθυμίου, καὶ τοῖς περὶ αὐτοῦ ἀδοκίμοις τὰ ὅσα πληρούμενος, ἤκει ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ρουβᾶν· καὶ χρόνον συνδιατρέψας συχνόν, γάματός τε τῆς ἐκείνου γλώττης τοῦ καθαρωτάτου πινὼν, οἶά τινα νόσον τὴν αἵρεσιν ἐξεμεῖ, καὶ πρὸς τὴν ὑγιᾶ πίστιν ἐπάνεισι· πολλὴν τῆς ἀπάτης μετάνοιαν ἔχων, καὶ τὴν διασφαρῆσαν ὑπὸ κενῶν λόγων καρδίαν, κέντρῳ λύπης κολάζων καὶ τιμωρούμενος. Τούτῳ δὲ αὐτῷ καὶ ἀναχωρηταὶ ἕτεροι, Πέτρος ὁ Γυρνίτης ἐπίκλην, καὶ Μάρκος καὶ Ἰούλων καὶ Σιλουανὸς ἠκολούθησαν, καὶ τῆς Θεοδοσίου καὶ αὐτοὶ βλαβεραῖς ἀπέστησαν κοινωνίας ».

89. « Δεῖ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν μέγαν Γεράσιμον, καὶ οἷους αὐτὸς ἐξετίθει κανόνας φημί καὶ τύπους τοῖς

ὑπ' αὐτὸν ἀσκούμενοις, διαλαβεῖν καὶ ὡς ἤρυσμα τὸ διήγημα πολὺ δῆπου καὶ τὸ ἐπωφελεῖς ἔχον, παραπλέξαι τῷ λόγῳ. Οὗτος οὖν ὁ μέγας Γεράσιμος τῆς κατὰ τὸν Ἰορδάνην ἐρήμου πολίτης ἅμα καὶ πολιούχος γενόμενος, λαύραν ἐκεῖσε μεγίστην, οὐκ ἐλάττους ἢ ἐβδομήκοντα τοὺς ἀναχωρητὰς ἔχουσαν, συστησάμενος, πρὸς δέ, καὶ κοινόβιον μέσον αὐτῆς ὡς ἄριστα καθιδρύσας· τοὺς μὲν εἰσαγομένους τῶν μοναχῶν, ἐν τῷ κοινόβιῳ μένειν, ἐν αὐτῷ τε τὴν μοναχικὴν ἐξασκεῖσθαι διαγωγὴν παρεσκεύαζεν· ὅσοι δὲ συχνοῖς ἔτι καὶ μακροῖς πόνοις ἐνεγυμνάσαντο, καὶ τῶν τῆς τελειότητος ἤδη μέτρων ἐπέβησαν, τούτους δὲ ταῖς καλουμέναις κέλλαις ἐγκατόικίζων, ὑπὸ τοιούτῳ ζῆν ἐκέλευε τῷ κανόνι· ὥστε τὰς μὲν πέντε τῆς ἐβδομάδος ἡμέρας, ἕκαστον τῇ ἰδίᾳ κέλλῃ ἐφησυχάζειν, οὐδενὸς ἄλλου τῶν εἰς βρῶσιν, ὅτι μὴ μόνον ἄρτου τε καὶ ὕδατος καὶ φοινίκων ἀπογευόμενον· Σαββάτου δὲ καὶ Κυριακῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραβαλόντας, μετασχόντας τε τῶν ἁγιασμάτων, εἰς τὸ κοινόβιον ἐψητῷ χρῆσθαι, καὶ οἶνου μεταλαμβάνειν ὀλίγου. Ἐν κελλίῳ δέ, οὐδενὶ ἐφεῖτο ἢ πῦρ καῦσαι, ἢ ἐψητοῦ γεύσασθαι. Ἡ δὲ ἀκτημοσύνη, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἕτερον ἀξιοσπούδαστον ἦν· καὶ ταπεινοφροσύνη μάλιστα ἐκοσμοῦντο ».

90. « Ἐκαστος μὲντοι τὸν πόνον τῶν οἰκείων χειρῶν, ὃς διὰ τῆς ἐβδομάδος αὐτοῖς εἵργαστο, Σαββάτου ἀποφέρων εἰς τὸ κοινόβιον, περὶ δεῖλην Κυριακῆς τὸ ἀνάλωμα πάλιν τῆς ἐβδομάδος ἀναλαμβάνων (ἄρτους φημί καὶ φοινίκας, καὶ ὕδωρ ἐν ἀγγεῖῳ τινὶ καὶ βραία)

εις τὸ κελλίον αὔθις ἐπανήει. Οὕτω δὲ ἦσαν ἀφρόντι-
δες καὶ πράγμασιν ἀνθρωπίνους οὐδαμῶς κάτοχοι, ὥστε
μηδὲν αὐτοῖς εἶναι πλέον ὢν ἀμφιέννυντο, δευτέρας μὴ
οὐσης περιβολῆς. Ἡ στρωμνὴ δὲ τί ἕτερον, ἢ ψία-
θος, καὶ ἅ κεντώνιον τε καὶ ἐμβρύμιον συνήθως καλεῖ-
σι; σκευὸς τε κεραμεοῦν εἰς ὕδωρ, ὅπερ ὁμοῦ πρὸς
πόσιν, καὶ τὴν τῶν βλαίων δεῦσιν ἐξήρκει».

91. «Νόμος δὲ οὗτος αὐτοῖς ὑπὸ Γερασίμου ἄριστα
παραδεδομένος, ἐξιώντας ἀνεωγμένας ἀφιέναι τὰς κέλ-
λας, ὥστε ἐξὸν εἶναι τῷ βουλομένῳ εἰσιόντα λαμβά-
νειν ὃ βούλοιο τῶν εἰς χρεῖαν φαύλων ἐκείνων καὶ ἀ-
ναγκαίων οὐδενὸς εἰργοντος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀποστο-
λικῶς βιοῦντας ὁρᾶσθαι, καὶ εἶναι τῶν ἐν ἐρήμῳ οἰ-
κούντων παραπλησίως αὐτοῖς τὴν καρδίαν τε καὶ τὴν
ψυχὴν μίαν. Ἐπεὶ μηδεὶς τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ μη-
δὲν ἔκρινεν ἴδιον εἶναι, ἀλλὰ πάντα ἐπίσης αὐτοῖς κεῖ-
σθαι κοινά. Καὶ τοῦτο δὲ περὶ τῶν ἀναχωρητῶν λέ-
γεται, ὅτι προσελθόντων αὐτῷ τινων καὶ ἐφείσθαι
αὐτοῖς αἰτουμένων, ὕδωρ τε θερμαίνειν, καὶ ἐψητοῦ με-
τέχειν, καὶ ὑπὸ λύχνον ἀναγινώσκειν, τὸν μέγαν Γε-
ράσιμον ὑπολαβόντα, Εἰ οὕτω ζῆν βούλεσθε, φάναι,
πολὺ τὸ συμφέρον ἐν κοινοβίῳ διάγειν ὑμᾶς. Ἐγὼ γὰρ
οὐμενοῦν οὐδαμῶς ἐφήσω παρ' ὄλον δὴ μου τὸν τῆς
ζωῆς χρόνον, τοῦτο παρ' ἀναχωρηταῖς γίνεσθαι».

92. «Ὡστε τοὺς Ἱερικοντίους ἀκούοντας τῶν πα-
ρὰ τῷ ἀββᾷ Γερασίμῳ τὴν πολιτείαν οὕτω κατηναγ-
κασμένην εἶναι καὶ ἀπαρακλήτην, καὶ πολὺ τὸ ἄχαρι
καὶ βίαιον ἔχειν, νόμον ἑαυτοῖς ἐκθεῖναι τοιοῦτον, Σαβ-

βάτου τε καὶ Κυριακῆς, ὡς αὐτοὺς ἀπιέναι, καὶ πα-
ράκλησιν αὐτοῖς μετακομίζειν οὔτε μετρίαν. Ἀλλὰ
τοῦτο μὲν Ἱερικοντίων ἐπαινος, καὶ ἀπόδειξις φιλα-
ρέτων ψυχῶν. Πολλοὺς μέντοι τῶν ὑπὸ τῷ μεγάλῳ
τούτῳ Γερασίμῳ ἀγωνιστῶν, ὀρώντας ἐπὶ σκοπῷ τοι-
ούτῳ τοὺς κοσμικοὺς ἐρχομένους, τοσοῦτον ἀπέχειν εὐ-
θυμον αὐτῶν καὶ ἠδεῖαν ἠγεῖσθαι τὴν ἀφιξίν, ὥστε μη-
δὲ κατὰ χώραν στέργειν αὐτοὺς ὅλως μηδ' ὑπομένειν·
ἀλλ' ὡς τὰ μεγάλα βλάψοντας μάλλον, φεύγειν αὐ-
τοὺς καὶ ἐξίστασθαι. Ἦδεσαν γὰρ ἐκεῖνοι καλῶς, μη-
τέρα σωφροσύνης ἀκριβοῦς εἶναι, τὴν ἐγκράτειαν· λο-
γισμοὺς τε ρυπαροὺς ἀπωθεῖσθαι, καὶ ὕπνου κουφίζειν
βαρῦτητα δυναμένην· ἅτε μηδὲ λόγοις μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἔργοις ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἄριστα τοῦτο μεμαθητότες».

93. «Ἐκεῖνο γὰρ ἔλεγον οὗτοι, τοσοῦτον ἐγκράτει-
αν περὶ πλείστου ποιῆσαι, ὡς τὰς τεσσαράκοντά φημι
τῆς νηστείας ἡμέρας, ἄσιτον διέναι, τῇ μεταλήψει μό-
νη τῶν μυστηρίων ἀρκούμενον. Οὕτω βιώσαντι Γερα-
σίμῳ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀρχέτυπον ἀρετῆς καὶ σωτη-
ρίας ὑπόθεσιν γενομένῳ, τὸ κοινὸν ἐπεισε τέλος, πέμ-
πτην τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἄγοντος, τρισκαιδεκάτης οὐ-
σης Ἰνδικτιῶνος, ἐν ὑπατεία Ζήνωνος Αὐγούστου τὸ
δεύτερον. Ἡμεῖν δὲ πάλιν ἐπανιτέον, ὅθεν ἐξέβημεν».

104. «Ἐγὼ δὲ πρὸς τὰ ἐξῆς τῶν τοῦ ἀνδρὸς κα-
τορθωμάτων ἐπάνειμι. Καὶ ταῦτα γὰρ μοι μετὰ τῶν
ἄλλων, Ἰωάννης τε, ὁ ἡσυχαστῆς καὶ ἐπίσκοπος, καὶ
Θαλέλαιος ὁ πρεσβύτερος διηγήσαντο. Ἐφασκον γὰρ,
ὡς ἄρα διατρίβουσί ποτε αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἐρήμου, ὁ μα-

καρίτης Σάββας ἐντυχὼν διωμίλει· Ἔτι, λέγων, ἐν τῷ κοινωβίῳ ὧν, ἀνέλθοι μετὰ τὴν Θεοκτίστου τελευταίην, ἅμα Λογγίνῳ τῷ ἡγουμένῳ πρὸς τὸν μέγαν Εὐθύμιον. Ἡμέρας δὲ τινὰς περὶ τὸν Ρουβᾶν διατρέψαντες, ἅμα τοῖς περὶ Μαρτύριον καὶ Ἡλίαν, καὶ Γερασίμου τοῦ ἐν ἀγίοις συμπαρόντος ἡμῖν, ἐπεὶ, φησί, προθύμους ὁ μέγας, ἐμέ τε καὶ Δομετιανὸν ἐώρα, παραλαβὼν ἀμφοτέρους διὰ τῆς ἐνδοτέρας ἐρήμου διήρχετο. Τροφή δὲ ἦσαν ἡμῖν, αἱ τῶν μελεάγγρων ρίζαι. Εἶτα καταλαμβάνομέν τινα γῆν ἀνήμερον ἐπὶ πολὺ καὶ ξηρὰν καὶ ἀτεχνῶς ἀνυδρον. Ἐγὼ γε οὖν ἀσυνήθης ὢν παντάπασιν τῶν ἐν ἐρήμῳ διατριβῶν, δίψει τε συσχεθεὶς σφοδρότατῳ, λειποψυχία τε συνειχόμεν, καὶ οὐδὲ τοὺς πόδας εἶχον ἔτι πρὸς τὴν πορείαν δυναμένους ὑπηρετεῖν. Ἐπιστρέψας δὲ φησὶν ὁ μέγας Εὐθύμιος, καὶ οὕτως ἐκλείποντα ἤδη καὶ ἀπειρηκότα με θεασάμενος, ἔπαθε τὴν ψυχὴν ἐπ' ἐμοί· καὶ μικρὸν ἀφ' ἡμῶν διαστάς, καὶ τῇ γῆ προσκαταβαλὼν ἑαυτὸν, τῦχετο, Κύριε, λέγων, δὸς ὕδωρ ἐν γῆ διψώσῃ, τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δίψαν παραμυθούμενον. Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἀναστάς, ἐπιλαμβάνεται τοῦ σκαφείου, ᾧ τὰς τῶν βοτανῶν ἐκτέμνοντες ρίζας τροφήν ἐποιούμεθα, καὶ κόπτει βραχὺ τὸ ἔδαφος, καὶ εὐθὺς ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς ἀναδίδεται. Εἶτα καλεῖ με πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ὑποδείκνυσι τὸ ὕδωρ, καὶ πίνειν ἐπιτρέπει. Πιῶν τοίνυν, καὶ τὸ συνέχον τοῦ δίψους ἀποβαλὼν, ἠὲ χαρίστησα τῷ παραδόξῳ διὰ τῶν αὐτοῦ θεραπεύοντων τὰ τοιαῦτα θαυματουργοῦντι Θεῷ».

110. «Τῆς δὲ φήμης ὁξέως κατὰ πάσης τῆς περι-

χώρου διαδοθείσης, πλῆθος μοναχῶν τε καὶ λαϊκῶν οὐδ' ἀριθμείσθαι ρᾶδιον συνήροισθη. Οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ Ἀναστάσιος ὁ τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχης, ἐσμὸν ἅμα κληρικῶν τε καὶ στρατιωτῶν συμπαραλαβὼν, ἐφοῖτα. Παρῆν δὲ καὶ Χρυσίππος σὺν αὐτῷ καὶ Γαβριήλιος, ἀλλὰ καὶ ὁ διάκονος Φεῖδος οἱ τε κατὰ τὰς ἐρήμους ἀναχωρηταὶ καὶ αὐτοὶ πανταχόθεν συνήνεσαν, ὧν εἰς ἦν καὶ ὁ θεῖος Γεράσιμος».

Ἐκ τῶν τοῦ Ἰωάννου Μόσχου περὶ τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος.

Κεφ. 26.

«Γέρων τις ἐκάθητο ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ Καλαμῶνος τῇ οὔσῃ ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰορδάνῃ, ὀνόματι Κυριακός· ἦν δὲ μέγας ὁ γέρων κατὰ Θεόν. Τούτῳ παρέβαλεν ἀδελφὸς ξενικός, ἐκ τῆς χώρας τοῦ Δαρᾶς ὀνόματι Θεοφάνης, ἐρωτῆσαι τὸν γέροντα περὶ λογισμοῦ πορνείας. Καὶ δὴ ὁ γέρων ἤρξατο ἐπαλείφειν αὐτὸν τοῖς περὶ σωφροσύνης καὶ ἀγνείας λόγοις. Ὁ οὖν ἀδελφὸς ὠφεληθεὶς μεγάλως, λέγει τῷ γέροντι· κύρι ἀββᾶ, ἐγὼ εἰς τὴν χώραν μου τοῖς Νεστοριανοῖς κοινωνῶ καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὐ δύναμαι· ἐπεὶ μετὰ σοῦ εἶχον μεῖναι. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ γέρων τὸ Νεστορίου ὄνομα, θλίβεις ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐνουθετεῖ αὐτὸν καὶ παρεκάλει ἀποστῆναι τῆς βλαβεραῆς αἰρέσεως ταύτης, καὶ προσελθεῖν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐλεγεν δὲ αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλη σωτηρία, εἰ μὴ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν καὶ πιστεύειν, κατὰ ἀλήθειαν Θεοτόκον τὴν ἁγίαν Παρθένον Μαρίαν ὑπάρχειν. Ὁ δὲ ἀδελφὸς λέγει τῷ γέροντι· Ὅντως κύρι ἀββᾶ, ὅλαι αἱ αἰρέσεις οὕτως λέγουσι, ὅτι εἰ μὴ μετ' ἡμῶν κοινωνήσης, οὐ σώζει. Τί οὖν ποιήσω, οὐκ οἶδα ἐγὼ ὁ ταπεινός. Δεήθητι οὖν τοῦ Κυρίου, ἵνα ἔργῳ με πληροπορήσῃ τὸ ποῖα ἔστιν ἀληθινὴ πίστις. Ὁ δὲ γέ-

ρων μετὰ χαρᾶς ἐδέξατο τὸν λόγον τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ. Κάθου εἰς τὸ κελλίον μου καὶ ἐλπίδας ἔχω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ἀποκαλύπτῃ σοι ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἑάσας τὸν ἀδελφὸν εἰς τὸ σπήλαιον αὐτοῦ, ἐξῆλθεν ἐπὶ Νεκρὰν θάλασσαν, δεόμενος περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. Καὶ δὴ περὶ ὥραν ἐννάτην τῆ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ, θεωρεῖ ὁ ἀδελφός τινα ἐπιστάμενον αὐτῷ φοβερὸν τῷ εἶδει, καὶ λέγοντα αὐτῷ· ἔρχου καὶ ἴδε τὴν ἀλήθειαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ἀποφέρει εἰς τόπον σκοτεινὸν καὶ δυσώδη μετὰ πυρός, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ ἐν αὐτῷ τῷ πυρὶ Νεστόριον καὶ Θεόδωρον, Ἐυτυχέα καὶ Ἀπολινάριον, Εὐάγριον καὶ Δίδυμον, Διόσκορον καὶ Σευῆρον, Ἄρειον καὶ Ὠριγένη, καὶ ἄλλους τινάς. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ φανείς, ὅτι οὗτος ὁ τόπος ἠτοίμασται τοῖς αἰρετικοῖς, καὶ τοῖς βλασφημοῦσι τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, καὶ τοῖς ἀκολουθοῦσι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν. Εἰ οὖν ἀρέσκει σοι ὁ τόπος, ἔμμεινον τῷ δόγματί σου· εἰ δὲ πείραν τῆς κολάσεως ταύτης λαβεῖν οὐ θέλεις, πρόσ-ελθε τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ καὶ ὁ γέρων διδάσκει. Λέγω γάρ σοι, ὅτι ἐὰν πάσας τὰς ἀρετὰς ποιήσῃ ἄνθρωπος, καὶ μὴ ὀρθῶς δοξάζῃ, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἔρχεται. Καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν ὁ ἀδελφός. Καὶ ἐλθόντος τοῦ γέροντος διηγῆται αὐτῷ ἅπαντα τὰ γενόμενα καθὼς ἐώρακεν. Καὶ προσελθὼν ἐκοινωνήσῃ τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐμεινε δὲ μετὰ τοῦ γέροντος εἰς τὸν Καλαμῶνα καὶ ποιήσας μετ' αὐτοῦ ἔτη ἰκανὰ ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ».

40.

Ἐλεγε δὲ καὶ τοῦτο ἡμῖν ὁ αὐτὸς ἀββᾶ Βασίλειος περὶ τοῦ γέροντος τούτου ἀββᾶ Κοσμᾶ, ὅτι Παρέβαλον αὐτῶ καθημένῳ εἰς τὴν λαύραν Φαρῶν. Καὶ λέγει μοι ὁ γέρων· Ἦλλθέ μοι ποτε λογισμὸς λέγων· Τί ἐστὶν ὃ λέγει ὁ Κύριος τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὃ ἔχων ἱμάτιον πωλησάτω αὐτό, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν; Καὶ αὐτοὶ εἶπον· Ἴδου δύο μάχαιραι. Καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ φησιν εἰς τὸ ρητὸν ἠδολέσχουν καὶ οὐχ εὐρισκον, ἐξέρχομαι ἐκ τῆς κέλλης μου ἐν αὐτῇ τῇ σταθηρᾷ μεσημβρία, ὡς ὀφείλων ἀπελθεῖν εἰς τὴν λαύραν τῶν Πυργίων πρὸς τὸν ἀββᾶ Θεόφιλον, καὶ ἐπερωτῆσαι αὐτῶ, Καὶ δὴ κατὰ τὴν ἔρημον γενόμενος πλησίον τοῦ Καλαμῶνος, θεωρῶ δράκοντα πάνυ παμμεγέθη ἐκ τοῦ ὄρους κατερχόμενον ἐπὶ τὸν Καλαμῶνα· καὶ τοιοῦτος ἦν μέγας, ὥστε αὐτὸν καμάραν ποιεῖν ἐν τῶ κινεῖσθαι. Καὶ εὐρέθην ἄφνω δια τῆς καμάρας αὐτοῦ ἀβλαβῆς διερχόμενος. Καὶ ἔγνω φησίν, ὅτι ὁ μὲν διάβολος τὴν σπουδὴν διασκεδάσαι ἠθέλησεν, αἱ δὲ εὐχαὶ τοῦ γέροντος συνέπραξαν. Ἀπελθὼν οὖν φησιν, εἶπον τὸ γραφικὸν τῶ ἀββᾶ Θεοφίλῳ. Καὶ εἶπέ μοι ὅτι ἡ ἐρμηνεία τῶν δύο μαχαιρῶν αὕτη ἐστί, τὸ πρακτικὸν καὶ τὸ θεωρητικόν. Ἐὰν οὖν ἔχη τις τὰς δύο ἀρετάς τέλειός ἐστιν.

Τούτῳ τῶ ἀββᾶ Κοσμᾶ παρέβαλον εἰς τὴν λαύραν Φαρῶν. Ἐμείνα γὰρ ἐν αὐτῇ ἔτη δέκα. Καὶ ὡς ἐλάλει μοι περὶ σωτηρίας ψυχῆς ἦλθε χρῆσις τοῦ ἁγίου

Ἀθανασίου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Καὶ λέγει μοι ὁ γέρων, ὅτι ὅταν εὐρῆς λόγον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ μὴ ἔχῃς χαρτία εἰς τὰ ἱμάτιά σου γράψον αὐτόν. Τοιοῦτον πόθον εἶχεν ὁ γέρων, εἰς τοὺς ἁγίους Πατέρας ἡμῶν καὶ διδασκάλους.

46.

46. Παρεβάλομέν ποτε τῶ ἀββᾶ Κυριακῶ πρεσβυτέρῳ τῆς λαύρας τοῦ Καλαμῶνος τῆς ἐν τῶ ἁγίῳ Ἰορδάνῃ. Καὶ διηγῆσατο ἡμῖν λέγων, ὅτι Ἐν μιᾷ θεωρησαί με κατὰ τοὺς ὕπνους γυναῖκά τινα σεμνοπρεπῆ, καὶ πορφυροφόρον, καὶ μετὰ ταύτης ἄνδρας δύο ἱεροπρεπεῖς καὶ τιμίους ἐστῶτας ἐξω τῆς κέλλης μου. Ἐγὼ δὲ ὑπέλαβον τὴν μὲν γυναῖκα τὴν Δέσποιναν ἡμῶν Θεοτόκον εἶναι, τοὺς δὲ σὺν αὐτῇ δύο ἄνδρας τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν. Ἐξελθὼν οὖν τῆς κέλλης μου παρεκάλουν αὐτοὺς εἰσελθεῖν καὶ ποιῆσαι εὐχὴν εἰς τὸ κελλίον μου· αὕτη δὲ οὐκ ἐπένευσεν. Ἐμείνα οὖν ἐπὶ πολὺ δεόμενος αὐτῆς, καὶ λέγων· Μὴ ἀποστραφεῖν τεταπεινωμένος καὶ κατησχυμμένος, καὶ ἄλλα πολλά. Ὡς δὲ εἶδέ με τὴν αἴτησιν ἐπιτείνοντα, αὐστηρῶς ἀπεκρίθη μοι λέγουσα· Ἐχεις εἰς τὴν κέλλαν σου τὸν ἐχθρόν μου καὶ πῶς θέλεις ἵνα εἰσέλθω; Καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν. Ἐγὼ δὲ διὑπνισθεὶς ἠρξάμην θλίβεσθαι, καὶ ἐνενόουν μὴ τι ἄρα κατὰ διάνοιαν ἤμαρτον εἰς αὐτήν. Οὐδὲ γὰρ ὀξυτέρός τις ἦν ἐν τῶ κελλίῳ, εἰ μὴ ἐγὼ μόνος. Ἐπὶ πολὺ οὖν ἑμαυτὸν ἐκσείσας οὐχ εὐρον ἑμαυτὸν πλημ-

μελήταντα εἰς αὐτήν. Ὡς δὲ εἶδον ἑμαυτὸν τῇ λύπῃ καταποντούμενον, ἀνέστην καὶ ἔλαβον βιβλίον ἐπὶ τῶ ἀναγνῶναι, ὅπως διὰ τοῦ ἀναγνώσματος, τὴν λύπην ἀπορρίψωμαι. Βιβλίον δὲ ἤμην χρησάμενος τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου τοῦ πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων· καὶ ἀναπτύξας τὴν βίβλον, εὕρισκω δύο λόγους Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς πρὸς τῶ τέλει αὐτῆς γεγραμμένους· καὶ εὐθέως ἔγνων τοῦτον εἶναι τὸν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Θεοτόκου τὸν ἐχθρόν. Τότε ἀναστὰς ἀπῆλθον, καὶ τὴν βίβλον ἀπέδωκα τῶ δεδωκότι μοι αὐτήν. Καὶ εἶπον αὐτῶ· Λάβε σου τὴν βίβλον ἀδελφέ· οὐ γὰρ τοσαύτην ἔσχον ὠφέλειαν ἐξ αὐτῆς, ὅσην μοι τὴν ζημίαν προεξένησεν· Κάκεινου δὲ τὴν ζημίαν ἀνακρίνοντος, τὰ συμβάντα διηγησάμην· καὶ τοῦ ζήλου πλησθεὶς εὐθέως τῆς βίβλου τοὺς δύο λόγους Νεστορίου ἀπέκοψεν, καὶ πυρὶ παρέδωκεν, εἰπὼν ὅτι, Οὐ μὴ μείνη εἰς τὸ κελλίον μου ὁ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἐχθρός.

98.

Τούτῳ τῶ ἀδελφῶ καθημένῳ ἐν τῶ ἁγίῳ Ἰορδάνῃ μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἀδελφοῦ, παρέβαλέ τις γέρων ἀπὸ τῆς λαύρας τοῦ Καλαμῶνος, καὶ λέγει αὐτῶ· Εἰπέ μοι, ἀδελφέ, ἐν τῶ τοσοῦτῳ χρόνῳ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἀσκήτεως τί κατώρθωσας; Λέγει αὐτῶ ὁ ἀδελφός· Ὑπαγε καὶ ἔρχου μετὰ δεκάτην ἡμέραν, καὶ λέγω σοι. Ὁ δὲ γέρων ἐλθὼν τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ εὔρε τὸν ἀδελφὸν τελειωθέντα, καὶ ὄστρακον γεγραμ-

μένον οὕτως. Συγχώρησόν μοι, Πάτερ, ὅτι οὐδέποτε ποιῶν τὸν κανόνα μου, ἀφήκα τὸν νοῦν εἰς τὴν γῆν.

157.

Παρεβάλλομεν ἐγὼ καὶ ὁ σοφιστὴς Σωφρόνιος ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ Καλαμῶνος, πλησίον τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου, τῶ ἀββᾶ Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ἠύρομεν ἐγγὺς αὐτοῦ δύο μοναχοὺς τῆς μονῆς Σουβίβων τῶν Σύρων. Διηγήσαντο δὲ ἡμῖν, λέγοντες, ὅτι Πρὸ τούτων τῶν δέκα ἡμερῶν ἦλθέ τις ξενικὸς γέρων, καὶ ἐλθὼν εἰς Σουβίβα τῶν Βεσσῶν, δέδωκεν εὐλογίαν. Παρεκάλεσεν οὖν τὸν ἀββᾶν τοῦ μοναστηρίου λέγων. Ποίησον ἀγάπην, καὶ ἀπόλυσον εἰς τὸ πλησίον μοναστήριον τῶν Σύρων, ἵνα ἐλθῶσι καὶ λάβωσι καὶ αὐτοὶ τὴν εὐλογίαν· ἵνα δὲ καὶ αὐτοὶ δηλώσωσιν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Χωρεμβῆ, ἵνα ἐλθῶσιν. Τότε ἐπεμψεν ὁ ἀββᾶς ἀδελφὸν πρὸς τὸν ἡγούμενον Σουβίβων τῶν Σύρων. Ἐλθὼν οὖν ὁ ἀδελφός λέγει αὐτῶ· Δεῦρο ἕως τοῦ μοναστηρίου τῶν Βεσσῶν· δήλωσον δὲ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Χωρεμβῆ, ἵνα ἐλθῶσιν. Ἀπεκρίθη ὁ γέρων. Φύτει, ἀδελφέ, οὐδένα ἔχω, ἵνα ἀποστείλω, ἀλλὰ ποιήσον τελείαν τὴν ἀγάπην, καὶ ὑπαγε, καὶ εἶπον αὐτοῖς· Λέγει ὁ ἀδελφός. Οὐδέποτε ἀπῆλθον, καὶ οὐκ ἐπίσταμαι τὴν ὁδόν. Τότε ὁ γέρων λέγει τῶ κυναρίῳ. Ἀπελθε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἕως τοῦ κοινοβίου τοῦ Χωρεμβῆ, ἵνα εἶπῃ τὴν ἀπόκρισιν. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ κύων μετ' αὐτοῦ ἕως οὗ ἔστησεν αὐτὸν πλησίον τοῦ πυλῶνος τῆς μονῆς. Ἐδειξαν δὲ ἡμῖν καὶ αὐτὸν τὸν κύνα οἱ διηγησάμενοι· εἶχον γὰρ αὐτὸν μεθ' ἑαυτῶν.

(Ἀπὸ εἴκοσι μυριάδων Ἀλεξανδρείας λαύρα ἐστὶ λεγομένη τοῦ Καλαμῶνος, ἀνὰ μέσον τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου, καὶ τοῦ Μαφοῤῥᾶ. Ἐν ταύτῃ παρεβάλομεν τῷ ἀββᾶ Θεοδώρῳ, λαβόντες καὶ τὸν σοφιστὴν Σωφρόνιον, καὶ ἐπερωτήσαμεν αὐτόν, λέγοντες· Καλὸν ἐστὶ, Πάτερ, ἐὰν παραβάλωμεν πρὸς τινα, ἢ ἐὰν παραβάλη ἡμῖν τις, λύειν ἐκ τοῦ οἴνου; Ἀπεκρίθη ἡμῖν ὁ γέρον, Οὐ. Λέγομεν οὖν αὐτῷ. Καὶ πῶς οἱ ἀρχαῖοι ἔλυον Πατέρες; Ἀπεκρίθη ὁ γέρον· Οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες ὡς μεγάλοι καὶ δυνατοὶ ἴσχυον καὶ λύσαι καὶ πάλιν δῆσαι. Ἡ δὲ ἡμετέρα γενεά, τέκνον, οὐκ ἐστὶν ἰκανὴ λύσαι καὶ δῆσαι· ἀλλ' ἐὰν λύσωμεν οὐκ ἔτι κρατοῦμεν τὴν ἀσκησιν ἡμῶν).

Ἐλεγεν ὁ ἀββᾶς Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Καλαμῶνος τοῦ ἐν τῷ ἀγίῳ Ἰορδάνῃ, ὅτι Ἐν μιᾷ ὥς ἤμην πρὸς τὸν ἀββᾶν Παῦλον τὸν Ἑλλαδικὸν εἰς τὸ σπήλαιον αὐτοῦ, ἰδοὺ τις ἐλθὼν, ἔκρουσε τὴν θύραν, καὶ ἐξελθὼν ὁ γέρον ἤνοιξεν αὐτῷ. Καὶ ἐξενεγκὼν ἄρτον καὶ βρεκτὰ ἔβαλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἔτρωγεν. Ἐγὼ δὲ ὑπέλαβον ὅτι ξένος ἐστὶ, καὶ παρακύψας διὰ τῆς θυρίδος, θεωρῶ, ὅτι λέων ἐστὶ. Καὶ λέγω τῷ γέροντι· Διατί, καλόγηρε δέδωκας αὐτῷ φαγεῖν; φράσον μοι τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ λέγει μοι. Παρήγγειλα αὐτῷ μὴ ἀδικῆσαι μήτε ἄνθρωπον μήτε κτῆνος, καὶ, Ἐρχου ἡμέρησιον, καὶ παρέχω σοι τὴν τροφήν σου. Καὶ ἰδοὺ ἐ-

χω ἐπτά μῆνας, ὅτι ἔρχεται δεύτερον τῆς ἡμέρας, καὶ παρέχω αὐτῷ τὴν τροφήν.

Πάλιν μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρέβαλον αὐτῷ θέλων ἀγοράσαι παρ' αὐτοῦ φλασκία. Καὶ λέγω αὐτῷ. Τί ἐστὶν, καλόγηρε; Πῶς ἔχει ὁ λέων; Ἀπεκρίθη μοι, Κακῶς. Λέγω αὐτῷ, Διατί; Ὁ δὲ λέγει μοι, Τῇ παρελθούσῃ ἡμέρᾳ ἦλθεν ὧδε, ἵνα παράσχω αὐτῷ φαγεῖν, καὶ θεωρῶ ὄλην τὴν γενειάδα αὐτοῦ ἡμαγμένην, καὶ λέγω αὐτῷ· Τί ἐστὶ; Παρήκουσάς μου, καὶ σαρκὸς ἔφαγες; Εὐλογητὸς Κύριος, οὐκ ἔτι παρέχω σοι τὴν βρωσιν τῶν Πατέρων, σαρκοφάγε. Ὑπάγε ἔνθεν. Ὁ δὲ, οὐκ ἔθελεν ἀπέλθειν. Τότε λαβὼν σχοινίον, καὶ τριπλώσας αὐτό, παρέσχον αὐτῷ τρεῖς πληγὰς, καὶ ἀπῆλθεν.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου.

Ὁ ἀββᾶς Πέτρος ὁ πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Σάββα, διηγήσατο ἡμῖν περὶ Ἀγιοδούλου, λέγων ὅτι ὄντος αὐτοῦ ἡγουμένου τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Γερασίμου, συνέβη ἀδελφόν τινα τῶν ἐκεῖ τελευτῆσαι, καὶ οὐκ ἔμαθεν ὁ γέρον. Καὶ κρούσαντος τοῦ κανοάρχου τὸ ξύλον, ἐφ' ᾧ πάντας τοὺς ἀδελφούς συναχθῆναι καὶ προπέμψαι τὸν τελευτή-

σαντα, ἔλθων ὁ γέρων, καὶ ἰδὼν τὸ λείψανον τοῦ ἀδελφοῦ κείμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐλυπήθη, ὅτι οὐκ ἠσπάσατο αὐτὸν πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ βίου. Ἀπελθὼν δὲ πρὸς τὴν κλίνην λέγει τῷ τεθνεῶτι, Ἐγείρου, ἀδελφέ, δός μοι ἀσπασμόν. Ὁ δὲ ἀναστάς ἠσπάσατο τὸν γέροντα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ γέρων. Κοίμα τὸ λοιπὸν ἕως ἔλθων ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγείρη σε.

Ὁ αὐτὸς ἀββᾶς Ἀγιάδουλος ἀνερχόμενος πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου, ἐν τῷ λογισμῷ διανοεῖτο, τί ἄρα γεγόνασιν οἱ λίθοι οἱ ἐκλεκτοὶ οἱ ἐμβληθέντες ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἀντὶ τῶν ἀρχόντων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς ταῦτα διελογίζετο παραχρῆμα, διστη ἔνθα καὶ ἔνθα τὰ ὕδατα, καὶ ἐθεάσατο τοὺς δώδεκα λίθους, καὶ βαλὼν μετάνοιαν τῷ Θεῷ, ἀνεχώρησεν.

12.

Ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν ἀββᾶν Ὀλύμπιον τὸν πρεσβύτερον τῆς λαύρας τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, λέγων· Εἰπόν μοι ρῆμα· Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Μὴ καθίσῃς μετὰ αἵρετικῶν, καὶ κράτει γλώσσης καὶ κοιτίας, καὶ ὄπου κάθη, συνεχῶς λέγε, ὅτι ξένος εἰμί.

107.

Ὡς ἀπὸ μιλίου ἐνὸς τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου τοῦ ποταμοῦ λαύρα ἐστὶ τοῦ ἁγίου ἀββᾶ Γερασίμου λεγομένη. Ἐν αὐτῇ τῇ λαύρᾳ παραβαλοῦσιν ἡμῖν διηγῆσαντο οἱ ἐκεῖ καθεζόμενοι Πατέρες περὶ τοῦ ἁγίου τούτου, ὅτι περιπατοῦντι ἐν μιᾷ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου, ὑπήντησεν αὐτῷ λέων πάνυ ὠρούμενος ἐκ τοῦ

ποδὸς αὐτοῦ. Εἶχε γὰρ ἀπὸ καλάμου σκόλοπα ἐμπαγέντα αὐτῷ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀγκωθῆναι αὐτοῦ τὸν πόδα, καὶ πλήρη πύου γενέσθαι. Ὡς οὖν ἐθεώρησεν ὁ λέων τὸν γέροντα, ἤλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπεδείκνυσεν αὐτῷ τὸν πεπληγμένον πόδα ἐκ τοῦ ἐμπαγέντος αὐτῷ σκόλοπος, κλαίων τρόπον τινά, καὶ δεόμενος τῆς παρ' αὐτοῦ θεραπείας τυχεῖν. Ὡς δὲ εἶδεν αὐτόν ὁ γέρων ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ, καθίσας, καὶ λαβόμενος αὐτοῦ τοῦ ποδός, καὶ ἀνατεμὼν αὐτόν, ἐξέβαλε τὸν καλάμον μετὰ πολλῶν ὑγρῶν, καὶ καλῶς περικαθάρισας τὸ τραῦμα, καὶ δῆσας τὸν πόδα παννίῳ, ἀπέλυσεν. Ὁ δὲ λέων θεραπευθεὶς οὐκ ἔτι εἶασεν τὸν γέροντα, ἀλλ' ὡς γνήσιος μαθητῆς ὅπου δ' ἂν ἀπήρχετο ἠκολούθει αὐτῷ· ὥστε θαυμάζειν τὸν γέροντα τὴν τσαύτην εὐγνωμοσύνην τοῦ θηρίου· καὶ λοιπὸν ἀπὸ τότε ὁ γέρων ἔτρεφεν αὐτόν, βῆλλων αὐτῷ ἄρτον καὶ βρεκτὰ ὄσπρια.

Εἶχε δὲ ἡ λαύρα ὄνον δι' ὕδωρ εἰς τὴν χρεῖαν τῶν γερόντων. Ἐκ γὰρ τοῦ ἁγίου τοῦ Ἰορδάνου πίνουσιν ὕδωρ. Ἀπέχει δὲ ἐκ τῆς λαύρας ὁ ποταμὸς μίλιον ἓν. Συνήθειαν οὖν εἶχον οἱ Πατέρες διδόναι τῷ λέοντι τὸν ὄνον, ἵνα βόσκη αὐτὸν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου. Ἐν μιᾷ οὖν βοσκόμενος ὁ ὄνος ὑπὸ τοῦ λέοντος, ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ὀλίγον διάστημα· καὶ ἰδοὺ καμηλάριοι ἐρχόμενοι ἀπὸ Ἀραβίας, καὶ εὐρόντες τὸν ὄνον, λαβόντες αὐτὸν ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια. Ὁ δὲ λέων ἀπολέσας τὸν ὄνον, ἤλθεν εἰς τὴν λαύραν πάνυ στυγνὸς καὶ κατηφῆς πρὸς τὸν ἀββᾶν Γερασίμον. Ἐνόμιζεν οὖν ὁ ἀββᾶς, ὅτι ἔφαγε τὸν ὄνον ὁ λέων·

καὶ λέγει αὐτῷ· Ποῦ ὁ ὄνος; ὁ δὲ ὡς περ' ἄνθρωπος εἰστήκει σιωπῶν, καὶ κάτω νεύων. Λέγει αὐτῷ ὁ γέρον· Ἐφαγες αὐτόν; εὐλογητὸς Κύριος. Εἴ τι ἐποίει ὁ ὄνος ἀπ' ἄρτι σὺ μέλλεις ποιεῖν. Ἀπὸ τότε οὖν ὁ λέων κελεύσαντος τοῦ γέροντος ἐβάσταζεν τὸ κανθῆλιον κεράμια τέσσαρα ἔχον, καὶ ἔφερε τὸ ὕδωρ.

Ἦλθεν οὖν ἐν μιᾷ στρατιώτης εὐξασθαι πρὸς τὸν γέροντα, καὶ ἰδὼν τὸν λέοντα τὸ ὕδωρ βαστάζοντα, καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν, ἠλέησεν αὐτόν. Καὶ ἐκβαλὼν τρία νομίσματα ἔδωκε τοῖς γέρουσι, ἵνα ἀγοράσωσιν ἕνον εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ὕδατος, καὶ τὸν λέοντα τῆς τοιαύτης λειτουργίας ἐλευθερώσωσι. Μετὰ οὖν χρόνον τινὰ τοῦ ἐλευθερωθῆναι τὸν λέοντα, ὁ καμηλάριος ὁ τὸν ὄνον λαβὼν, ἤρχετο πάλιν σῆτον πωλῆσαι ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει, ἔχων τὸν ὄνον μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ περᾶσας τὸν ἅγιον Ἰορδάνην κατὰ συγκυρίαν ὑπηγητήτῃ τῷ λέοντι. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εἶπεν τὰς καμηλούς, καὶ ἔφυγεν. Ὁ δὲ λέων, γνωρίσας τὸν ὄνον, ἔδραμεν ἐπ' αὐτόν, καὶ τῷ στόματί δακῶν αὐτοῦ, ὡς εἶπεν, τὸ δουλίριον, ἔσυρεν αὐτόν, καὶ τὰς τρεῖς καμηλούς· χαίρων ὁμοῦ καὶ κράζων, ὡς τὸν ὄνον ὃν ἀπώλεσεν, εὐρηκώς, ἦλθεν πρὸς τὸν γέροντα. Ὁ γὰρ γέρον εἶχεν ὅτι λέων ἔφαγε τὸν ὄνον. Τότε ἔγνω ὁ γέρον, ὅτι ἐσυκοφαντήθη ὁ λέων. Ἐπέθηκε δὲ ὄνομα τῷ λέοντι Ἰορδάνην. Ἐποίησεν οὖν μετὰ τοῦ γέροντος ἐν τῇ λαύρᾳ ὁ λέων, πενταετῆ χρόνον ἀχώριστος αὐτοῦ πάντοτε ὢν. Ὅτε δὲ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν ὁ ἀββᾶς Γεράσιμος, καὶ ὑπὸ τῶν Πατέρων ἐτάφη, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ ὁ λέ-

ων οὐχ εὐρέθη τῇ λαύρᾳ. Μετὰ γοῦν ὀλίγον καιρὸν ἦλθεν ὁ λέων, καὶ ἐζήτηε τὸν γέροντα· ὁ δὲ μαθητῆς τοῦ γέροντος, καὶ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος, ἰδόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, Ἰορδάνη, ὁ γέρον ἡμῶν ἀσῆκεν ἡμᾶς ὀρφανούς, καὶ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν, ἀλλὰ δεῦρο, φάγε. Ὁ δὲ λέων φαγεῖν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ τῆδε κάκεισε ὑπέστρεφεν, τοῦ ἰδεῖν τὸν γέροντα αὐτοῦ, ὠρυόμενος μεγάλα, καὶ μὴ φέρων αὐτοῦ τὴν ἀπόλειψιν. Ὁ δὲ ἀββᾶς Σαββάτιος ἰδόντες αὐτόν καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες τρίβοντες τὸν νῶτον αὐτοῦ, ἔλεγον αὐτῷ· Ἀπῆλθεν ὁ γέρον πρὸς Κύριον, ἔασας ἡμᾶς· καὶ ταῦτα αὐτῶν λεγόντων οὐκ ἠδύναντο ἐκ τῶν βοῶν οὐδὲ ἐκ τῶν ὀδυρμῶν παῦσαι αὐτόν. Ἀλλ' ὅσον αὐτόν ἐδόκουν διὰ λόγων θεραπεύειν, καὶ μεταβάλλειν, τοσοῦτον ὠρυόμενος αὐτὸς μᾶλλον καὶ μᾶλλον διετέλει, καὶ βοαῖς μείζονιν ἐκέχρητο τὸν θρῆνον ἐπαύξων καὶ δεικνύων διὰ τῶν φωνῶν καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν λύπην ἣν εἶχε μὴ βλέπων τὸν γέροντα. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος. Δεῦρο μετ' ἐμοῦ, ἐφ' ὅσον οὐ πιστεύεις ἡμῖν. Καὶ δεικνύω σοι ὅπου κεῖται ὁ γέρον ἡμῶν· καὶ λαβὼν αὐτόν ἀπήνεγκεν, ὅπου ἦσαν θάψαντες αὐτόν. Ἀπείχε δὲ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἡμισυ μιλίου. Καὶ σταθεὶς ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ ἀββᾶ Γερασίου, λέγει τῷ λέοντι. Ἴδου ὁ γέρον ἡμῶν· καὶ ἔκλινε τὰ γόνατα αὐτοῦ ὁ ἀββᾶς Σαββάτιος. Ὡς οὖν εἶδεν ὁ λέων πῶς ἔβαλε μετανόιας, κρούων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σφοδρῶς εἰς τὴν γῆν καὶ ὠρυόμενος, παραχρῆμα ἀπέθανεν ἐπάνω τοῦ τάφου τοῦ γέροντος.

Τούτο δὲ γέγονεν, οὐχ ὡς ψυχὴν λογικὴν ἔχοντος τοῦ λέοντος· ἀλλ' ὡς τοῦ Θεοῦ θέλοντος δοξάσαι τοὺς δοξάζοντας αὐτόν, οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον, καὶ δεῖξαι ποίαν εἶχον τὰ θηρία ὑποταγὴν πρὸς τὸν Ἀδὰμ πρὸ τοῦ αὐτὸν παρακοῦσαι τῆς ἐντολῆς, καὶ τῆς ἐν Παραδείσῳ τρυφῆς ἐκπεσεῖν.

141.

Ἀδελφὸς παρέβαλε τῷ ἀββᾶ Ὀλυμπίῳ εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου πλησίον τοῦ ἁγίου Ἰορδάνου, καὶ λέγει αὐτῷ, Πῶς κάθη ὧδε ἔχων τοσοῦτον καύσωνα, καὶ τοσοῦτους κνίφας; Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ γέρων· Ὑπομένω γὰρ τοὺς σκνίφας, ἵνα τὸν σκώληκα τὸν ἀκοίμητον διαφύγω. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν καύσωνα τοῦτον βαστάζω, δεδοικῶς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον· τοῦτο γὰρ πρόσκαιρον, ἐκεῖνο δὲ τέλος οὐκ ἔχει.

142.

Ἄλλος ἀδελφὸς παρέβαλεν εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου, τῷ ἀββᾶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἡγουμένῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀββᾶ, θέλω ἀναχωρῆσαι ἐκ τοῦ τόπου οὗ κάθημαι, ὅτι πάνυ ἀκηδιῶ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Ἀλέξανδρος· Φύσει, τέκνον, σημεῖόν ἐστι τοῦτο, ὅτι οὐκ ἔχεις κατὰ νοῦν, οὔτε τὴν κόλασιν τὴν αἰώνιον, οὔτε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐπεὶ οὐκ εἶχες ἀκηδιᾶσαι.

219.

Διηγῆσατό μοι γέρων πρᾶγμα τοιοῦτον, ὅτι ποτὲ ἐκάθισα μικρὸν χρόνον εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἀββᾶ Γερα-

σίμου, καὶ ἔσχον τινὰ ἀγαπητόν. Καθημένων δὲ ἡμῶν μιᾶς τῶν ἡμερῶν, καὶ λαλούντων περὶ ὠφελείας, ἐμνήσθη τὸν λόγον τοῦτον τοῦ ἀββᾶ Ποιμένος. Καὶ λέγει μοί, ὅτι Ἐγώ, πατήρ, πείραν ἔχω τῶν λόγων τούτων, καὶ τῆς ἀναπαύσεως τῆς ἐνεργείας αὐτῶν. Ποτὲ γὰρ ἔσχον τινὰ διδάσκαλον γνήσιον ἀγαπητὸν τῆς λαύρας, καὶ οὐκ οἶδα πόθεν εἶχεν εἰς ἐμὲ ὑπόνοιαν περὶ πράγματος φέροντος αὐτῷ λύπην, καὶ ἤρξατο στυγάζειν μοι. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἐγὼ στυγνόν, ἠρώτησα μαθεῖν τὴν αἰτίαν. Καὶ λέγει μοι· Ὅτι τότε τὸ πρᾶγμα ἐποίησας. Ἐγὼ δὲ μὴ συνειδῶς ἐμαυτῷ, παντελῶς τοιοῦτον πρᾶγμα ποιήσαντα, ἠρξάμην πληροφορεῖν αὐτόν, ὅτι οὐ σύνοίδα ἐμαυτῷ τοῦτο ποιήσαντα. Λέγει μοι· Συγχώρησον, οὐ πληροφοροῦμαι. Ἀναχωρήσας δὲ ἐγὼ εἰς τὸν κελλίον μου, ἠρξάμην ἐρευνᾶν τὴν καρδίαν μου, εἴτι τοιοῦτον πρᾶγμα πέπρακαί μοι, καὶ οὐκ ἠύρισκον. Βλέπω οὖν αὐτὸν κατέχοντα τὸ ἅγιον ποτήριον, καὶ ἐπιδιδόντα· καὶ ὁμνύω αὐτῷ κατ' αὐτοῦ, ὅτι οὐ σύνοίδα ἐμαυτῷ τοῦτο ποιήσαντι· καὶ οὐκ ἐπίσθη. Ἐλθὼν οὖν πάλιν εἰς ἐμαυτὸν καὶ μνησθεὶς τούτων τῶν λόγων τῶν ἁγίων Πατέρων, καὶ πιστεύσας αὐτοῖς, ἔστρεψα μικρὸν τὸν λογισμὸν μου, καὶ λέγω ἐν ἐμαυτῷ· Διάκων γνησίως ἀγαπᾶ με, καὶ ἀπὸ ἀγάπης κινούμενος ἐθάρρησέ μοι ὃ εἶχεν ἡ καρδία αὐτοῦ περὶ ἐμοῦ, ἵνα νήψω, καὶ τοῦ λοιποῦ φυλάξω ἐμαυτόν, καὶ μὴ ποιήσω αὐτό. Πλὴν ψυχὴ ἀθλία, ἐπειδὴ λέγεις, οὐκ ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο, μυρία κακὰ οὐ πέπρακαί σοι, καὶ ἔλαβες αὐτά; Ποῦ εἰσι τὰ ἃ ἐποίησας

χθές ἢ πρόχθες, ἢ πρὸ δέκα ἡμερῶν; μέμνησαι αὐ-
τῶν; οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἐποίησας ὡς ἐκεῖνα, καὶ ἔλαθες,
ὡς καὶ τὰ πρῶτα. Καὶ οὕτως διέθηκα τὴν καρδίαν
μου, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ ἐποίησα αὐτό, ἀλλ' ὥσπερ ἔλαθον
τὰ πρῶτα, οὕτως καὶ τοῦτο. Ἠρξάμην οὖν εὐχαριστεῖν
τῷ Θεῷ καὶ τῷ διακόνῳ, ὅτι δι' αὐτοῦ κατηξιώσέ με
ὁ Κύριος ἐπιγνῶναι τὸ σφάλμα μου, καὶ μετενόησα
περὶ αὐτοῦ. Ἀναστὰς οὖν ἐν τοιούτοις λογισμοῖς, ἤλ-
θον μετανοῆσαι τῷ διακόνῳ, καὶ εὐχαριστῆσαι αὐτῷ ὅ-
τι δι' αὐτοῦ ἔγνων τὸ σφάλμα μου. Καὶ ὡς ἔκρουσα εἰς
τὴν θύραν αὐτοῦ, ἀνοίξας βάλλει μοι μετάνοιαν πρῶτος
λέγων. Συγχώρησόν μοι, ὅτι ἀπὸ δαιμόνων ἐχλευά-
σθην, ὑπονοήσας περὶ σοῦ εἰς τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο. Ἐν ἀ-
ληθείᾳ γὰρ ἐπληροφόρησέ με ὁ Θεός, ὅτι οὐκ ἔχεις
πρᾶγμα. Καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐδὲ ἀρῆκέ με πληροφορησαί
αὐτόν, λέγων· Οὐκ ἔστι χρεία. Καὶ μεγάλως ὠφελη-
θεὶς, ἐδόξασα Πατέρα, καὶ Υἱόν, καὶ ἅγιον Πνεῦμα· ὃ
πρέπει κράτος, καὶ μεγαλοπρέπεια, εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μηνὶ Μαρτίῳ δ'. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πα-
τρὸς ἡμῶν Γερασίμου τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ
τῶν ἁγίων μαρτύρων Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς⁽¹⁾.

Στιχηρὰ τοῦ ἐσπερινοῦ ἤχος πλ'. δ'.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Πάτερ θεόφρον Γεράσιμε, δι' ἐγκρατείας πολλῆς,
προσευχῆς καὶ δεήσεως, τῷ Θεῷ ἐνούμενος ἀπερίτρε-
πτος ἔμεινας, ταῖς μεθοδίαις τοῦ πολεμήτορος, καὶ δοῦ-
λος ὦφθης τοῦ παντοκράτορος, ὅθεν τιμῶμέν σε, καὶ
τὴν θείαν μνήμην σου, περιχαρῶς, πίστει ἐορτάζομεν
ἀνευφημοῦντές σε.

Ὅσιε πάτερ Γεράσιμε, ἐν ἐρημίαις αἰεὶ, καὶ σπη-
λαίοις καὶ ὄρεσι, πίστει διαιτώμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζή-
τησας, καὶ τοῦτον εὔρες, ὥσπερ ἐπόθησας, ἀνεπιστρό-
φῳ ψυχῇ νευρούμενος, ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἐ-
κάστοτε καὶ μοναστῶν, στίφῃ προσενηνοχας, Χριστῷ σω-
ζόμενα.

Σὺ καθυπεύκων τοῖς νεύμασι, τοῦ παντεπόπτου Θε-

(1) Ἐκ τῶν ὄχι παρατιθεμένων ἀσματικῶν κανόνων, ἀνεκδότων ἔτι
ὄντων, ὁ μὲν τοῦ ἁγίου Γερασίμου, ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 208 με-
μβρανίνου κώδικος, αἰῶνος IB' τῆς συλλογῆς τοῦ ἁ. Σάββα, ὁ δὲ τῶν
μαρτύρων ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 241 μεμβρανίνου ὡσαύτως κώδικος, αἰῶ-
νος IA' τῆς αὐτῆς συλλογῆς. Τούτους συγκατέμιξα κατὰ τὴν τάξιν τῆς
παρ' ἡμῖν ἀκολουθίας τῶν μηνίων, ὅπως ἀμφοτέρων ἢ τούτων χρεῖσις
εὐκόλος καθίσταται κατὰ τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν ἁγίων.

οὔ, παρ' αὐτοῦ χάριν εἴληφας, ἐνεργεῖν τεράστια, καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας ἀγρίους θῆρας τε, καθυποτάττειν νοῦ καθαρότητι, ὅθεν τιμῶμέν σε, καὶ τὴν θεῖαν μνήμην σου, χρεωστικῶς, πίσται ἐορτάζομεν, θεομακάριστε.

Τῶν μαρτύρων. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι.

Τρισηλίου θεότητος, ἡ δυὰς ἡ πανάριστος, τῶν βασάνων πέλαγος διαπλεύσασα, πρὸς τοὺς λιμένας ἐσκήνωσεν, τοὺς θεοὺς ἐν χάριτι, τὸν τοῦ σκότους ἀρχηγόν, τῇ πλημμύρᾳ τοῦ αἵματος ἀποπνίξασα, ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων κατὰ χρέος, ὅθεν σήμερον τιμᾶται, καὶ εὐσεβῶς μακαρίζεται.

Καὶ ἐν ξύλῳ τεινόμενοι, καὶ πυρὶ φλογιζόμενοί, καὶ θηρίοις ἐνδοχοὶ προσριπτόμενοι, καὶ τοῖς κλυοῖς βαρυνόμενοι, καὶ βόθρῳ βαλλόμενοι καὶ εἰρκτῇ ἐφ' ἱκανόν, συγκλειόμενοι μάρτυρες, καὶ ξεόμενοι καὶ τυπτόμενοι μάτην, τὸν τῶν ὄλων οὐκ ἠρνήσασθε δεσπότην, οὐδὲ ξοάνοις ἐθύσατε.

Ὡς ἀστέρες πολύφωτοι, ἀναλάμπαντες ἅγιοι, σελασφόροις λάμπεσιν καταυγάζετε, τῆς οἰκουμένης τὸ πλήρωμα, καὶ πάντας φωτίζετε καὶ τῆς πλάνης τὴν ἀχλύν, παντελῶς ἐκδιώχετε, ὅθεν σήμερον, τὴν σεπτὴν ὑμῶν μνήμην καὶ φωσφόρον, ἐορτάζομεν συμφῶνως μεγαλομάρτυρες ἐνδοχοὶ.

Κάθισμα ἤχ. δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τοὺς πολυτρόπους αἰσιμοὺς ἐνεγκόντες, τὸν πο-

λυμήχανον ἐχθρὸν καθελόντες, οἱ ἀθλοφόροι Κύριε, ἀγάλλονται ἐν σοί, στέφος κομισάμενοι παρὰ σοῦ ἀφθαρσίας, ὧν ταῖς παρακλήσεσιν ρῦσαι πάντας κινδύνων, τοὺς ἐκτελοῦντας τούτων, τὴν σεπτὴν μνήμην ἐκ πόθου Χριστὲ πολυέλεε.

Ὁ κανὼν (τοῦ ἁγίου Γερασίμου) φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε «Γερασίμῳ τὸν αἶνον ὡς στέφος πλέκω».

Ὠδὴ α'. ἤχ. πλ. δ'. Ἀσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Γέρας ἀθανασίας καὶ τῆς ἀφθαρσίας τὸν θεῖον στέφανον, καλῶς ἠγωνισμένῳ ὁ Χριστὸς σοι παρέσχε Γεράσιμε.

Ἐχων τὸν φωτοδότην τὸν σῶν ὑπακούοντα δεήσεων, τῶν δαιμόνων τὸ σκότος ἀπεμείωσας πάτερ Γεράσιμε.

Ρεῖθροις τῶν σῶν δακρύων, ὥσπερ δένδρον πάτερ ἀρδευόμενος, καρποὺς ἀθανασίας προσηγάγω θεόφρον Γεράσιμε.

Ἀχραντε Θεοτόκε, παῦσον τὰς ὀδύνας τῆς καρδίας μου, ἡ Χριστὸν ἀνωδύνως ὑπὲρ νοῦν τε καὶ λόγον κυήσασα.

Κανὼν τῶν μαρτύρων φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε «Τὴν ἀυτάδελφον αἰρέσω ξυνωρίδα». Ἰωσήφ.

Ὠδὴ α'. ἤχ. δ'. Τριστάτας κραταιοῦς.

Τοὺς μάρτυρας Χριστοῦ, τὴν τερπνὴν ξυνωρίδα,

τῆς Τριάδος τῆς σεπτῆς ἀστέρας τοὺς φαιδροὺς εὐφημῆσωμεν σήμερον ἅπαντες μεγαλοφώνως, ταῖς αὐτῶν παρακλήσεσιν, ὅπως λάβωμεν χάριν καὶ ἔλεος.

Ἡθλήσατε στερρῶς παραδόντες τὸ σῶμα, αἰκισμοῖς παντοδαποῖς καὶ νῦν τοὺς οὐρανοὺς κατοικεῖτε γηθόμενοι, μάρτυρες στεφανηφόροι, τῶν ἀγγέλων συνόμιλοι διὰ τοῦτο ὑμᾶς μακαρίζομεν.

Νυττόμενος σαφῶς μαρτυρίου τῷ φίλτρῳ, τὸν σωτήριον Σταυρὸν ἐπόψεσι σοφῆ τοῦ τυράννου ἐτύπωσας Παῦλε ὡς καταμηνύων, σὲ αὐτὸν ἀγνοούμενον καὶ βασάνων πρὸς πείραν ἐχώρησας.

Αἰνέσωμεν πιστῶς τοῦ Θεοῦ τὴν μητέρα καὶ βοήσωμεν αὐτῇ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς· παναμώμητε Δέσποινα, ἴασαι ἡμῶν τὰ πάθη καὶ τὸν νοῦν φωταγώγησον καὶ πρὸς ἔνθεον κίνησον ἔρωτα.

ᾠδὴ Γ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Στρῶσιν ἐκούσιον, τῷ ὑπομείναντι ὄσιε ἀκολουθῶν, ὅπως ἐστρώθῃς τῷ βίῳ καὶ τοῖς πάθεσιν.

Ἴσχυσας σθενούμενος, παντουργικῶ σοφῆ νεύματι, τοῦ ἰσχυροῦ πάσας τὰς παγίδας συμπατήσας Γεράσιμε.

Μέτριον τὸ φρόνημα, καὶ ταπεινῶ σοφῆ πνεύματι σὺ ἐσχηκῶς, πάθη ψυχοφθόρα, παντελῶς ἐταπεινώσας,

Ὡσπερ μέγας ἥλιος, ταῖς τῶν θαυμάτων σου λάμψεσι, φωταγωγεῖς πάντων τὰς καρδίας τῶν πιστῶς ἐφημούντων σε.

Τέτοκας πανάμωμε τὸν τῷ Πατρὶ Ἰῖὸν σύνθρονον καὶ συμφυεῖ, πᾶσι τὰς εἰσόδους τῆς ζωῆς ὑποδείξαντι.

Τῶν μαρτύρων. Ὅτι στεῖρα ἔτεκεν.

Ἐψωθέντα ἐν ξύλῳ, καὶ αἰκισμοῖς ὀμιλοῦντα τὸν ἀδελφὸν ἰδοῦσα ἡ μάρτυς Ἰουλιανή, πρὸς τοὺς ἀγῶνας ζέουσα τῷ πνεύματι αὐθις προεχώρησεν.

Τεταμένη ἐν ξύλῳ, τὰς ἀνυποίστους βασάνους γενναιοτάτῃ γνώμῃ ἡ μάρτυς Ἰουλιανή, δυναμουμένη πνεύματι καὶ ζέουσα μάρτυς ἐκαρτέρησας.

Ἀναφθέντες μάρτυρες, τῇ τοῦ Κυρίου ἀγάπῃ τῶν λεβήτων βράσμα καταπατεῖτε ἀνδρικῶς καὶ ἀδελφίως φυλάττεσθε δεχόμενοι ὄροσον ἐπουράνιον.

Διὰ σπλάγχνα Κύριε ἐλέους, ἄνθρωπος ὦφθῃς ἐκ τῆς ἀγνῆς Παρθένου καὶ ἀνεκαίνισας ἡμᾶς καταφθαρέντας πάθεσιν καὶ τὸ πρῶτον κάλλος ἀπολέσαντας.

ᾠδὴ Δ'. Εἰσακήκοα Κύριε.

Οἶκος γέγονε πνεύματος, ἡ πεφωτισμένη πάτερ καρδία σου, ὅθεν βρούει τὰ χαρίσματα, θεραπεύει νόσους θεία χάριτι.

Νόμφ θείῳ πειθόμενος πάτερ, ἐκ νεότητος διετέλεσας ἐν Κυρίῳ ἀσπαζόμενος ἀσωμάτων βίον μετὰ σώματος.

Αἱ πορεῖαί σου, πρὸς σωτηριώδεις τρίβους εὐθύνθησαν, ὁδηγία θείου πνεύματος τοῦ ἐν σοὶ ὀσίως κατοικήσαντος.

Ἰησοῦν τὸν φιλόανθρωπον, ὃν ἀνερμητεύτως ἐκυρόφησας, ἐκδυσώπει παναμώμητε, τοῦ σωθῆναι πάντας τοὺς ὑμνεῦντάς σε.

Τῶν μαρτύρων. Δι' ἀγάπησιν οικτιρῶν

Ἐπετέθητε ἐν κλίναις πυρακτωθείσαις, καὶ μὴ φλε-
χθέντες ὄλωσ, τοὺς δημίους εἰς πίστιν μάρτυρες εἰλκύ-
σατε, στεργῶς ἐναλλήσαντες.

Λαμπρυνόμενοι τῇ χάριτι τοῦ Σωτῆρος τοῖς τῶν αἰ-
μάτων ὄμβροισ, ἀσεβείας τὴν φλόγα, μάρτυρες ἐσθέσα-
τε, πιστῶς θαυμαζόμενοι.

Φρουαττόμενος ὁ ἄνομος, βαρυτάτοις ὑμᾶς κλοιοῖς
βρύνει καὶ δεσμεύει ἀλύσει, μάρτυρες τοὺς λύσαντας
τῆς πλάνης τὸν σύνδεσμον.

Ὁ τὴν σύμπασαν, τῷ πνεύματι πλαστοουργήσας, ἐκ
σοῦ σαρκὶ γεννᾶται, παναγία Παρθένη, ξένην ἀναγέννη-
σιν ἡμῖν παρεχόμενος.

Ῥοδή. Ε'. Ὁρθρίζοντες.

Νοὶ κεκαθαρισμένῳ δεχόμενος τὰς ἐλάμψεις τοῦ ἀγί-
ου πνεύματος, φῶς μοναστῶν ἐχρημάτισας.

Ὁ βίος σου τῇ βίᾳ τῆς φύσεως διαλάμπων, ἀγ-
γελον ἐπίγειον μετὰ σαρκὸς ἀνέδειξεν.

Ναμάτων ζωήρρῶτων τοῦ πνεύματος πεπλησμένοις,
ποτάμευς ἐβλυσας πάτερ θεόφρον Γεράσιμε.

Ὡς ὄμβρος ἐπὶ σὲ καταβέβηκε Θεοτόκε ὁ λόγος,
σαρκούμενος εἰς φωτισμὸν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τῶν μαρτύρων. Τὸν φωτισμὸν σου Κύριε.

Νόμον Θεοῦ φυλάττοντες συγκλείεσθε φρουρᾶ, χειρὶ
δὲ Θεοῦ ἀγγέλου λυθέντες, ἀναπαυστικῶς διετελεῖτε ἀ-
θληταὶ γενναιότατοι.

Ἀγαλλομένῳ πνεύματι μετείχετε τροφῆς, χειρὶ
ἀγγέλου ἐπικομισθείσης, Ἰουλιανὴ καὶ θεῖε Παῦλε, ἀ-
θληταὶ γενναιότατοι.

Ἰδὼν ὑμῶν τὸ πρόσωπον λαμπόμενοι φαιδρῶς, τὸ
σκότος φεύγει καὶ γίνεται υἷος χαίρων τοῦ φωτός, στεργ-
ῶς ἀθλήσας, ὁ θεόφρων Στρατόνικος.

Νενεκρωμένον πάθεισιν, παρθένη τὴν ψυχὴν, ζῶν
τεκοῦσα τὴν ἀληθεστάτην, ζώωσον ἀγνή καὶ φώτισόν
με, λογισμοῖς ἀμαυρούμενον.

Ῥοδή. Σ'. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Σαρκὸς σου τὸ ἀσθενὲς τῇ δυναστείᾳ ρωνιούμενος τοῦ
ἐκ παρθένου ἡμῖν ἀγνῆς ἀναλάμπαντος, πᾶσαν ἐταπει-
νωσας δυναστείαν πάτερ, δυσμενῶν ἀσάρκων ὄσιε.

Συντρίψας τῶν νοητῶν λεόντων μύλας ἐν χάριτι,
ὑπέταξας αἰσθητῶν ὄρμήματα ὄσιε, ὅθεν καθυπεῖκει σοὶ
λέων ὡς ποιμὴν εὐπειθῶς διακονούμενος.

Τὸν βίον ἀγγελικόν, τὸ φρόνημα πάτερ μέτριος
κτησάμενος ἐν Χριστῷ, πρῶτος ἐχρημάτισας, καὶ νῦν κα-
τεσκήνωσας ἐν γῆ τῶν πράεων, χαρμονῆς θείας πλη-
ρούμενος.

Ἐσκήνωσεν ἐπὶ σοί, πατὴρ ἀγνή τὸ ἀπαύγασμα,
καὶ γεννηθεὶς ἐν σαρκὶ τὸν κόσμον ἐφώτισε, καὶ σκότος
ἐρρύσατο τῆς πολυθείας, διὰ τοῦτο ἀνυμνοῦμέν σε.

Τῶν μαρτύρων. Ἐβόησε προτυπῶν.

Ἐξέοντο ἀφειδῶς οἱ καλλίνικοι μάρτυρες, ἀφαιρέ-
σει τῆς δορᾶς τὴν δορᾶν ἐκδύμενοι, καὶ τὴν ἀφθαρσίαν
στολιζόμενοι θεῷ πνεύματι.

Συνείχετο ἀπορία ὁ πλάνος καὶ ἔφρασε, καὶ ἀσπί-
σιν καὶ θηροῖν ἀνημέροις συνέκλεισεν τοῦ Χριστοῦ ὀ-
πλίτας οὓς, ὁρῶν ἀβλαβεῖς διεπρίετο.

Ὡς ἔσωσεν Ἰωάνν του θηρὸς ὁ φιλόανθρωπος, οὕ-
τως σώζει ἰσθόλων δηγμάτων ἀπήνονας, καὶ ὑμᾶς ἀ-
θλοῦντας, τοῦ σταδίου ἐν μέσῳ μακάριοι.

Ξενίζεται ἀκοή τὸ παράδοξον ἄχραντε τοῦ σοῦ τό-
κου, πῶς παρθένος τεκοῦσα διέμεινας· καὶ τροφήν τῷ
πάντας ἐχορήγησας τρέφοντι νεύματι.

Κάθισμα (τοῦ ὁσίου).

Ἦχος πλ' Δ'. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Νῦν εἰς ἄλλον δόξαν γαρμονικῶς, θεηγόρε μετέβης
ἀσκητικῶς, τὸν βίον ἀνύσας σου, καὶ δαιμόνων τὰς
φάλαγγας, τοῦ σταυροῦ δυνάμει τρεψάμενος ὄσιε,
καὶ παθῶν τὴν φλόγα τῇ δρόσῳ τοῦ πνεύματος, σβέ-
σας σὺν ἀγγέλαις, τῷ δεσπότη τῶν ὄλων, Χριστῷ πα-
ριστάμενος ὑπὲρ πάντων τῶν πίστει σου ἐκτελούντων
μνημόνευε, μνήμην πάτερ τὴν ἔνθεον, τῶν πταισμά-
των ἄφρασε ἀιτούμειοι, ὅπως εὐρωμεν χάριν καὶ ἔλεος.

Ἐπόμνημα⁽¹⁾.

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου, ὃς ὑ-
πῆρχεν εἰς Μύρον τῆς Λυκίας. Οὗτος τὸν μονήρη βίον
ποθήσας πάντα τὰ αὐτοῦ διαδοῦς πένησι, παρεγένετο
εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ προσκυνήσας τὸ Ζωοδόχον μνήμα
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς λοιποὺς σεβασμίους

⁽¹⁾ Τὸ ἐπόμνημα τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῷ 208 κώδικι.

οἴκους, ἀνεχώρησεν ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου μέρεσι· καὶ
μοναστήριον σὺν Θεῷ δειμάμενος καὶ πλῆθος ἀδελφῶν
συναθροίσας καλῶς καὶ θεοφιλῶς τούτους ποιμένας καὶ
εἰς βαθὺ γῆρας ἐλάσας πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν.

Καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀρχέλλα⁽¹⁾, Κυρίλλου
καὶ Φωτίου καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Παύλου καὶ Ἰ-
ουλιανῆς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ.

ᾠδὴ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων.

Φῶς ἀνατέταλκέ σοι πάτερ, καὶ ἡ σύζυγος ἡ τού-
του Εὐφροσύνη, οὐρανίαις σκηναῖς, αἰετὶ ἀυλιζομένη καὶ
μελωδοῦντι σοι⁽²⁾ Κύριε ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὅμβροις δακρῶν ἀρδευθεὶς σου θεοφόρε τὴν καρ-
δίαν, ἐναρείους ἐκπλαστάνεις καρπούς δι' ὧν τρυφήν
τὴν ἄνω εἰς τοὺς αἰῶνας εἴληφας, μετὰ πάντων τῶν
οσίων.

Στόματι φέρων ὑμνωδίαν, ἐν μιμήματι ἀπαύστως
τῶν ἀγγέλων, ἐν ἀγρύπνῳ νοὶ Γεράσιμε ἐβόας εὐλο-
γητὸς εἶ.

Πῦρ οὐδαμῶς σε Θεοτόκε τῆς θεότητος κατέφλεξε
παρθένε, σὲ γὰρ βάτος ποτέ, εἰκόνιζεν ἐν ὄρει φλογι-
ζομένη Πάναγνε μηδαμῶς καιομένη.

Τῶν μαρτύρων. Ἀβραμαῖοί ποτε.

Ἰπὸ ἀνδρῶν πονηρῶν χειρὸς δεθεὶς καὶ πόδας, πε-
πυρωμέναις ράβδοις τύπτεται ὁ Παῦλος ὁ πάνσοφος,
ὑπομονῇ ἀμέτρῳ τὸν πονηρὸν νικήσας.

⁽¹⁾ Ὁ μαρτυρὸς οὗτος ἦν μέχρι τοῦδε ἀγνωστὸς ἡμῖν. Περὶ δὲ τῆς
μνήμης τῶν μαρτύρων Κυρίλλου καὶ Φωτίου ἰδὲ Συναξαριστὴν Νικοδήμου.

⁽²⁾ Τὸ χειρόγραφον: μελωδοῦντες.

Νέοις δοθεῖσαν σεμνή, καθυβρισθῆναι κόρη χειρὶ ἀγγέλου σὲ διέσωσεν ἀλώβητον, ἄφθορον, ὁ καθαρὸς νυμφίος Χριστὸς ὁ ζωοδότης.

Ἔφθησαν ἄμφω τυφλοί, οἱ ἐπελθόντες μάρτυς σε ἐνουβρίσαι, καὶ πιστεύσαντες τὸν νοῦν καταυγάζονται, ἀπολαβόντες πάλιν ταῖς σαῖς εὐχαῖς τὸ βλέπειν.

Ρῆξον παρθένε ἀγνή, τῇ τοῦ υἱοῦ σου λόγγῃ ἐμῶν πταισμάτων τὸ χειρόγραφον, καὶ σῶσόν με ψάλλοντα, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἔδῃ ἡ'. Οἱ θεορρήμονες παῖδες.

Δελαμπρυτμένος παρέστης τῷ Δεσπότη, ἀσκητικαῖς ἀγλαταῖς θαυματοφόρε Γεράσιμε, καὶ ταῖς τῶν ἀσωμάτων χορείαῖς ἠρίθμησαι.

Ἐν ἀκακίᾳ τὸν βίον διανύσας, τοῦ πονηροῦ τὴν καθέδραν, ὀλοσχερῶς ἀπεμείωσας, ἀσκητῶν ὠραιότης Γεράσιμε, ἐνδοξε.

Καταστολὴν ἀφθαρσίας ἐνεδύσω τῇ τῶν παθῶν ἀπεκδύσει, πάτερ θεόφρον Γεράσιμε, καὶ νυμφῶνος ἐνθέου ἀξίως ἐπέτυχες.

Ὡς εὐωδέστατον ρόδον εὐρηκῶς σε ἐν ταῖς κοιλάσι τοῦ βίου ὁ ὑπερούσιος Πάναγνε, διὰ σοῦ εὐωδίαν τῷ κόσμῳ διέπνευσεν.

Τῶν μαρτύρων *Αυτρωτὰ τοῦ παντός.*

Ἰερώτατον ζεῦγος αὐτάδελφοι ἐμβληθέντες εἰς βόθρον πυρούμενον, συγκαταβάσει ὤφθητε ἀκατάφλεκτοι ὄντως θεοῦ ἀγγέλου, ἀνυμνοῦντες Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν.

Δεδεμένους καὶ μέσον ὑπάρχοντας τῆς φλογὸς τοὺς ἀγίους, ὁ τύραννος λίθοις προστάσσει βάλλεσθαι ἀστραπαὶ δὲ κινούμεναι οὐρανῶθεν τὸ ἐγγεῖρημα τάχος διέλυσαν.

Ἄληθέσι σου λόγοις κατέπληξας τοὺς τυράννους Θεοῦ τὰ παράδοξα διεξελθὼν λαμπρότατα πανασοῖδιμε Παῦλε καὶ ἀναμέλπων, εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.

Ἰεραῖς ἐν φωναῖς μακαρίσωμεν, τοῦ Θεοῦ τὸ ἀμόλυντον σκῆνωμα, τὴν χώραν τὴν ἀνθρώπων, τὴν βλαστήσασαν στάχυν ἀθανασίας, τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν διατρέφοντα.

Ἔδῃ θ'. Ἐφριξε πᾶσα ἀκοή.

Ἰχνησι πάντων τῶν καλῶς ἐπὶ γῆς διοδευσάντων ἐπόμενος, ἀγάπην ἔσχηκας, πίστιν, ἐλπίδα, μέτριον φρόνημα καὶ ἀδιάλειπτον εὐχὴν, ἐγκράτειαν ἄφατον πάτερ Γεράσιμε, ἐντρυφῶν ταῖς καθαραῖς ἀναβάσειςιν.

Ὡ θαῦμα, πῶς ὡς λογικὸς καθυπεῖκει σοὶ ὁ θῆρ τῷ κελεύσματι τῷ σῷ Γεράσιμε, συμπροθυμίᾳ διακονούμενος Θεοῦ δοξάζοντας τὸν σὸν βίον τὸν ἰσάγγελον, σημείοις ὅτι καὶ ἀπείροις τεραστίοις καὶ θαύμασιν.

Στήριγμα ὠφθης μοναστῶν, καὶ σιγῶσα θεοφόρε παραίνεσις, τὴν στενωπάτην γὰρ τῆς ἐγκρατείας τρίβον διώδευσας, θείαις ἐλπίσι τὴν ψυχὴν αἰεὶ πλατυνόμενος, ὅθεν εὐρύχωρον ἐν σκηναῖς τῶν ἐκλεκτῶν εὔρες οἴκησιν.

Ἦνθησας πάτερ ἐν αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὡς φοῖνιξ ὑψίκομος, καὶ ὡς κυπάρισσος ἐμεγαλύνθηθαι θείαις ὑ-

ψώσεσιν, ὅθεν τὴν μνήμην σου πιστῶς, πάντες ἐορτάζομεν ἐν ἡ δεόμεθα πειρασμῶν ἡμᾶς παντοίων περισώζε.

Φέρουσα τὸν Ἐμμανουὴλ ἐν ἀγκάλαις σου ἀγνή, ὡσπερ νήπιον θεοχαρίτωτε ἐβόας· τέκνον ἐμὸν γλυκύτατον, πῶς ἐπιδώσω σοι μαστὸν τρέφοντι τὰ σύμπαντα, πῶς σπαργανώσω σε τὸν ὀμίχλη σπαργανώσαντα τὴν θάλασσαν.

Τῶν μαρτύρων. Εὐα μὲν τῷ τῆς παρακοῆς.

Ἦφθητε παράδεισος τερπνὸς πανόλβιοι, ζωῆς ξύλον μέστον ἔχοντες, τὸν τοὺς γενάρχας διὰ ξύλου τεθνήξαντας, ἐν ξύλῳ ζώσαντα, καὶ θαύμασιν ὡς ἄνθισιν ἄπαταν εὐωδιάζετε διάνοιαν.

Σύμφυχοι φρονήσαντες τὸ ἐν, ὀμαίμονες γνωρισθέντες θεία χάριτι, ξίφει ἐτμήθητε τὰς κάρας Χριστῷ τῇ κεφαλῇ καθαρώτερον πανεύφημοι ἐνούμενοι μάρτυρες, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὁμοιοῦμενοι.

Ἦ πάνσεμος Ἰουλιανὴ καὶ ἐνδοξος, καὶ ὁ Παῦλος ὁ θαυμάσιος, δύο ὡς μέγιστοι φωστῆρες, Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν φωτίζουσιν, αὐτῶν ταῖς ἱεραῖς παρακλήσεσιν λάμπρυνον λόγε τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Φιλάνθρωπον τέξασα Θεόν, φιλάγαθε Θεοτόκε, τῆς φιλίας με τῆς πρὸς τὴν σάρκα τῆς δολίας ἐν τάχει ἐλευθέρωσον δέομαι· καὶ δούλωσον τῷ θεῷ θελήματι τὸν ἁμαρτίας σκοτιζόμενον.

*Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου
πατρὸς ἡμῶν*

Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ

ὑπὸ Συμεῶν τοῦ μεταφραστοῦ.

1. Τοὺς εὐλογοῦντάς σε, φησὶ πρὸς τὸν Ἀβραάμ ὁ Θεός, εὐλογήσω, καὶ τοὺς καταρωμένους καταράσομαι· οὐ τοὺς ἀρετὴν μετιόντας μόνον ἐντεῦθεν διαμβύμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐπαινοῦντας αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν διαβιβάζων. Ἐνθεν τοι χρὴ καὶ τὰ ὑπὲρ ἀρετῆς τοῦ μακαρίου τούτου Κυριακοῦ παλαίσματα καὶ τοὺς ἰδρωτάς, οὐ θερμότατα μόνον ἀκούειν, καὶ θαυμάζειν καὶ ἀποδέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς μίμησιν ὅση δύναμις διανίστασθαι, καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον ἀποδύεσθαι ζῆλον· ὥστε μὴ εὐλογίας μόνον διὰ τὴν ἀποδοχὴν ἀξιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ συμμερίζεσθαι τοὺς στεφάνους αὐτῷ καὶ κωνεῖν τῶν βραβεῶν.

2. Ὅν ἤνεγκε μὲν ἢ πρὸς τῇ Ἑλλάδι Κόρινθος· ὄνομα δὲ τοῖς τεκοῦσι, τῷ μὲν πατρὶ Ἰωάννης, ὃς καὶ πρεσβύτερος τῆς ἐν Κορίνθῳ ἐκκλησίας χειροτόνητο, τῇ δὲ μητρὶ Εὐδοξία· Ὁ δὲ χρόνος αὐτῷ τῆς γεννήσεως τὸ τέλος ἦν τῆς βασιλείας Θεοδοσίου [Θεοδοσίῳ], δηλαδή τοῦ νέου [τῷ νέῳ]. Καὶ θεῖος δὲ ἦν πρὸς [τῆς] μητρὸς τῷ ἁγίῳ, Πέτρος ὁ Κορινθίων ἐπίσκοπος. Οὗτος δὲ ἄρα ὁ Πέτρος τὸν μακάριον Κυριακὸν εἰς τὸν

τοῦ ἀναγνώστου βαθμὸν τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἐν ἀπαλή ἔτι καταλέγει τῇ ἡλικίᾳ.

3. Ὁ δὲ ταῖς θείαις Γραφαῖς προσκείμενος, καὶ ταύτας συνεχῶς ἐπιών, καὶ νύκτας αὐταῖς ὄλας καὶ ἡμέρας συνών, ἐθαύμαζεν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅπως τε ἄρα τὴν ἀρχὴν ὁ Θεὸς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρωπέου [ἀνθρωπίνου] γένους ὠκονόμησε πάντα, καὶ ὅπως τοὺς κατὰ γενεὰν ἐκάστην εὐηρεστηκότας αὐτῷ τηλικαύτης ἠξίωσε τῆς τιμῆς, καὶ λαμπροὺς οὕτω καὶ περιδόξους πεποίηκε τὸν μὲν Ἄβελ διὰ θυσίας δοξάσας, τὸν δὲ Ἐνώχ δι' εὐαρεστήσεως τῇ μεταθέσει τιμῆσας· διὰ δικαιοσύνης, σπινθηρα τοῦ γένους τὸν Νῶε [σπινθηρα τῷ Νῶε] φυλάξας· τὸν Ἀβραάμ διὰ πίστεως πατέρα πολλῶν ἐθνῶν ἀναδείξας· τὴν εὐσεβῆ τοῦ Μελχισεδὲκ ἱερωσύνην ἀποδειξάμενος· ὑπομονῆς τε καὶ σωφροσύνης τὸν Ἰωσήφ εἰκόνα τῷ βίῳ, καὶ τὸν Ἰώβ παρασχομένους· τὸν Μωσῆα νομοθέτην ἀναδείξας· σελήνη καὶ ἡλίῳ ἠνίοχον Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ καταστήσας· προφήτην καὶ βασιλέα, καὶ φρικτοῦ μυστηρίου πρόγονον τὸν Δαυὶδ ἀποδείξας· τῆς Βαβυλωνίας καμίνου τὴν φλόγα τοῖς παισὶν εἰς ὄροσον μεταποιήσας. Πρὸς τούτοις, ἠπορεῖτο πλέον ἐκεῖνα διανοούμενος, τὸν τόκον τὸν ἄσπορον τὴν παρθένον αὐτὴν καὶ μητέρα· ὅπως τε Θεὸς Λόγος ὢν, ἄνθρωπος ἀτρέπτως ἐγένετο· καὶ ὅπως διὰ σταυροῦ τὸν ἄδην σκυλεύσειε [σκυλεύσειεν], τὸν ἀπατεῶνά τε ὄφιν κατήργησε, καὶ τὸν Ἀδὰμ εἰς τὸν παράδεισον αὐθις ἐπανήγαγε.

4. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ

Κυριακός, διεθερμαίνεται τὴν καρδίαν θεῖῳ ζήλῳ, καὶ τις αὐτὸν ἐννοία εἰσῆει, βίῳ καὶ τοῖς ἐν βίῳ χαίρειν εἰπόντα, ἐπὶ τὴν ἁγίαν ἀφικέσθαι πόλιν, καὶ ἁγίως ἐν ἁγίῳ βιώσαι τόπῳ, τῇ ἡσυχίᾳ προσκείμενον. Κατὰ τινα γ' οὖν ποτε Κυριακὴν, τῆς θείας ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ φωνῆς ἀκούσας· Εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι· οὐκ ἔδωκέ τιμι τὸ πρᾶγμα μέλλήσει, οὐδὲ βραχὺν ἐπέσχε χρόνον· ἢ διεσκέφατο· ἀλλ' εἰς ἔργον εὐθύς τὴν γνώμην προῆγε· καὶ τῆς ἐκκλησίας σιγῇ ὡς εἶχεν ὑπεξελθὼν, εἰς Κεγχρεᾶς ἀφικνεῖται· καὶ πλοίου ἐνταῦθα εἰς Παλαιστίνην καταίροντος ἐπιβάς, πρὸς Ἱεροσόλυμα σπουδῇ παραγίνεται, ὀκτωκαιδέκατον ἤδη γεγονώς ἔτος, ἐννάτῳ μὲν δὴ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ μεγάλου ἐνιαυτῷ, ὀγδόῳ δὲ Ἀναστασίου τῆς Ἱεροσολύμων ἱεραρχίας.

5. Ἐκείθεν τοίνυν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν ἐλθὼν, παρὰ τῷ μεγάλῳ Εὐστοργίῳ κατάγεται, ἀνδρὶ, φίλῳ τε ἀρετῆς ἄλλως, καὶ τῆς τοῦ Πνεύματος χαρίσματι διαλάμποντι· ὁ δὲ οἷα φιλόστοργος τῷ ὄντι [πατῆρ] πολλῇ τοῦτον ὥσπερ εἰκὸς δεξιούται τῇ διαθέσει· καὶ πρὸς τὸ ὑπ' ἐκείνου ἤδη συστάντι πλησίον τῆς ἁγίας πόλεως Σιών περιφανεῖ μναστηρίῳ, παραχειμάσαντα τὸν Κυριακὸν πλείονος ἡσυχίας πόθος αἰρεῖ· καὶ ὥστε τὴν ἔρημον αὐτὴν καταλαβεῖν καὶ τῆδε οἰκῆσαι, σπουδὴν ἐτίθετο πᾶσαν.

6. Τὰ κατὰ τὸν θεῖον τοιγαροῦν Εὐθύμιον παρὰ πάντων σχεδὸν διδασκόμενος, [ἡ ἀρετὴ γὰρ αὐτὸν ἐ-

μήνυε πανταχοῦ] ἔρωτι δεινῶς τῆς τοῦ ἀνδρός συντυχίας ἠλίσκετο· καὶ δεῖται ὡς δυνατὸν τοῦ μεγάλου Εὐστοργίου, εὐχῆς ἀξιοθένητα τῆς παρ' αὐτοῦ μετ' εἰρήνης ἀπολυθῆναι.

7. Τούτου δὴ ἄρα γενομένου τῆ τοῦ θαυμαστοῦ Εὐθύμιου λαύρα διαβαλῶν, Ἀνατολίῳ τινὶ πρεσβυτέρῳ, καὶ Ὀλυμπίῳ μοναχῷ, ἀδελφοῖς μὲν τὸ γένος, Κορινθίοις δὲ τὴν πατρίδα, ξενίζεται· καὶ συχνὰς παρ' αὐτοῖς ἡμέρας διαγωγῶν, εἶτα καὶ τὸν μέγαν Εὐθύμιον ἐθέασατο, καὶ αἱ μακάριαι χεῖρες ἐκείναι τῆς ἱεῤῃς αὐτοῦ ἦψαντο κεφαλῆς, ὁμοῦ μὲν τὸ μοναχικὸν ἐνδυμα περιβαλλόμεναι τοῦτον [τούτῳ], ὁμοῦ δὲ καὶ δαψιλεστέραν ἐπ' αὐτὸν καλοῦσαι τοῦ Πνεύματος τὴν ἐνέργειαν.

8. Μείναι μέντοι ὁμοῦ ὁ Εὐθύμιος τοῦτον ἐνταῦθα οὐκ εἶασε, διὰ τὴν ἡλικίαν· πάνυ γὰρ ἐφυλάττετο τὰς τῶν ἀγενεῶν καὶ μειρακίων ἐν τῇ οἰκείᾳ λαύρᾳ διατριβάς, ὅπως μὴ σκάνδαλόν τι πρὸς λογισμοὺς ἀτόπους τῶν ἀδελφῶν τοῖς ὑπολοίποις ὑπάρχοιεν· ἀλλὰ τοῦ μεγάλου ἡδὴ Θεοκτίστου πρὸς τὸν ποθούμενον ἐκδημήσαντος Ἰησοῦν, αὐτὸς τὸν Κυριακὸν πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Γεράσιμον, παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἐκπέμπει. Τὸ θεῖον τοίνυν γέρας ὡς ἀληθῶς ὁ Γεράσιμος δεξάμενος τὸν Κυριακόν, καὶ ἡλικίας οὕτως ἔχοντα ἰδὼν, ὑπηρετεῖσθαι ἀπέταξεν αὐτὸν ἐν τῷ κοινοβίῳ. Διῆγε μὲν δὲ ὁ θαυμάσιος ἐν αὐτῷ οὗτος, ξύλα τε διακλῶν, καὶ ὕδωρ μετακομίζων, τροφήν τε τοῖς ἀδελφοῖς ἐτοιμάζων, καὶ πρὸς τὰ τοῦ μαγειρείου διακονούμενος, [ἀλλὰ] καὶ

οὕτως ἔχων καὶ κόποις τηλικούτοις καὶ καμάτοις διήμερεύων, ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ὁμιλίᾳ καὶ τῇ δεήσει, τὰς νύκτας ἀνήλισκε, καὶ θερμότερον μᾶλλον καὶ ἀκμαιότερον μετὰ τὸ τῆς χειρὸς ἔργον, τῶν ἱερῶν ὕμνων ἀπῆρχετο· καὶ συνελόντα φάναι, τὴν τῶν ἀναχωρητῶν πολιτείαν, ἐν κοινοβίῳ καὶ πράγμασι τοσοῦτοις, ἐπεδείκνυτο διὰ πάντων, ἄρτῳ καὶ ὕδατι μόνοις, καὶ ταῦτα παρὰ δύο ἡμέρας τρεφόμενος.

9. Ἐκ τούτων ὑπερφιλῆσαι τε αὐτὸν ὁ Γεράσιμος προήχθη καὶ οὕτω τῆ τοῦ νεωτέρου ἤλετο πολιτεία, καὶ τοιαύτην ἐπὶ τοῖς ἐκείνου τρόποις καὶ τῷ περὶ τὰ πνευματικὰ ἔρωτι τὴν πληροφορίαν εἰλήφει, ὡς καὶ παραλαμβάνειν αὐτὸν ἐν ταῖς τῶν νηστειῶν ἡμέραις εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ρουβᾶ, καὶ κοινωνὸν ἔχειν τῶν ἐκεῖ καμάτων καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναβάσεως. Ἐνταῦθα καὶ ὁ θαυμαστὸς Εὐθύμιος διατρίβειν ἐλέγετο, καὶ μεταδίδόναι τῶν θείων αὐτοῖς μυστηρίων Κυριακῆς ἐκάστης, ἕως ἢ τῶν Βαίτων ἀφίκοιτο.

10. Βραχέος δὲ ὑπορρέυσαντος μεταξὺ χρόνου, ἄπεισι μὲν τὴν καλὴν πρὸς τὸν Θεὸν πορείαν ὁ μέγας Εὐθύμιος· ὁρᾷ δὲ τὴν ἱεράν ἐκείνου ψυχὴν ὁ Γεράσιμος ὑπὸ ἀγγέλων προπεμπομένην καὶ λαμπρῶς εἰς οὐρανοὺς ἀνιούσαν, θθεν ἐκέκλητο. Αὐτίκα τοίνυν παραλαβὼν τὸν Κυριακόν, ἀνεισί τε εἰς τὴν αὐτοῦ λαύραν, καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα χερσὶ πιθούσαις, αἰδοῖ τῆ προσηκούσῃ θάπτει, καὶ ὅσα νόμος ἐνταῦθα τελέσας, ἀναστρέφει πάλιν.

11. Ἐνότῳ δὲ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ τοῦ Κυρια-

κοῦ παρουσίας ἔτει, καὶ ὁ θαυμαστὸς Γεράσιμος τελευτᾷ, καὶ τὴν πρὸς τὸν κοινὸν Δεσπότην, καὶ οὗτος ἐστὶ λατὸ ἐκδημίαν, πέμπτη Μαρτίου μηνὸς Ἰσταμίου. Ἐβδόμου δὲ καὶ εἰκοστοῦ ὁ Κυριακὸς ἤπτετο ἤδη. Καὶ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν, εἰς τὴν τοῦ Εὐθυμίου λαύραν ἀφίκετο· εἰσδεχθεὶς μέντοι ὑπὸ Ἡλιοῦ· οὗτος γὰρ τμηκᾶδε αὐτῆς προηγείτο, κελλίον τε παρ' αὐτοῦ εἰλήφει, καὶ τῆς ποθουμένης ἀφθόνως ἀπήλαυεν ἡσυχίας· θερμοτάτην εἰσενεγκάμενος τὴν σπουδὴν, ὥστε τὴν λαύραν εἰς κοινόβιον μετασκευασθῆναι.

12. Ἦν δὲ τις ἐν αὐτῇ Θωμᾶς, ἡδίστα τοὺς ὑπὲρ ἀρετῆς ἀσπαζόμενος πόνους, καὶ πολλὴν ὄσσην τῆς ψυχῆς ἐπιδεικνύμενος τὴν φιλοσοφίαν. Τούτῳ συνήφη τε ὁ Κυριακὸς τὸν τοῦ πνεύματος σύνδεσμον, καὶ τῆ αὐτοῦ ἀγωγῇ καὶ τοῖς τρόποις ἐπόμενος, εἰς τελεωτέραν ἀρετὴν ἐγυμνάζετο, καὶ τὸν ἐκεῖνου βίον ἐζήλου, καὶ πρὸς τὴν ὁμοίαν παρεσκευάζετο μίμησιν.

13. Οὗτος ἄρα ὁ Θωμᾶς, καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ Φεΐδου κατεπέμφθη τοῦ διακόνου, ἐφ' ᾧ πρὸς τὴν τοῦ κοινόβιου οἰκοδομὴν ὠνήσαιο ἀναλώματα. Τὰ γὰρ τῶν πατέρων Εὐθυμίου καὶ Θεοκτίστου μοναστήρια περὶ τὴν τῶν ὀνομάτων μόνων τμηκᾶτα διαίρεσιν ἐγνωρίζετο, κοινήν τὴν ἀγωγὴν ἔχοντα καὶ τὸν βίον· καὶ ὑφ' ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ποιμένι οἰκονομούμενά τε καὶ ποιμαινόμενα, τοῦ μεγάλου τοῦτο Εὐθυμίου τοῖς μετ' αὐτὸν ἐντειλαμένου. Ἄλλ' εἶχε μὲν ἤδη καὶ τὸν θεῖον Θωμᾶν, ἡ ἐκεῖθεν αἰδὶος κατοικία· τὸν ἐνταῦθα διανύσαντα βίον καὶ τῷ τῶν δικαίων καὶ οὗτος χορῶ συνήριθμητο.

14. Δώδεκα δὲ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν περιελθόντων ἐνιαυτῶν, Λογγίνος ὁ τῆς τοῦ Θεοκτίστου μονῆς ἀφηγούμενος τελευτᾷ καὶ οὗτος τὸν βίον. Καὶ Παῦλον τὴν τῆς μονῆς προστασίαν ἐκδεξαμένου, Τερέβων ὁ Ἀγαρηνός, ὃς ταῖς ἱεραῖς πάλαι τοῦ Εὐθυμίου χερσὶν ἐβαπτίσατο, πρὸς τῆ τελευτῇ καὶ αὐτὸς ὢν, πολλὴν τινα τοῖν μοναστηρίοι ἀμφοῖν οὐσίαν καταλελοίπει.

15. Τοῦ Παύλου δὲ ἀδικώτερόν τε περὶ τὰ χρήματα, καὶ ἀνομώτερον περὶ τὰς ἐκεῖνου ἐντολὰς προσενηχθέντος καὶ αὐτὸν τὸν τοῦ Τερέβωνος νεκρὸν μετὰ τῶν χρημάτων ἀφελομένου, στάσις μεταξύ τῶν μοναστηρίων ἐγείρεται· καὶ τῇ στάσει, καὶ διαίρεσις ἐπακολουθεῖ, ὡς ἀποτειχίσαι τε τὸν Παῦλον τὰ προστεθέντα τῇ τοῦ Εὐθυμίου λαύρᾳ χωρία, καὶ φραγμὸν αὐτοῖς περιβαλεῖν καὶ πύργον ἐποικοδομησαί, ἀλλὰ μὴν καὶ πανδοχεῖον ἀπὸ τῆς τοῦ Σουκᾶ λαύρας πλησίον τοῦ Δαυιδίου πύργου ὠνήσασθαι, καὶ τῇ τοῦ Εὐθυμίου καὶ αὐτὸ ἀπονεῖμαι.

16. Ὁ τοίνυν μακάριος Κυριακὸς ἐπὶ τῇ διαίρεσει τῶν ἀδελφῶν προσοχθίσας, ὅπως οὖς ἐν τ' αὐτῷ [ταῦτῳ] ἡλῖος ἐς αἰὶ ἐώρα, ἔρωσ οὐκ ἀρετῆς οὐδὲ ἡσυχίας, ἀλλὰ χρημάτων ἄρτι διέστησεν, ἀναχωρεῖ τε ἐκεῖθεν καὶ εἰς τὴν τοῦ Σουκᾶ παραγίνεται. Συχνὸν τοίνυν ἐν αὐτῇ διατρίψας χρόνον, καὶ τέσσαρας ταύτας διακονίας, τὴν τῶν ἄρτων καὶ τῆς λοιπῆς διαίτης τῶν ἀδελφῶν πρόνοιαν, τὴν τῶν νοσοῦτων ἐπιμέλειαν, τὴν ὑποδοχὴν τῶν ξένων, τὴν τῆς λαύρας οἰκονομίαν ἐν διαφόροις ἐτέσι διατελέσας, καὶ τὰς τῶν ἀδελφῶν ἀπάντων συνειδή-

σεις μάρτυρας τῆς οἰκειᾶς ὑπομονῆς καὶ τῆς ταπεινώσεως, εὐρηκῶς τῆς τε ἄλλης ἀκριβείας ἣν οἱ θεοὶ κανόνες τοὺς ἱερεῖς ἀπαιτοῦσιν, ἐν ἔτει τεσσαρακοστῶ τῆς ἡλικίας, εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τιμὴν ἀνάγεται. Τὴν γε μὴν τῶν κειμηλίων τῶν ἱερῶν φυλακὴν, καὶ τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐπιμέλειαν, ἐπὶ δέκα πρὸς τοῖς ὀκτῶ ἔτεσιν ἐπιστεύθη.

17. Λέγεται μέντοι περὶ Κυριακοῦ καὶ ταῦτα ὡς παρ' ὄλους τοὺς τοσοῦτους χρόνους, οὐ μόνον οὐκ [οὐδ] ἐπιδύσειεν ὁ ἥλιος τῷ ἐκείνου παροργισμῷ, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ὄλως ὀργισθεῖη, οὐδὲ ἐσθίοντα τοῦτον ἡ ἡμέρα ἴδοι· καὶ ὡς οὐ πρότερόν ποτε τὸν καιρὸν τοῖς ἀδελφοῖς τῶν θείων ὕμνων σημαίνων, τοῦ κρούσματος παύσαιτο, ἕως ὄλον τῇ καθαρᾷ καὶ ἀμώμῳ γλώσση διέλθοι τὸν ἄμωμον.

17. Ἐβδόμῳ μέντοι πρὸς τοῖς ἐβδομήκοντα ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας, τὰ κειμήλια ὧν τὴν φυλακὴν πεπίστευτο παραδούς, ὁ μὲν ἐπὶ τὴν τοῦ Νατουφᾶ ἔρημον ἀναχωρεῖ· τῷ δὲ ἄρα καὶ μαθητῆς εἶπετο. Ἀπορούμενοι τοίνυν τροφῆς, καὶ οὐκ ἔχοντες ὅθεν τὴν τῆς φύσεως ἀνάγκην παραμυθήσονται· οὐδὲ γὰρ μελάγρια κατὰ τὴν ἔρημον πεφύκει· ταῦτα γὰρ ἱκανῆ τούτοις ἐστίασις ἦν, εὐχεται ὁ θεὸς Κυριακὸς τῷ Θεῷ, τροφὴν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐνταῦθα δοῦναι σκιλλῶν [σκιλῶν]· δαψιλῶς γὰρ τούτων ἡ ἔρημος καὶ ἀφθόνως εἶχε. Καὶ πρὸς τὸν μαθητὴν ἐπιστραφεὶς, Συνάγαγε, φησί, τέκνον ἐκ τούτων τῶν σκιλλῶν [σκιλῶν], καὶ ἄλλας ἐπιβαλῶν αὐταῖς, ἐν χύτρᾳ ἔψησον· καὶ εὐλογητὸς ὁ θε-

ός, ὅτι ἔσται καὶ ἡμῖν ἐξ αὐτῶν χορτασθῆναι.

19. Ταῦτα ὁ μὲν τῷ μαθητῇ ἐπισκήπτει, Θεὸς δὲ τῆς εὐχῆς ἄνωθεν ἐπήκοος ἦν, ὁ εἰς ὕδωρ ἐκ πέτρας πηγάσας, καὶ τὴν πολλὴν ἐκείνην τῆς Μερρᾶς πικρίαν εἰς ἀνάλογον ἀμείψας γλυκύτητα. Αἴτε γὰρ σκιλλαι, τῆς ἐμφύτου καὶ αὐται πικρίας μετέβαλον, καὶ εἰς τέσσαρας ἐξ ἐκείνου χρόνους τροφὴ τοῖς μακαρίοις ἐγένοντο. Ἄλλ' οὐκ ἐγκαταλείψει Κύριος τοὺς ὀσίτους αὐτοῦ, εὐκαιρῶς τῷ ἱερῷ Δαυὶδ ἐνταῦθα εἰρήσεται. Ἄνῆρ γὰρ τις ἀπὸ τῆς κώμης Θεκῶων· παρὰ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ θρέμματα νεμόντων, πυθόμενος τὰ κατὰ τὸν Κυριακόν, ἄρτους θερμούς ἐπὶ τὸν ὄνον ἐνθήμενος ἤκει· καὶ παρ' αὐτῷ καταθεὶς τὸν φόρτον, ἀπιὼν ὄψετο· καὶ τούτοις ὁ Κυριακὸς τοῦ λοιποῦ σὺν τῷ μαθητῇ διέεζεν. Ἄλλὰ τότε μὲν ὁ μαθητῆς τὸν συνήθη τρόπον τὰς σκιλλας ἐψήσας, μὴ ἐπιτραπὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Κυριακοῦ, ἔθετο δεῖπνον· εἶτα τὴν αὐτῶν πικρίαν οὐκ ἐνεγκόντι, καὶ ἡ δύναμις αὐτῷ μετὰ τῆς φωνῆς ἐσθέσθη, καὶ ὡσεὶ νεκρὸς ἔκειτο. Συμβαλὼν τοίνυν ὁ θεὸς Κυριακὸς τῆς συμφορᾶς τὴν αἰτίαν, καὶ χεῖρας εἰς προσευχὴν ὑπὲρ τοῦ μαθητοῦ διάρας, ἀνίστησι τοῦτον, καὶ τῶν θείων αὐτῷ μεταδούς τῆς δειλίας ἠπίως ἀναλαμβάνει.

20. Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ἐπιλιπόντων αὐτοὺς τῶν ἄρτων, χαλεπωτάτῳ λιμῷ συνέχοντο πάλιν. Καὶ πάλιν ὁ μακάριος οὗτος τὸν μαθητὴν σκιλλας αὐτοῖς δεῖπνον παρασκευάσαι προτρέπεται. Ὁ δὲ τὴν τροφὴν ἐξεργασάμενος, καὶ ταύτην προθείς, ὁμῶς

ἐδεδοίκει χρῆσασθαι. Εἰσῆει γὰρ αὐτὸν ἢ προλαβοῦσα πικρία· καὶ ὅπως φαγόντα, οὐ τὸ φθέγγεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ κινεῖσθαι αὐτὸν ἐπέλιπεν. Εὐλογῆσαντος μέντοι τοῦ Κυριακοῦ, καὶ τὸν τοῦ σταυροῦ τύπον ἐπιβαλόντος, εἶτα καὶ ἀψαμένου τῶν προκειμένων καὶ πρώτου φαγόντος, ἀναθαρρήσας καὶ ὁ μαθητής, εὐθύς ἤπτετο. καὶ ἔφαγόν τε ἡδέως καὶ ἱκανῶς ἀνεκτήσαντο.

21. Πέμπτος τῆς ἐν τῷ Νατουφᾶ τούτῳ διατριβῆς ἡνύετο χρόνος· καὶ τινος μὲν υἱὸς τῶν ἐν τῇ Θεσκωῶν πονηρῶ συνείχετο πνεύματι· καὶ δυσφόρως εἶχε καὶ χαλεπῶς. Τὰ περὶ τοῦ θεοῦ δὲ Κυριακοῦ μαθὼν ἕκαστα ὁ πατήρ, παρ' αὐτὸν τε ἄγει τὸν παῖδα, καὶ θερμῶς ἐδεῖτο, ἀμῦναι τῷ παιδί χαλεπῶς κάμνοντι. Ὁ δὲ καὶ ἀμφοτέρους οἰκτεῖρας, τὸν μὲν τοῦ πάθους, τὸν δὲ τῆς ἐπὶ τῷ παιδί λύπης καὶ τῆς ἀπαρακλήτου βαρυθυμίας, εὐχὴν τε τῷ νεανίσκῳ ἐπιλέγει, καὶ τῷ τοῦ σταυροῦ χρίσας ἐλαίῳ, τῆς πικρᾶς ἐκείνης ἀπαλλάττει μανίας

22. Τοῦ θαύματος τοίνυν εἰς πολλοὺς ἤδη διαφορήσαντος, μυρίον παρ' αὐτὸν πλῆθος συνέρρεον, τὴν ἡσυχίαν αὐτῷ καὶ τὴν προσευχὴν ἐπικόπτοντες. Ταῦτα ὁ γενναῖος Κυριακὸς ἐκκλίνων ἐπὶ τὴν ἐνδοτέρω τοῦ Ρεμβᾶ ἔρημον διαβαίνει. Καὶ πέντε παρ' αὐτῇ διαγαγὼν ἔτη, ρίζας τε μελαγρίων καὶ ἀκρέμονας καλάμων προσίετο· καὶ ταῦτα ὄψον τε ἱκανὸν αὐτῷ ἦσαν, καὶ οὐδὲν εἰς ἡδονὴν τῆς τῶν πλουσιῶν τραπέζης ἀπολειπόμενον.

23. Ἄλλ' ἢ τῶν χαρισμάτων τοῦ Κυριακοῦ τῶν

θειῶν ἐνέργεια, πόλιν καὶ τὴν ἔρημον ταύτην τῷ πλήθει τῶν ἐπιδημούντων ἐποίει. Καὶ πάντες οἷς εἴτε πονηρὸν ἐνοχλοῖη πνεῦμα, εἴτε νόσος ἑτέρα πιέζοι, πρόθυμοι πρὸς τὸν ἄνδρα ὡσπερ ἄν εἰς ὁμολογουμένην ἰασιν ἔτρεχον· καὶ κενὸς ἐκείθεν οὐδεὶς ἐπανήσαν. Δυσχεραίνων δὲ τῷ πλήθει τῶν προσιόντων καὶ αὐθις ὁ θεὸς Κυριακός, εἰς τοῦτο τῆς ἐρήμου φοιτᾷ, ἐν ᾧ τῶν ἀναχωρητῶν οὐδὲ εἰς οὔτε μείνας ἦν, οὔτε διεληθῶν πώποτε· ὁ τόπος δὲ ἄρα Σουσακεῖμ τοῖς ἐγγχωρεῖσι ὠνόμαστο. Καὶ ἐν αὐτῷ, ὅτε τῆς νέας λαύρας καὶ ὁ τῆς τοῦ Σουκᾶ ποταμοὶ ἄμφω συμβάλλουσι, βαθύτατοι ὦν ἴσμεν καὶ μέγιστοι ρέοντες. Καὶ τούτους εἶναι, περὶ ὧν πρὸς τὸν Χριστὸν εἴρηται τῷ Δαυίδ· Σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς Ἡθαμ, λέγεται. Ἄλλ' εὐχερῆ πάντως ἀνθρώποις καὶ ραδίαν καὶ τὴν ἄβατον δῆπου ταύτην ἔρημον, ἢ περὶ τὸν ἄνδρα πίστις ἐποίει· μᾶλλον δὲ ἢ τῶν ἐκείνου θειῶν χαρίτων ἀφθονία· ἦτις καὶ τὴν πίστιν θερμότερον ἀνεκίνει, καὶ τὰς εὐσεβεῖς ψυχὰς εἰς πόθον ἐπήγετο. Ἐπτὰ γὰρ ἐνταῦθα ἔτη τοῦ Κυριακοῦ διαγαγόντος, ἐπειδὴ λοιμὸς ἐπισκήψας τότε κακῶς τὰ περικεῖ πάντα ἐποίει, καὶ πολλοὺς ἀναιρῶν οὐκ ἀνείει, δέισαντες οἱ τῆς τοῦ Σουκᾶ λαύρας, ἐπιβαίνουσι καὶ τῆς ἀβάτου ταύτης ἐρήμου· καὶ δέονται τοῦ Κυριακοῦ, καὶ τοῦτον ἐκλιπαροῦσι, τῇ λαύρᾳ καὶ αὐθις ἐπιδημῆσαι· ὅπως τοῦτο γ' οὖν ἀνυσιμώτατον κατὰ τοῦ λοιμοῦ φάρμακον ἔχοιεν, τὴν ἐκείνου ἐπιδημίαν.

24. Ἐλεον τοίνυν αὐτῶν ἢ ἀγαθὴ καὶ φιλόανθρωπος ἐκείνη λαβοῦσα ψυχὴ, κάτεισί τε εἰς τὴν λαύραν

πάλιν καὶ πρὸς τῷ τοῦ μακαρίου Χαρίτωνος κελλίῳ πέμπτον διατελέσας ἐνιαυτόν, ἀνδρείότατα τοὺς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας κατηγωνίζετο. Τότε μὲν δὴ καὶ ὁ θαυμασίος Κύριλλος, ἀπὸ τῆς τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου λαύρας, τῇ τοῦ μακαρίου Σάββα παραβαλὼν, ἐφ' ᾧ τὸν ἡσυχαστὴν ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἴδοι, ὑπηρέτης αὐτῷ γραμμάτων πρὸς τὸν μακάριον τοῦτον Κυριακὸν γίνεται. Τὰ δὲ γράμματα τὸν τε κατὰ τὴν ἁγίαν πόλιν ἀναρριπισθέντα ἐδήλου πόλεμον, καὶ ἰκέτευον αὐτὸν ἐκτενέστερον τοῦ Θεοῦ δεηθῆναι, ὥστε τοὺς ἐν τῇ νέᾳ λαύρᾳ μετὰ Νόννου καὶ Λεοντίου τὴν ἐκ τῶν Ὠριγένους δογμάτων συμμαχίαν παραλαβόντας, καὶ κατὰ τῆς ὀρθοδόξου στρατευταμένους πίστεως, ἡττηθῆναι, καὶ τὴν πολλὴν ἐκείνην ἀλαζονείαν ἀποβαλεῖν.

25. Ὁ Κύριλλος μὲν οὖν εἰς τὸν Σουκᾶν ἀφικόμενος, καὶ Ζωσίμῳ καὶ Ἰωάννῃ πρώτοις ἐκεῖνου τοῖς μαθηταῖς ἐντυχῶν, εἶτα καὶ ὡς τὸν μέγαν σὺν αὐτοῖς Κυριακὸν ἄπεισιν ἐγχειρίζει τε αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν, καὶ ὅσα πάλιν ἀπὸ γλώττης αὐτῷ εἶρητο, διέξεισι πάντα. Ὁ δὲ θερμόν τι καὶ οἶον ἀπὸ καρδίας ἐπιδακρύσας, εἰπέ, φησί, τῷ ἀποστειλαντί σε· Μὴ ἀνιώμεθα, Πάτερ· ὀψόμεθα γὰρ θᾶττον Νόννον μὲν καὶ Λεόντιον, τὴν ζωὴν ἀθλιώτατα καταστρέψαντας· τοὺς δὲ ἐπιχωριάσαντας τῇ λαύρᾳ λύκους ὡς αἰσχίστα ἐκεῖθεν ἀπελαυνομένους· καὶ τὰ λογικὰ πρόβατα πάλιν ἀλύπως αὐτὴν πατοῦντα καὶ ἀδεῶς, καὶ ἐν αὐτῇ νεμόμενά τε καὶ ἐκτρεφόμενα. Πρὸς ταῦτα ἐκεῖνος· Τίνα δέ ἐστι, Πάτερ τὰ ὑπ' αὐτῶν πρεσβευόμενα, ἤρετο· διαβεβαι-

οῦνται γὰρ ἔφη, τὰ περὶ προϋπάρξεως καὶ ἀποκαταστάσεως δόγματα, μέσα τε εἶναι καὶ ἀκίνδυνα· ἐκεῖνα πρὸς τοῦτο μαρτυρεῖν αὐτοῖς λέγοντες, ἅπερ φησί πού τῶν ἑαυτοῦ ἀπολογητικῶν ὁ μέγας Γρηγόριος. « Ἐμοὶ δ' οὖν πρᾶγμα φαίνεται εὐ τῶν φαυλοτάτων, διδόναι κατὰ καιρὸν ἐκάστῳ τοῦ λόγου τὸ σιτομέτριον, καὶ σικονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν τῶν ἡμετέρων δογμάτων ὅσα περὶ κόσμων ἢ κόσμου πεφιλοσόφηται, περὶ ὕλης, περὶ ψυχῆς, περὶ νοῦ, καὶ τῶν νεσρῶν φύσεων, βελτιόνων τε καὶ χειρόνων, περὶ τῆς τὰ πάντα συνδεούσης Προνοίας· ὅσα τε κατὰ λόγον ἀπαντᾶν δοκεῖ, καὶ ὅσα παρὰ λόγον τὸν κάτω καὶ τὸν ἀνθρώπινον· εἴτε ὅσα περὶ τῆς πρώτης ἡμῶν συστάσεως, τύπων τε καὶ ἀληθείας καὶ διαθηκῶν, καὶ Χριστοῦ παρουσίας πρώτης τε καὶ δευτέρας. Ἐν τούτοις γὰρ φασι καὶ τὸ ἐντυγχάνειν οὐκ ἄχρηστον, καὶ τὸ διαμαρτάνειν ἀκίνδυνον.

26. Ταῦτα τοῦ θαυμασίου Κυρίλλου ἐρομένου· ὁ μακάριος Κυριακός, οὐμενοῦν εὐ μέσα τὰ περὶ προϋπάρξεως δόγματα καὶ ἀκίνδυνα, ἔφη· τούναντίον δὲ μᾶλλον, ἀκροσφαλῆ τε καὶ ἐπικίνδυνα. Ὅπως δέ σοι καὶ τὴν πολυσχιδῆ αὐτῶν ἐν βραχεῖ παραστήσω ἀσέβειαν, φασὶ μὴ ἓνα τῆς Τριάδος τὸν Χριστὸν εἶναι. Λέγουσι τὰ ἐξ ἀναστάσεως ἡμῶν σώματα εἰς ἀπώλειαν ἤξειν παντελῆ, καὶ Χριστοῦ πρώτου λέγουσιν ὅτι οὐκ εἶη τοῦ κόσμου δημιουργὸς ἡ Τριάς· ὅτι τε ἐν τῇ ἀποκαταστάσει δυνήσονται πάντα τὰ λογικὰ μέχρι καὶ δαιμόνων, δημιουργεῖν αἰῶνας· καὶ ὅτι αἰθέρια καὶ σφαι-

ροειδῆ ἐγείρονται ἡμῶν τὰ σώματα ἐν τῇ ἀναστάσει· οὕτω γὰρ καὶ τὸ τοῦ Κυρίου φασὶν ἐγηγῆσθαι· καὶ ὅτι ἴσοι αὐτῷ ἐν τῇ ἀποκαταστάσει γινόμεθα.

27. Τοῦ Κυρίλλου δέ, Τί δῆτα, Πάτερ, ἐπανερομένου, μὴ τοὺς τοσοῦτους ὑπὲρ ἀρετῆς ἀνέτλησαν πόρους, ἀλλ' εἰς τὴν καταργουμένην ταύτην σοφίαν ἀνάλωσαν, ὁ μακάριος ὑπολαβὼν Κυριακὸς Ἐματαιώθησαν γάρ, φησὶν, ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἡ ἀσύνητος αὐτῶν ἐσκοτίσθη καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν. Νόννος δὲ τῶν κακῶν ἀπαρχὴ τούτων· ὃς ὑψουργὸν οὐκ ἀγενῆ τὰ τοιαῦτα, Λεόντιον εὐρηκῶς τὸν ἐκ Βυζαντίου, μετὰ τὴν τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τελευτήν, τὸ κακὸν εὐθύς ἀρρώστημα τοῦτο, πολλαχοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὑπέσπειρε. Καὶ πρῶτα μὲν τοὺς ἐν τῇ νέᾳ λαύρᾳ, λογιωτέρους, ἀλογωτέρους δὲ εἰπεῖν ἀληθέστερον, τῇ οἰκείᾳ ὑπηγάγετο αἰρέσει. Εἶτα οὐ μέχρι τούτων ἔστη, ἀλλ' ὅπως καὶ τῶν ἄλλων τῆς ἐρήμου μοναστηρίων, πολλοῖς τῆς τοιαύτης μεταδῶ λύμης, πολλῆς ἡξίου τὸ πρᾶγμα φροντίδος. Ἐπειτα ὥστε καὶ τὸν ταπεινὸν ἐμὲ τῇ ἑαυτοῦ συλλαβεῖν πάγῃ· τίνα οὐκ εἰσενέγκατο τὴν φιλονεικίαν; Ἄλλ' ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτήν, κατὰ τὸν ἐκείνου τῆς αἰρέσεως βόρβορον ἀκριβῶς παραδεικνύσα. Καὶ οὐκ ἐγὼ τῆς αὐτοῦ μόνος ἐκράτησα κακουργίας, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς τοῦ Σουκᾶ συνοδίας, καὶ οὗτοι διὰ τῆς ἡμετέρας συμβουλίας, γενναίως πρὸς τὴν ἐκείνου πανουργίαν ἔστησαν, καὶ τῶν δολερῶν ἐθῶν ἐλείπων, καὶ τῆς περὶ τὸ κακὸν εὐμηχανίας περιεγένοντο.

28. Ἐπεὶ δὲ οὕτω φανερώς προσβαλὼν ἠττήθη, ἐτέρως ὑποποιήσασθαι τῆ συνοδίαν ἐμηχανᾶτο. Καὶ τίνα Πέτρον Ἀλεξανδρέα, ἐπιρρεπῶς πρὸς αὐτὸν ἐξ ἀρχαίου καὶ τὴν κακὸδοξὸν αἵρεσιν ἔχοντα; ἐφίστησι τῇ συνοδείᾳ· εἴ πως ἀλλὰ ταύτη γ' οὐν ἡρέμα πρὸς κοινωνίαν αὐτοὺς ἐφελκύσεται. Φιλεῖ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἄρχοντι συμμορφοῦσθαι τὸ ὑποχέριον. Ἄλλ' ἠγνῶει ὁ μάταιος εὐφώρατον καὶ καταφανὲς προτιθεὶς δέλεαρ. Μικρὸν γὰρ τῆς συνήθους ἐκείνου κακίας τῇ συνοδίᾳ ὑποφανείσης, ἡ δὲ αὐτίκα κινηθεῖσα πᾶσα, τὸν Πέτρον ἀπωθεῖται τῆς προστασίας.

29. Εἶτα καὶ πάλιν οἱ περὶ Νόννον, Πέτρον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἕτερον, τῷ προτέρῳ κατὰ μῆδεν ἀδιάφορον, ἠγούμενον αὐτοῖς ἐφιστᾶσιν. Αὕτη δὲ ἀκριβεῖς κἂν τούτῳ τῆς τοῦ προλαβόντος κακίας ἐνιδούσα τοὺς χαρακτῆρας παραχρῆμά τε καὶ αὐτὸν ἀποβάλλει. καὶ εἰς τὴν τοῦ μακαρίου Σάββα λαύραν ἐλθοῦσα, ἠγούμενον λαμβάνει Κασσιανόν, τὸ γένος Σκυθοπολίτην, τὸ σέβας πιστότατον ἀρετῇ καὶ λόγῳ σύντροφον. Καὶ ταύτη μόλις ἰσχύσαμεν τὴν πολλὴν τῶν τὰ Ὠριγένους νοσεύοντων ὀρμὴν ἀνακρούσασθαι, καὶ καταστεῖλαι φλεγμαινούσαν. Ταῦτα ἡ γλυκεῖα ἐκείνη γλῶσσα διεξελθοῦσα, ὡς καὶ τῆς τοῦ μεγάλου μονῆς Εὐθυμίου μάθοι τὸν Κύριλλον εἶναι, μετὰ περιχαρείας εὐθύς, Ἴδου καὶ συγκοινοβιώτης εἶμαι, φησὶν, ἀδελφέ. Καὶ διαλαβὼν τὰ περὶ τῶν ἐν ἀγίοις Εὐθυμίου διηγεῖτο καὶ Σάββα. Καὶ ταῦτα ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ μακαρίου τούτου Κυριακοῦ σαφῶς διδά-

χθείς, ἐν τοῖς αὐτῶν ἕκαστα λόγοις ἀνέγραψεν· ὡς ἔστιν ἐκεῖθεν μαθεῖν, εἴ τις μὴ παρέργως, ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτὰ ἐπιλέγοιτο.

30. Οὕτω μὲν οὖν ὁ θεῖος Κυριακὸς καὶ ὁμιλίᾳ τοιαύτῃ καὶ διηγήμασιν ἡδονῆς τὴν ἐκείνου ψυχὴν διαπλήσας, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τε τῶν Ὀριγένους νόμων ἀκριβῆς φύλαξ αἰσχίστῳ τέλει τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξε Νόννος, ἧ τε ἰσχύς αὐτῶν ἅπασα διελύθη· καὶ ὁ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους ἐλώφησε πόλεμος· καὶ κατ' ἀλλήλων ἐκείνοι τὴν μάχην καὶ τοὺς κινδύνους ἐκίνησαν· καὶ πολλοὶ ἐν τῷ τοῦ Χαρίτωνος φαιτῶντες σπηλαίῳ, οὐκ ὀλίγην τῷ θεῷ Κυριακῷ παρεῖχον τὴν ὀχλήσιν, τὴν ἡσυχίαν ἐπιταράττοντες, ἐπὶ τὸν Σουσακεῖμ ἀναχωρεῖ πάλιν, ἔννατον ἤδη καὶ ἐνεγηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ἀνύων. Ἐκείνου μὲν δὴ ὄγδοον ἐν αὐτῷ διαμεμενηκότος χρόνον, λαμβάνει τις ποτε τὸν Κύριλλον πόθος τῆς τοῦ Κυριακοῦ ὁμιλίας. Καὶ εἰς τὴν λαύραν ἐλθὼν τοῦ Σουκᾶ, καὶ τὸν τούτου μαθητὴν Ἰωάννην παραλαβὼν, τὸν Σουσακεῖμ ἄμφω καταλαμβάνουσιν· οὐκ ἔλαττον, ἢ ἐννενήκοντα σταδίους τῆς λαύρας ἀπέχοντα. Ὡς οὖν πλησίον ἐγένοντο ἤδη, λέων αὐτοῖς μεγέθει μέγιστος καὶ φοβερώτατος ἰδεῖν ὑπαντήσας, διετάραξέ τε τὸν Κύριλλον, ὥσπερ εἰκός, καὶ εἰς θεός ἐνέβαλεν. Οὕτω τοίνυν ὁ μαθητῆς Ἰωάννης ἔχοντα τὸν ἄνδρα ἰδὼν, Μὴ δέδισθι, ἔφη. Καὶ ὁ λέων, ὡς πρὸς τὸν ἅγιον αὐτοὺς ἀπιόντας ἔγνω, ὑπεῖξέ τε τῆς ὁδοῦ εὐθύς, καὶ αὐτοὶ κακῶν ἀπαθείς διήλθον. Τούτους ἡ ἱερὰ κεφαλὴ ἐκείνη θεασαμένη, ὑπερήσθη τε

αὐτίκα, καὶ ἠδὺ αὐτοὺς καὶ οἰκεῖον ἰδοῦσα, πρεσβυτικῶς εὖ μάλα καὶ χαριέντως. Ἰδοῦ, φησί, καὶ ὁ συγκοινοβιώτης μοι, Κύριλλος. Εἶτα παραμίζας τι καὶ παιδιᾶς ὁ μαθητῆς Ἰωάννης· Ἀλλὰ τοῦτον, εἶπεν ὁ λέων, Πάτερ, δεινῶς ἐβόησε, καὶ δειλὸν ἀπέδειξε φανερώς. Ἡ δὲ ἱλαρὰ ψυχὴ ἐκείνη· Σὺ δὲ ἀλλὰ μὴ φοβοῦ, εἶπε, τέκνον· ὁ γὰρ λέων οὗτος ἐνταῦθά μοι παραμένει φύλαξ ἀκριβῆς τῶν λαχάνων· καὶ οὔτε θηρίῳ εἰσφοιτᾶν συγχωρεῖ οὐδενί, οὐδὲ ἀγρίου αἰγὸς ἐφόδιον, οἶμαι, τὰ λάχανα δέδιεν, ἐγρηγορότος τοῦ φύλακος.

31. Εἶτα πολλὰ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον Πατέρων διεξεληθῶν, καὶ ταύτῃ διαναστήσας, καὶ κινητικώτατον, αἶον εἰς ἀρετὴν, αὐτοῖς ἔρωτα ἐμβαλὼν, τράπεζαν παρατίθησιν. Ἐνταῦθα ὁ λέων ἐφίσταται. Ὁ δὲ τῷ θηρίῳ μὲν ἄρτον τε τῇ χειρὶ ὀρέγει, καὶ εἰς φυλακὴν τῶν λαχάνων. Πρὸς δὲ τοὺς συγκατακεκλιμένους· Ἀγαθὸν γε, ὦ τέκνα, εἶπε, τοῦ ἀγροῦ φύλακα κέκτημαι. Οὔτε γὰρ ἄρκτος ἐνταῦθα, οὐδὲ θηρίον ἄλλο τι, ἀλλ' οὐδὲ ληστής, οὐδὲ βάρβαρος τοῖς παριούσι τὸν ἀγρὸν ἐπιτίθεται. Κολάζει γὰρ καὶ αὐτοὺς δεινῶς καὶ ἀπόλυστιν ὁ λέων.

32. Τοῖς μὲν οὖν ὄλην παρ' αὐτῷ ἡμέραν διαγαγοῦσι, καὶ τῆς διδασκαλίας ἐκείνης καὶ τῆς ἐκκεχυμένης ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ χάριτος ἀπολαύσασιν, εὐλογίας τε εἰς τὴν ἐξῆς μεταδίδωσι, καὶ ἐν εἰρήνῃ ἀπολύει. Καὶ ὁ λέων ὑπεῖξέ τε αὐτοῖς αὖθις, καὶ ὑπέπεσεν ἔχοντας καὶ τῆς ἐπὶ τὰ οἰκεῖα χαίροντες εἶχοντο.

33. Ὁ δὲ ἅγιος οὗτος Κυριακὸς τῷ Σουσακεῖμ ἐτι

παραμένων, επειδὴ ὕδωρ αὐτῷ ἐκ πηγῶν οὐ παρῆν ὥστε ὁμοῦ μὲν αὐτὸν χρῆσθαι, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ λάχανα ἄρδειν, τὸ ἐν τοῖς τῶν πετρῶν κοιλώμασιν ἐπισυναγόμενον ἕξαντλῶν, ἐπότιζέ τε θέρους αὐτὰ κατὰ μεσημβρίαν, καὶ οὐκέτι διψᾶν συνεχώρει. Τὸν γὰρ περὶ τὸ μετέπωρον χρόνον ἤρδεν αὐτὰ ἱκανῶς ἡ ὥρα. Αὐχμοῦ δὲ ποτε κατὰ θέρος πολλοῦ γεγονότος, καὶ αὐτῶν τῶν ἐν ταῖς πέτραις κοιλωμάτων οὐδὲ ἕχνος ἐχόντων ὕδατος, τὰ ὄμματα ἐκείνος εἰς οὐρανοὺς ἀνασχῶν, αἰτεῖ παρὰ τοῦ Θεοῦ ὕδωρ. Καὶ ἀθρόον τι νέφος ὑπὲρ κεφαλῆς παχυνθέν, εἰς ὑετὸν ἐρράγη· καὶ τὰς ὑδρίας αὐτοῦ, καὶ τὰ κοιλα τῶν πετρῶν ἐπλήρωσε πάντα καὶ τῆ τε τοῦ ὀσίου χρεῖα, τῆ τε τῶν λαχάνων ἄρδεία, μέχρι πολλοῦ τοῦτο ἐπήρκεσεν. Ἐκεῖνο δὲ με γεγόμενον ἐνταῦθα εἰσέρχεται, ὅπερ εἰ καὶ μὴ τῆς τοῦ ἁγίου ἔχεται διηγῆσεως, ἀλλ' οὐ μετρίαν οἶτει λεχθὲν καὶ αὐτὸ τὴν ὠφέλειαν.

34. Παρίοντι κατὰ τὴν ἔρημον τῷ μαθητῇ ποτε τοῦ ἁγίου τούτου μετὰ τοῦ συμφοιτητοῦ Παραμόνου, ἐπιφαίνεται τι περὶ μυρική ἀγρία ἔστως, ἀνθρώπου εἰδῶλον. Οἱ δέ, τῶν ἀναχωρητῶν ἓνα τὸ φαινόμενον οἰηθέντες πολλοὶ γὰρ τὴν ἔρημον ταύτην τὸ τηνικαῦτα ὄκουν πρὸς αὐτὸν εὐθέως ἐτράποντο. Ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦσαν ἤδη καὶ τὸ φανὲν οὐδαμοῦ, ἔμπαλιν ἐκεῖνοι πονηρὸν πνεῦμα νομίσαντες εἶναι, προσῆξάντο· καὶ τῆ εὐχῇ τὸ, Ἄμην, ἐπειπόντες, ὀρώσι τῆ δε κάκειτε· καὶ σπήλαιόν τι αὐτοῖς ὑπόγειον ὑποφαίνεται. Ὅπερ σημεῖον αὐθις κρίναντες δεξιόν, καὶ τινα δούλον τοῦ Θε-

οῦ τὸν φανέντα εἶναι καὶ εἰς αὐτὸ καταδύναι ὑπολαβόντες, εὐλογίας αὐτοῖς μεταδοῦναι καὶ εἰρήνης ἤξιον.

35. Ὅψε γοῦν ποτε φωνὴ ἐνδόθεν ὑπερχήθη ἐκ τοῦ σπηλαίου. Τί θέλετε ἀπ' ἐμοῦ; λέγουσα, γυνὴ γὰρ εἰμί. Ἀλλὰ ποῦ πορεύεσθε; ἤρετο. Οἱ δέ, Πρὸς τὸν ἀναχωρητὴν, ἔφησαν, Κυριακόν. Ἀλλ' εἶπέ ἡμῖν, ἥ τις καλεῖ, καὶ ὅμως ἐνταῦθα εἶ, καὶ ἐφ' ᾧ παραγέγονας. Ἡ δέ, νῦν μὲν ὑπάγετε, ἔφη· ἐπανήκουσι δὲ αὐθις, ἐρῶ. Ὡς οὖν ἐπέκειντο πλέον οὗτοι, καὶ οὐκέτι οὐδὲ ἀποστήσεσθαι μικρὸν ἔλεγον μὴ πρότερον τὰ κατὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἀκούσαντες, Ὅνομα μὲν ἐγὼ Μαρία, γενομένη δὲ ψάλτρια ἔφη, πολλοῖς οἶδα σκανδάλου πρόφασιν παρασχούσα. Ἐδεδόμην τοίνυν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰκέτευον αὐτόν, ρυσθῆναί με τῶν τοῦ πονηροῦ παγίδων. Καὶ ποτε τὴν καρδίαν συντριβεῖσα, καὶ πυρὶ θείῳ τὴν ψυχὴν διαθερμανθεῖσα, εἰς τὸν ἅγιον Σιλῶ-ἀμ κατήλθον· καὶ τὸ σκεῦος τοῦτο πλήσασα ὕδατος ὃ παρ' ἐμοὶ καὶ εἰς ἔτι μένει, καὶ θερμια ἐν τῇ σπυρίδι λαβοῦσα, ἐνταῦθα παρεγενόμην. Καὶ τούτων οὐδὲν εἰς δεῦρο ἠλαττονήθη. Ἀλλ' οὐδὲ ἄνθρωπον ἐξ ἐκείνου εἶδον, οὐδὲ εἰς ὀμιλίαν τινί, οὐδὲ εἰς λόγους ἤλθον. Ἀλλ' ἅπιτε νῦν καὶ ὑμεῖς, καὶ ἀναστρέφοντες ἐπισκέψασθέ με.

36. Τούτων ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, ὑποχωροῦσι, καὶ ὡς τὸν μακάριον ἔλθόντες Κυριακόν, ἀπαγγέλλουσιν αὐτῷ πάντα. Ὁ δὲ ἐθαύμασέ τε, ὡς εἰκός, καὶ ἐπισκέψασθαι πάλιν αὐτὴν ἐπανήκουσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ αὐτὸς ἐπισκῆπτει. Τὸ σπήλαιον τοίνυν ἐν τῇ ἐπανόδῳ κα-

ταλαβόντες, και την εισοδον κατὰ τὸ σύνηθες κόψαντες, ἐπεὶ ἐνδοθεν αὐτοῖς ἀπεκρίνατο οὐδὲ εἰς παρελθόντες εἶσω, εὐρίσκουσιν αὐτὴν ἤδη τελειωθείσαν, και τὸ σῶμα νεκρὸν παρὰ τῷ σπηλαίῳ κείμενον. Ἀνελθόντες οὖν εἰς τὴν τοῦ Σουκᾶ λαύραν, και ὄστων ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν ταφὴν χρεῖα λαβόντες, ἔρχονται πρὸς τὸ σπήλαιον αὐθις, και τελέσαντες ἐπὶ τῇ μακαρίᾳ τὰ εἰωθότα, τὴν οἰκίαν αὐτῇ τάφον ποιῶσι, πρὸς αὐτῷ τῷ σπηλαίῳ τὸ λείψανον καταθέμενοι.

37. Ἄλλ' ἐνταῦθα μὲν ἡμᾶς τὸ τοῦ διηγῆματος ἐξήνεγκεν, ἡδιστόν τε ὁμοῦ και ὠφέλιμον. Ἐπανιτέον δὲ πάλιν ὅθεν ἐξέβημεν. Ὅγδοον τοίνυν τοῦτον ἐν τῷ Σουσακεῖμ ἐνιαυτόν, ὡσπερ ἔφημεν, τοῦ μακαρίου Κυριακοῦ διηγουκός, οἱ τῆς τοῦ Σουκᾶ λαύρας, μετὰ τὴν τελείαν τῶν τὰ Ὀριγένους δοξαζόντων ἀπαλλαγῆν, ἐκεῖσε και αὐθις γενόμενοι, εἰς τὸ τοῦ μεγάλου Χαρίτωνος σπήλαιον αὐτὸν ἤγαγον. Οὐ δὴ και ὁ θαυμάσιος Κυρίλλος παρέβαλλε συνεχῶς, και πολλὴν παρὰ τοῦ ἀγίου τούτου τὴν τῆς ἀρετῆς ἐπίδοσιν και τὴν ὠφέλειαν ἐκαρποῦτο. Ὑπὲρ τὰ ἐπτὰ δὲ ἤδη και τὰ ἑκατὸν ὁ Κυριακὸς ἔτη ἐβίω, ὡς και ἀπ' αὐτῶν δῆπου τῶν ἐκείνου περιόδων, και τῶν διατριβῶν μεμαρτύρηται. Ἀφίκετο μὲν γὰρ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, ἀμφὶ τὰ δεκτωκαίδεκά που μάλιστα ἔτη· ἐννέα δὲ παρὰ τῷ ἐν ἁγίαις Γερασίμῳ διέμεινε· δέκατόν τε ἤδη πρὸς τῇ τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου μονῇ διετέλεσε χρόνον· και ἐννέα και τριάκοντα ὑπὸ τῇ τοῦ Σουκᾶ λαύρα διηκονεῖτο. Πέμπτον τε αὐτῷ ἐν τῇ τοῦ Νατουφᾶ ἐρήμῳ σκίλλαις τρεφομένῳ πε-

ριῆλθεν ἔτος· και τσαῦτα πάλιν ἐν τῷ τοῦ Ρουβᾶ ἑτε-
ρα. Περὶ μὲν οὖν τῷ Σουσακεῖμ ἑβδομον ἐνιαυτὸν μεῖ-
ναι ἰστορηται. Περὶ δὲ τῷ τοῦ ἐν ἁγίαις Χαρίτωνος
σπηλαίῳ, πέμπτον· και πάλιν ἐν τῷ Σουσακεῖμ ὄγδο-
ον. Ἀνέβη μέντοι πρὸ δύο τῆς τελευταῆς χρόνων, και
αὐθις παρὰ τῷ τοῦ Χαρίτωνος σπηλαίῳ. Εἰς τοῦτο δὲ
ὁμοῦς ἡλικίας ἐλθὼν, και βαθύτατα οὕτω γηράσας, οὐ-
δὲ βραχὺ τῆς περὶ τοὺς θεῖους ὕμνους στάσεως, και τῆς
διακονίας τῶν αὐτῷ παραβαλλόντων ὑφείτο. Ἄλλ' ὅ-
σῳ κατεγήρα τῇ ἡλικίᾳ, τοσοῦτω μᾶλλον ἐσφρίγα και
ὑπερήμαζε τῇ προθυμίᾳ, και θερμότερον τῶν θεῶν
ἀγῶνων και γενναιότερον ἤπτετο.

38. Ἦν δὲ μειλίχιος μὲν ὁ ἀνὴρ και ἰλαρὸς και
εὐπρόσιτος, εὐμήκης δὲ ἰδεῖν και ἀνεστηκώς, τὸν τε
αὐχένα ὀρθὸς ἔτι και ὑπονεάζων, και οὐδὲ τὸ παράπαν
τοῦ γῆρος ἠττώμενος, διδασκαλικὸς τὸν τρόπον, τὸ σέ-
βας ὀρθοδοξότατος. Ἀσθενεῖα τοίνυν σώματος περιπε-
σών, και τὸ τῆς φύσεως ἀποτίσας χρέος, τὸ πνεῦμα
τῷ ποθουμένῳ Ἰησοῦ παρατίθεται. Και νῦν ἔστιν ἐν
τῇ ἀναπαύσει τῶν δικαίων, ἐν τῇ λαμπρότητι τῶν
ἀγγέλων ἄπερ εἰς αἰεὶ ἐπόθει ὀρῶν, και ὄλην τῆς ἀγί-
ας Τριάδος τὴν ἐλλαμψιν εἰσδεχόμενος· ἐν αὐτῷ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ ἀνάρχῳ Πατρὶ, και τῷ Πα-
ναγίῳ και Ζωοποιῷ Πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ και
προσκύνησις νῦν και αἰεὶ, και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
ῶνων. Ἀμήν.

Ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ τοῦ Νικοδήμου.

(τόμ. Α΄. σελις 82).

Τῷ αὐτῷ μηνί (Σεπτεμβρίῳ) 29 μνήμη τοῦ ὁσίου
πατρὸς ἡμῶν **Κυριακοῦ** τοῦ ἀναχωρητοῦ.

» Σκίλλης ἀμύνη Κυριακῆ πικρία,

» Γεῦσιν γλυκεῖαν, ἧ θανεῖν κατεκρίθης.

» Σκιλλοβόρος δ' ἐνάτη μῦσεν εἰκάδι Κυριακός.

Οὗτος εἶχε πατρίδα μὲν τὴν Κόρινθον, γονεῖς δὲ Ἰωάννην τὸν πρεσβύτερον τῆς ἐν Κόρινθῳ ἐκκλησίας, καὶ Εὐδοξίαν καλουμένους, κατὰ τοὺς χρόνους Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ ἐν ἔτει 408. Εἶχε δὲ οὗτος καὶ θεῖον ἀπὸ τὸν πατέρα του, Πέτρον τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κόρινθου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἔγινεν ἀναγνώστης. Κυριευθεὶς δὲ ἀπὸ πόθον Θεοῦ, πορεύεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ προσελθὼν εἰς τὸν μέγαν Εὐθύμιον, μετὰ χάριτος ἐδέχθη ἀπὸ αὐτὸν καὶ κείρεται, παρ' αὐτοῦ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς· ἦτοι γίνεται μοναχός, δεκαοκτῶ χρόνων ὧν κατὰ τὴν ἡλικίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον ἀγένειος, διὰ τοῦτο ἐσιάλῃ παρὰ τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις Γεράσιμον· ἀφ' οὗ δῆλα δὴ ἀπέθανεν ὁ μέγας Θεόκτιστος. Ὑπηρετεῖ λοιπὸν προθύμως ὁ θεῖος Κυριακός εἰς ὅλα τὰ προστάγματα τοῦ μεγάλου Γερασίμου τόσο, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Γεράσιμος ἀρεσκόμενος καὶ ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ σκληρὰν ζωὴν, παρελάμ-

βανεν αὐτὸν μαζί του εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ρουβᾶ ὅτε ὑπήγαιεν ἐκεῖ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς νηστείας τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς.

Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ ἅγιος Γεράσιμος ὑπήγεν εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου καὶ ἠσύχαζεν. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ὑπήγεν εἰς τὴν λαύραν τοῦ Χαρίτωνος τὴν καλουμένην τοῦ Σουκά καὶ ἐκεῖ διακονήσας ἐπιμελῶς ἠξιώθη τοῦ τῆς Ἱερωσύνης χαρίσματος. Εἰς τοὺς χρόνους δὲ ἐκείνους, κατὰ τοὺς ὁποίους διέτριψεν εἰς τὴν λαύραν τοῦ Σουκά, δὲν ὠργίσθη ποτὲ ὁ τρισόλβιος, ἀλλ' οὔτε ἐφαγέ ποτε τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν νύκτα. Ὅτε δὲ ἔγεινε χρόνων ἑβδομηκονταεπτὰ, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν καλουμένην τοῦ Νατουφᾶ, καὶ ἔζη μὲ μόνας τὰς ἐκεῖ εὑρισκομένας σκυλλοκρομμύδας, ἀπὸ τὰς ὁποίας φαγὼν κρυφίως μίαν φορὰν ὁ μαθητῆς του, ἐβλάβη καὶ ἔγεινεν ὡς νεκρός. Ὁ δὲ ἅγιος διὰ προσευχῆς του ἀνέστησεν αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ἓνα νέον, πάσχοντα ἀπὸ δαιμόνιον ἠλευθέρωσεν.

Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ πάλιν ἀναχωρήσας διὰ τὴν τῶν πολλῶν σύγχυσιν, ὑπήγεν εἰς ἓνα τόπον ἄβατον, ὀνομαζόμενον Σουσακείμ, ὧν τότε χρόνων ἑννεήκοντα ἐννέα, ὅπου εἶχεν ὁ αἰόδιμος καὶ ἓνα λέοντα, ὅστις ὑπηρετεῖ αὐτόν καὶ ἐφύλαττε τὰ λάχανα. Ἐπειδὴ δὲ μίαν φορὰν ἐξηραίνοντο ἀπὸ ἀνομβρίαν τὰ λάχανά του καὶ ὁ ἅγιος εἶχε δίψαν, ὦ τοῦ θαύματος! ἦλθε διὰ προσευχῆς του ἀνωθεν νέφαλον καὶ ἔβρεξεν· ὅθεν ἐγένεωσαν αἱ στάμναι καὶ τὰ κοιλώματα τῶν πετρῶν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πατέρες τῆς τοῦ Σουκά λαύρας ἐλθόντες, παρεκάλε-

σαν αὐτὸν πολλὰ διὰ τὴν ὑπάγην τὴν ἡσυχάσῃ εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος σπήλαιον, διὰ τοῦτο ὑπήκουσεν εἰς τὰς τούτων δεήσεις ὁ ὅσιος καὶ ὑπῆγεν ἐκεῖ καὶ ἡσύχασεν. Ὅθεν ὁ θαυμάσιος Κύριλλος ὁ τοῦ βίου συγγραφέας τῶν μεγάλων ὁσίων Εὐθυμίου καὶ Σάββα, αὐτὸς, λέγω, συχνὰ πορευόμενος ἐκεῖ πρὸς τὸν ὅσιον Κυριακόν, ἔμαθε παρ' αὐτοῦ καταλεπτῶς τὰ τῶν ἀνωτέρων ὁσίων κατορθώματα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεχείρησε καὶ ἔγραψε τοὺς βίους αὐτῶν. Ἐζήσῃ λοιπὸν ὁ μέγας οὗτος Κυριακὸς ἑκατὸν ἑπτὰ χρόνους, καὶ μέχρι τέλους δὲν ἐσυγκατέβη ἀπὸ τῆν συνήθη του ἄσκησιν. Ἦτο δὲ ὁ ἅγιος οὗτος πρᾶος, εὐκολοπλησίαστος, προλέγων τὰ μέλλοντα ἐκ θείας ἀποκαλύψεως. Ἦτο μεγαλόσωμος, ἔχων καὶ κάποιαν ὠραιότητα καὶ φυσικὴν χάριν, καὶ ἔσωζεν ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος ὑγιᾶ χωρὶς καμμίαν βλάβην τὴν ἀπὸ τοῦ γηρατείου προξενουμένην. Ἀσθενήσας δὲ ὀλίγον, οὕτω παρέδωκε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν ποθούμενον Κύριον.

Ἡ παρατιθεμένη ὡς ἀνέκδοτος καὶ αὐτὴ ἀκολουθία τοῦ ἁ. Γερασίμου, ἐλήφθη ἐκ τινος βομβυκίνου κώδικος τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, διαλαμβάνοντος τὰς ἀκολουθίας τοῦ μηνὸς Μαρτίου καὶ ὄν πρὸ μικροῦ ὁ Σεβασμιώτης Ἀρχιεπίσκοπος Θαβωρίου κ. κ. Στέφανος ἀπέστειλεν ἐξ ἁγίας Βηθλεὲμ τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ.

Ἡ τῆς ἀκολουθίας ταύτης καθόλου σύνθεσις δὲν στερεῖται χάριτός τινος ὡς καὶ ὁ προτιθέμενος ἐν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ σκοπὸς οὐκ ἀποτυγχάνει, ἀλλὰ πληρέστατα ἐν αὐτῇ διεξάγεται.

Ἐκ τῶν ἐκφράσεων καὶ «Ἀράβων λυτρωθῆναι κακίας» καὶ «πειρασμῶν Ἀραβικῶν» ἐξάγεται ὅτι αὐτὴ ἐποιήθη ἐπὶ τῆς Ἀραβικῆς κατακτήσεως καὶ πρὸ τῶν Σταυροφοριῶν. Ἐποιήθη δ' αὐτὴ ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ τοῦ Καλαμῶνος ὑπὸ τινος τῶν μοναχῶν αὐτῆς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐκφράσεων «*Ἀνακράζει ἡ ποιμνὴ σου, Τοῦτο τὸ ποιμνιοῦ, σοφέ, ὁ συνήγαγες, Ὑπὲρ ἡμῶν τῶν οἰκούντων τὴν ποιμνὴν σου, Καλαμῶνος οἰκιστήν, Συνελθόντες ἐν τῇ λάρακί σου. Καὶ ἐκ μὲν τῆς ἐκφράσεως «Καλαμῶνος οἰκιστήν» ἀγεται τις τὴν πιστεύσῃ ὅτι ἰδρυτὴς τῆς μονῆς τοῦ Καλαμῶνος ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Γερασίμος, ὅπερ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὰ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁ. Χαρίτωνος λεγόμενα καὶ πρὸς ἄλλας ἱστορικὰς πληροφορίας· ἐκ δὲ τῆς ἐκφράσεως «*Συνελθόντες ἐν τῇ λάρακί σου*» ὅτι ἡ ἀκολουθία ἐψάλλετο πρὸ τῆς λάρακος τοῦ ἁγίου Γερασίμου, ὡσεὶ ἀρχῆθεν*

ἔκειτο ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καλαμῶνος, ὅπερ ὄλως ἡμαρτημένον, διότι κατὰ τὸν Μόσχον ὁ ἅγιος ἐτάφη ἡμισυ μίλιον μακρὰν τῆς μονῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ πλὴν τούτου καὶ ὁ Δανιὴλ καὶ ὁ ἡμέτερος Φωκᾶς περιγράφοντες τὴν μονὴν τοῦ Καλαμῶνος δὲν λέγουσιν ἡμῖν περὶ τοῦ τάφου τοῦ ἁ. Γερασίμου, ὡς ὑπάρχοντος ἐν αὐτῇ.

Ἐξ ὄλων τούτων ἐξάγει τις ὅτι καταστραφείσης τῆς μονῆς τοῦ ἁ. Γερασίμου ἐπὶ τῶν Ἀράβων, ἢ σαρὸς τῶν λειψάνων αὐτοῦ ἢ μέρος αὐτῆς μετεκομίσθη εἰς τὴν λαύραν τοῦ Καλαμῶνος καὶ ἐτέθη ἐν τινὶ νέᾳ λάρνακι αὐτῆς, ὅθεν ὁ ποιητὴς ἐξ ἀγνοίας μᾶλλον ἱστορικῆς ἀποκαλεῖ αὐτὸν οἰκιστὴν τοῦ Καλαμῶνος, οὐδόλως ἐξετάζων τὸ παρελθόν, ἀλλ' ἀποβλέπων πρὸς τὸ παρόν.

Καὶ τοῦτο δὲ παρατηρητέον ὅτι ὁ ἄγνωστος ποιητὴς ὡς διάδοχον τοῦ ἁ. Γερασίμου φέρει τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Σαββάτιον ἐν ᾧ κατὰ τὸν Κύριλλον τὸν Σκυθοπολίτην διάδοχοι τοῦ Ἀγίου ὑπῆρξαν οἱ δύο κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἀδελφοὶ Βασίλειος καὶ Στέφανος.

Στιχηρὰ προσόμοια

ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ ἁγίου **Γερασίμου.**

Ἦχος δ'. Ἐδωκας σημεῖωσιν.

Ἐτρεψας Γεράσιμε, τῶν νοουμένων τὰς φάλαγγας, πολεμίων στερρότητι, ἀγώνων ἀσκήσεως καὶ εὐχῶν καὶ πόνων, τῶν ἀδιαλείπτων διὸ καὶ τρόπαια λαμπρά, ἐστήτω πάτερ τῷ δυναμοῦντί σε, βοῶν εὐχαριστήριον,

δοξολογίαν Χριστῷ τῷ Θεῷ, Ἰησοῦ παντοδύναμι, σὺ εἶ δόξα τῶν δούλων σου.

Λεόντων συνέθλασας, τῶν ὀχουμένων Γεράσιμε, σὺ τὰς μύλας τῇ χάριτι, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, διὰ τοῦτο πάτερ, λόγῳ σοὶ ὑπέκει, ὁ αἰσθητὸς διακονῶν, καὶ σὲ δοξάζων ὁ πάντων Κύριος, ἐν θαύμασι παντοίοις σε, κατακοσμεῖ ὡς θεράποντα, γνησιώτατον ὄσιε, ἀσκητῶν ἀκροθίνιον.

Σήμερον τὴν μνήμην σου, περιχάρως ἐορτάζουσι, μοναστῶν τὰ συστήματα, ὁσίων ὀμηγυρις, ἀσκητῶν χρεῖται, ἱερέων στέφος, ἡσυχαστῶν γὰρ ἀκριβῆ, σὲ νομοθέτην πάντες γινώσκομεν, καὶ σοῦ τὴν παναοίδιμον, ἐπιτελοῦμεν γηθόμενοι, ἐορτὴν ἀγαλλόμενοι, θεοφόρε Γεράσιμε.

Δόξα ἤχος Πλ'. β'. Πρὸς τὸ: ἱεραρχῶν τὴν καλλονήν.

Τῶν ἀσκητῶν τὴν καλλονήν, καὶ τῶν μιγάδων δόξαν, τὸ κλέος τῶν πατέρων καὶ ἐγκειστων ἀντιλήπτορα μέγιστον, συνελθόντες ἐν τῇ λάρνακι ἀσκητικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις ὁ τῆς ἐρήμου στύλος, καὶ βᾶσις ἀσφαλῆς, καὶ τῆς λαύρας τὸ καύχημα· χαίροις τὸ φῶς τὸ ὑπέρλαμπρον, ὁ τὴν ἐφάν ἅπασαν διαλάμπων τοῖς θαύμασιν· χαίροις τῶν πενθούντων ἢ θεία χαρμωσύνη, καὶ τῶν ἐν σπηλαίοις ὀδηγὸς καὶ προστάτης· καὶ νῦν Γεράσιμε ἐνδόξε, μὴ παύση πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν οἰκούντων τὴν ποίμνην σου τὴν σὴν, καὶ ἐκτελούντων τὴν πανέορτον μνήμην σου.

Καὶ νῦν: Τίς μὴ μακαρίσει σε.

Ἀποστίχων ἤχος πλ' α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς, ἀγωνισμάτων ὁ κα-
νὼν ὁ πρῶτατος, σταυρὸν γὰρ ἐπ' ὤμων ἄρας, ἀκο-
λουθῶν τὸν Χριστόν, τῷ καλαμῶνι προσεχώρησας,
ἐν ᾧ κατεπράυνας, τῆς σαρκὸς τὰ σκιρτήματα, ταῖς ἀ-
ρεταῖς δέ, τὴν ψυχὴν κατελάμπρυνας, καὶ πρὸς ἔνθεον,
ἀνεπτέρωσας ἔρωτα, ἔθεν τὴν παναγίαν σου, κυκλοῦν-
τες, πανάριστε, λάφνακα, Πάτερ, τῆς θείας φιλανθρωπίας
δεόμεθα, τυχεῖν σαῖς πρεσβείαις, καὶ Ἀράβων λυτρω-
θῆναι κακίας ὅσιε.

Ἄνθραξ ὡς φωτοφόρος πυρί, προσομιλήσας γὰρ τὸ
πνεῦμα Γεράσιμε, τῇ λαύρα τῇ θείᾳ μάκαρ, καταλαμ-
πρύνων ψυχάς, τῶν πρὸς σέ φοιτῶντων ὀσιώτατε, πρὸς
φῶς ὁδηγῶν αὐτούς, τὸ ἀνέσπερον ἄριστε, ἐρημικούς
δὲ ὀροσιζόμενος ἀνθην, θεία χάριτι κατεμάρανας, ὄ-
θεν καὶ τὸν τῆς νίκης σοι, δικαίως δεδώρηται, στέφανον
πάτερ τῆς θείας, δικαιοσύνης ὁ πρύτανις· Χριστὸν ὄν
δυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι καὶ μέγα ἔλεος.

Κλίμαξ οὐρανομήκης σαφῶς, ἡ πολιτεία σου Γεράσι-
με δέδεικται, δι' ἧς περ πρὸς ὕψος ἤρθης, καὶ τῷ δεσπό-
τη Χριστῷ ὀμιλεῖν παμμάκαρ κατηξίωσαι, τὸν νοῦν
ἐλλαμπόμενος, ταῖς ἐκεῖθεν ἐλλάμψεσι, τῷ Σαββατίῳ
τὴν σὴν ποιμνὴν παρέδωκας, ἦν ἐφώτισας, θεοφόρε πα-
τὴρ ἡμῶν, ᾧ καὶ νῦν παριστάμενος, ἰκέτευε ὅσιε, τὴν
ἱεράν Τριάδα, διὰ τὰ τέκνα σου ἅγιε, σὺν σοὶ παραστή-
ναι, καὶ τῷ κόσμῳ δωρηθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα ἤχος πλ' α'.

Ὅσιε Πάτερ οὐκ ἔδωκας ὕπνον σαῖς ὀφθαλμοῖς,
οὐδὲ ταῖς βλεφάροις νυστάγμον, ἕως οὗ τὴν ψυχὴν καὶ
τὸ σῶμα τῶν παθῶν ἠλευθέρωσας καὶ σεαυτὸν ἠτοί-
μασας τοῦ πνεύματος καταγῶγιον, ἐλθὼν γὰρ ὁ Χρι-
στὸς σὺν τῷ Πατρὶ μονὴν παρὰ σοὶ ἐποιήσατο, καὶ
τῆς ὁμοουσίου Τριάδος θεράπων γενόμενος μεγαλοκη-
ρυξ Γεράσιμε πρέσβευε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν: Μακαρίζομέν σε.

Εἰς τὸν ὄρθρον: Θεὸς Κύριος: Ἀπολυτίκιον: Τῆς ἐ-
ρήμου πολίτης. Συλλαβοῦσα ἀφλέκτως.

ᾠδὴ α' ἤχος β'.

Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν ἄσμα Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῷ διε-
λόντι θάλασσαν καὶ ὁδηγήσαντι τὸν λαὸν ὃν ἀνῆκε δου-
λείας Αἰγυπτίας ὅτι δεδόξασται.

Τὸν φωτισμὸν τὸν τῆς Τριάδος Γεράσιμε, ἐν τῇ ψυ-
χῇ δεξάμενος, κόσμου κατέλιπες ἀχλωδὴ ἀπάτην καὶ
τῆς ὑπερκοσμίου δόξης ἐπέτυχες.

Σὺ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων ἀράμενος, τῷ σταυ-
ρωθέντι ὅσιε κατηκολούθησας, καὶ μονάσας πανσόφως
ἐγκρατεία πάτερ ἐμείωσας.

Χωρητικὸν τῶν χαρισμάτων τοῦ πνεύματος ἐξ ἀ-
παλῶν δυνάμεων σου σκεῦος γεγένησαι, καὶ τῆς ἀνω
πολίτης Σιών καὶ κληρονόμος μάκαρ Γεράσιμε.

Μόνῃ Θεὸν πᾶσι, τὸν ὄντα ἀχώρητον σοὶ χωρητὸν
γενόμενον, δι' ἀγαθότητα ἀπεκύησας κόρη, ὃν αἰτῆσαι
σωθῆναι τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

ᾠδὴ γ'.

Στερέωσον ἡμᾶς ἐν σοὶ Κύριε, ὁ ξύλω νεκρώσας τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὸν φόβον σου ἐμφύτευσον, εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τῶν ὑμνούντων σε.

Ὁ βίος σου τερπνός, ὁ λόγος ἄλατι ἀγάπης θεόφρον ἐξηρτυμένος· ἡ καρδία εὐκατάνυκτος διὰ τοῦτο σε πιστεῖ μακαρίζομεν.

Χριστοῦ τοῦ δι' ἡμᾶς ὀφθέντος σώματι· τὸν θεῖον σεβόμενος χαρακτῆρα, διωγμούς πάτερ ὑπήνεγκας καὶ κινδύνους καὶ θλίψεις παμμακάριστε.

Ὡς θῆμα κίθαρον σαυτὸν προσήγαγες Κυρίω, νεκρώσει τῆς ἁμαρτίας καὶ θυσίας ἀναιμάκτους αὐτῷ ἀσκητῆς τε ὡς ἔννομος προσήγαγες.

Κάθισμα ἤχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Σαρκὸς κατεμάρανας, τὰς ἡδονὰς ἀνδρικῶς, τὸν νοῦν ἐλλαμπόμενος, ταῖς φανοτάταις αὐγαῖς, παμμακάκαρ τοῦ πνεύματος· ὄθεν σε συνελθόντες εὐφημοῦμεν ἐν ὕμνοις, μνήμην σου τὴν ἀγίαν, ἑορτὴν ἑορτάζοντες, πόθῳ ἐν ἧ καὶ εὐφημοῦμέν σε πάτερ Γεράσιμε.

Χριστῷ ἠκολούθησας κόσμον ἀφέμενος, καὶ σάρκα ὑπέταξας δι' ἐγκρατείας σαφῶς, παμμακάκαρ Γεράσιμε· ὄθεν ἐν τῇ ἀσκήσει χρίσμα ἅγιον ἔσχες, νῦν δὲ πρὸς τὰς αὐλούς μετέθης χορείας πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Ἐκαίνισας ἄχραντε τῷ θεῷ τόκῳ σου· φθαρεῖσαν ἐν πάθει τῶν γηγενῶν τὴν θνητὴν οὐσίαν, καὶ ἡγείρας πάντας ἐκ τοῦ θανάτου πρὸς ζωὴν ἀφθαρσίας, ὄθεν

σε κατὰ χρέος μακαρίζομεν πάντες παρθένη, δεδόξασμένη ὡς προεφύτευσας.

Σταυροθεοτοκίον.

Σταυρῷ σε ὑψούμενον, ὡς ἐθεάσατο ἡ ἄχραντος μήτηρ σου λόγε Θεοῦ μητρικῶς Ὁρηνοῦσα ἐφθέγγετο· τί τὸ καινὸν καὶ ξένον τοῦτο υἷέ μου θαῦμα; πῶς ἡ ζωὴ τῶν ἀπάντων ὀμιλεῖς τῷ θανάτῳ, ζωῶσαι τοὺς τεθνεῶτας θέλων ὡς εὖσπλαγχνος.

ᾠδὴ δ'.

Εἰσακήκοα Κύριε τὴν ἀκοὴν τῆς οἰκονομίας σου καὶ ἐδόξασά σε μόνε φιλόανθρωπε.

Ὀλονύκτοις δεήσεσι, τὰς ἡδονὰς τοῦ σώματος κοιμήσεως ἀπαθείας ὠφθης λύχνος ἀκοίμητος.

Τῶν δακρῶν τοῖς ρεύμασιν διηνεκῶς λουόμενος παμμακάκαρ καθαρὸν δοχεῖον ὠφθης τοῦ πνεύματος.

Ταπεινός τε καὶ μέτριος καὶ συμπαθὴς ἀκέραιος καὶ σώφρων ἀσκητῆς Γεράσιμε ἐχρημάτισας.

Ἀπειρόγαμε Δέσποινα· ἡ τον Θεὸν ἐν μήτρᾳ συλλαβοῦσα· πειρασμῶν καὶ θλίψεων πάντας λύτρωσαι.

ᾠδὴ ε'.

Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς καὶ τῶν αἰώνων ποιητὴς Κύριος· ἐν τῷ φωτὶ τῶν σῶν προσταγμάτων ὀδήγησον ἡμᾶς, ἐκτὸς σοῦ γὰρ ἄλλον Θεὸν οὐ γινώσκομεν.

Δόξης ἐρῶν ἀληθοῦς τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν ὄσιε, περιφανῶς πάτερ ἐβδελύξω καὶ γέγονας φωστὴρ ταπεινοπροσύνης ἐμπρέπων φαιδρότητι.

Ἀναστῆλῶν ἑαυτὸν ταῖς ὀλονύκτοις προσευχαῖς ἴστασο· τῷ τῆς ψυχῆς ὄμματι τὰς θείας δεχόμενος αὐγάς, πάτερ θεοφόρε, θεόφρον, Γεράσιμε.

Ἐν ἐγκρατεῖα πολλῇ, ἐν ἀγρυπνίᾳ ἐκτενῶς ὄσιε, ἐν προσευχῇ, κακοπαθείᾳ ἐζήτησας Θεὸν τὸν σὲ πρὸς τὰς ἄνω μονὰς μεταθέμενον.

Τὴν πληγωθεῖσάν μου ταῖς προσβολαῖς τοῦ δυσμενοῦς ἄχραντε, ὡς συμπαθῆς ἴασαι καρδίαν ἢ τὸν ἐπὶ σταυροῦ σαρκὶ πληγωθέντα ἀρρήτως κύησασα.

Ῥδὴ στ'.

Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος τὴν ἀνεξιχνίαστον τῆς εὐσπλαγγνίας σου, ἐπικαλοῦμαι ἄβυσσον, ἐκ φθορᾶς, ὦ Θεέ με ἀνάγαγε.

Οἱ κρουνοὶ τῶν δακρύων σου, ὄσιε, θάλασσαν δεινῶν παθημάτων ἐξήραναν καὶ τὴν ἐκεῖ παράκλησιν, τῇ σεπτῇ σου ψυχῇ προεξένησαν.

Ἀνεξίκακος, πρᾶος, ἀκέραιος, ὄσιος, ἠδύς, ταπεινόφρων καὶ μέτριος καὶ φωτισμοῦ ἀνάπλεως πανταχοῦ ἀοίδιμε πάτερ γεγένησαι.

Τῇ τῶν θείων ποιμένων ἢ ποιμνῆ σου, πάτερ συνδεδοῦσται, οἷα ποιμένος καλοῦ ποιμῆν, σοφὲ Γεράσιμε ὡς ὀσίως τὴν ποιμνῆν ποιμάναντος.

Ὁ βουλήσει τὸ πᾶν ἐργαζόμενος· μήτρην βουληθεῖς ἀπειρογάμον ὤκησας, τοὺς τῇ φθορᾷ νοσήσαντας ἀφθαρσίᾳ τιμήσας ὡς εὐσπλαγγχως.

Κοιτάκιον ἤχος πλ' . δ' . Τῇ ὑπερμάχῳ.

Ὡς Καλαμῶνος οἰκιστὴν καὶ ἀσκητὴν ἄριστον

καὶ πρακτικὸν ὑψηγῆτὴν παναληθέστατον ἀνακράζει σοὶ ἢ ποιμνῆ σου θεορρήμον· μὴ παύσῃ τοῦ ἱκετεύειν ὑπὲρ τῶν δούλων σου, λυτρωθῆναι πειρασμῶν Ἀραβικῶν, ὄσιε τῶν βρώντων σοὶ, χαίροις πάτερ Γεράσιμε.

Ὁ οἶκος

Ἄνωθεν γὰρ τὴν χάριν εἰληφώς, παραδόξως τὸν θῆρα γὰρ ἡμερώσας, πάτερ, μετὰ σώματος γὰρ ἐπὶ γῆς ἀσωμάτων βίον μετελθὼν γέγονας τοῖς πάθεσιν ἀνάλωτος, διὸ σὲ νῦν ἱκετεύομεν· χαῖρε σεπτῶν ἀσκητῶν τὸ κλέος, χαῖρε λαμπρὰ παρθενίας στήλη, χαῖρε τῆς ἐρήμου τὸ θεῖον γὰρ οἶκημα· χαῖρε τῶν ἐγκλειστων κανῶν πρακτικώτατε, χαῖρε στάθμη ἰσοστάσιος δικαιοσύνης εὐσεβοῦς, χαῖρε λόγῳ καταρτίσας σου τὰς ψυχὰς τῶν ἀσκητῶν· χαῖρε νοῦς ἀπολαύων τῶν χαρίτων τῶν θείων· χαῖρε πᾶσαν τὴν κτίσιν εὐσεβῶς διαθρήσας· χαῖρε δι' οὗ ἠσγύνθη ὁ τύραννος· χαῖρε δι' οὗ νῦν ἄγγελοι χαίρουσι, χαῖρε πηγὴ ζωηρῶν γὰρ ναμάτων, χαῖρε σωτὴρ τῶν πιστῶς σοὶ βρώντων, χαίροις πάτερ Γεράσιμε.

Ῥδὴ ζ'.

Εἰκόνας χρυστῆς ἐν πεδίῳ Δεηρᾶ λατρευομένης οἱ τρεῖς παῖδες κατεπάτησαν ἀθιωτάτου προστάγματος· μέσον δὲ πυρὸς ἐμβληθέντες δροσιζόμενοι ἐψαλλον· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Πολλοὺς διωγμοὺς, ἀνευδότους πειρασμοὺς καθυπο-

μείνας τούς τῶν βαρβάρων ἐκτρεπόμενος ὀρθοδοξία λαμπόμενος, πάντας τούς ὀρῶντας φωτίζων καί κραυγάζων, Γεράσιμε, εὐλογητός εἶ ὁ Θεός ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Χριστοῦ τὴν φορικτὴν παρουσίαν, ἐννοῶν κατανύξει, πάντα τὸν βίον διετέλεσας, ἕως οὗ εὐρῆς μακαρίε κάθαρσιν πταισμάτων, τελείαν καὶ αἰωνίαν παράκλησιν, καὶ φωτισμὸν ἀληθινὸν καὶ δόξαν ἄρρητον.

Ποιμένος Χριστοῦ ἐν πραότητι ψυχῆς ὄφθης ἀρνίον, καὶ ὑπὸ τούτου παρορμώμενος, ποιμὴν προβάτων ἐν πνεύματι πάτερ λογικῶν ἐγνωρίσθης, σὺν αὐτοῖς μέλπων πάντοτε, εὐλογητός εἶ ὁ Θεός ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Παρθένε σεμνή, ἀπειρόγαμη ἀγνή, εὐλογημένη, κατὰ πιπτόντων ἐπανόρθωσις, ἀμαρτανόντων ἢ λύτρωσις, σῶσον με τὸν ἄσωτον, σῶσον τῷ υἱῷ σου, κραυγάζοντα εὐλογημένη ἢ Θεὸν σαρκὶ κυήσασα.

ᾠδὴ η'.

Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς τῶν Ἑβραίων τοῖς παισὶ συγκαταβάντα Θεὸν ὑμνεῖτε τὰ ἔργα.

Ὁ καθαρῶτατός σου νοῦς, καθαραῖς πρὸς τὸν Θεὸν φωτοχυσίαις, τῶν δαιμόνων τὸ σκότος καὶ τὴν ἀχλὺν τῶν παθῶν ἐμφρόνως ἐξέκλινεν ὅστις, κράζων εὐλογεῖτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Πεπυρωμένα τοῦ ἐχθροῦ βέλη ἔσβεσας σοφέ, ταῖς ἐπομβρίαις τῶν ἀπαύστων δακρύων, καὶ πυρωθεὶς τῇ Χριστοῦ ἀγάπῃ, μάκαρ κατέσβεσας τὰς ὑλομανούσας τῶν ἡδονῶν ἀκάνθας.

Τοῦτο τὸ ποίμνιον σοφέ, ὃ συνήγαγες ταῖς θείαις διδασκαλίαις, καὶ τοὺς πίστει τελούντας τὴν ἱεράν καὶ σεπτὴν καὶ πλήρους φωτὸς θείαν μνήμην σου, φύλαττε εὐχαῖς σου πειρασμῶν καὶ κινδύνων.

Ζῶσα ὑπάρχουσα πηγὴ, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς ἀποτεκοῦσα, τὴν ψυχὴν μου τακείσαν τῆς ἀμαρτίας φλογμῷ παρθένε, Θεοτόκε, πότισον, ἵνα σε δοξάζω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'.

Τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν λόγον τὸν ἀρρήτῳ σοφία ἔκοντα καινουργῆσαι τὸν Ἀδάμ, βρώσει φθορᾶς πεπτωκῶτα δεινῶς, ἐξ ἀγίας Παρθένου ἀφράστως σωματούμενον Θεόν, οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως ἐν ὕμνοις μεγαλύνωμεν.

Μετὰ πολλοὺς τοὺς καμάτους, μετὰ πόνους μυρίους, ἰδρῶτάς τε καὶ θλίψεις, ἀληθῶς πρὸς τὸν λιμένα κατέπαυσας, τὸν οὐράνιον φέρων, τὸν πλοῦτον τῶν ἐνθέων ἀρετῶν, ἰδρῶτά τε πάτερ, ὀσίων ἐγκαλώπισμα.

Τῆς διακρίσεως λύχνος, τῆς αἰσθήσεως πάτερ ἀέραιος καὶ πᾶρος, συμπαθῆς καὶ εὐκατάνυκτος γέγονας, θρηνηδῶν τε καὶ λούων τὴν κλίνην, καθὼς γράφει ὁ Δαβὶδ, μεθ' οὗ πάντων τῶν πίστει τιμώντων σε μνημόνευε.

Ἡμερινὸν ὡς ἀστέρα, ὡς τοῦ πνεύματος οἶκον, ὡς ῥόδον εὐωδίας μυστικῆς, πάτερ ὑπάρχων ἀνάπλευς, ὡς ὑψίκομον δένδρον, ὡς δόξης αἰωνίου κοινωνόν, ὡς σοφὸν ἀσκητὴν τε τιμῶμέν σε Γεράσιμε.

Ἐν τῇ γαστρὶ σου σκηνώσας ἐκ γαστροῦ προαιωνί-

ου πατρός, ὃνπερ ἐγέννησας Υἱόν, τέλειος γέγονεν ἄνθρωπος καὶ πηγὴν χαρισμάτων, σὲ θεομητορ ἐδείξεν ἡμῖν τοῖς πιστῶς προσκυνούσι τὴν ἄφραστόν σου κύησιν.

Ἐξαποστειλάρια : Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις.

Ἄγγελικὸν τὸν βίον, ποθῶν ἐμάκρυνας σαυτόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ θείᾳ, τοῦ Ἰορδάνου παμμάκαρ, ἔθεν ὡς ἄγγελος ἀνεδείχθης Γεράσιμε θεοφόρε.

Ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων, τῶν θλιβομένων ἢ χαρά, χριστιανῶν ἢ προστάτις, παρθένε, μήτηρ Κυρίου, ἀντιλαβοῦ ἡμᾶς ρῦσαι τῶν αἰωνίων βασάνων.

Ἔτερον : Γυναίκες ἀκουτίσθητε.

Σταυρὸν ἐπωμισάμενος, τὴν ἐρημον κατώκησας, ἐμπλατυνόμενος πάτερ, ταῖς ὑπὲρ νοῦν θεωρίαις, ὑφ' ὧν καταλαμπόμενος, φωστὴρ ἐδείχθης ὄσιε, τοῖς ἀσκηταῖς, Γεράσιμε, πρὸς φῶς αἰεὶ συμβιβάζων, τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου.

Τ Ε Λ Ο Σ